

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

ראש המחלקה: ד"ר אורי ברטל
יועצים לסטודנטים: ד"ר אשר סלה, ד"ר גל ונטורה
רכזות מנהליות: אירית בכר, מירב צבי

טלפון: 02-5893315/6
iritb@bezalel.ac.il, ht2@bezalel.ac.il

סגל המרצים:

lioralperovich@post.bezalel.ac.il ליאור אלפרוביץ'
aigoraro@post.bezalel.ac.il ד"ר איגור ארנוב
michal.bitterman@post.bezalel.ac.il ד"ר מיכל ביטרמן
brokblik@post.bezalel.ac.il ד"ר בן ברוך בליך
banzaken@post.bezalel.ac.il ד"ר אבנר בן זקן
izckbnim@post.bezalel.ac.il ד"ר יצחק בנימיני
boazbm2@post.bezalel.ac.il ד"ר בעז בן-משה
siglbrn@post.bezalel.ac.il סיגל בר-ניר
brtlaori@post.bezalel.ac.il ד"ר אורי ברטל
Eliya.bartal@post.bezalel.ac.il ד"ר אליה ברטל
dorgz@post.bezalel.ac.il דור גז
ruthiginsburg@post.bezalel.ac.il ד"ר רותי גינזבורג
iddo@post.bezalel.ac.il אד' עידו גינת
orna_granot@post.bezalel.ac.il אורנה גרנות
slihrsko@post.bezalel.ac.il שלי הרשקו-שר
ionhoiz@post.bezalel.ac.il ד"ר יונה וייץ
glontorh@post.bezalel.ac.il ד"ר גל ונטורה
vexler@post.bezalel.ac.il מיכל וקסלר
raobnzhb@post.bezalel.ac.il ד"ר ראובן זהבי
ohadzehavi@post.bezalel.ac.il ד"ר אהד זהבי
ayelet.zohar@post.bezalel.ac.il ד"ר אילת זהר
guy1tal1@post.bezalel.ac.il ד"ר גיא טל
Yael.taragan@post.bezalel.ac.il יעל טרגן
ialkdori@post.bezalel.ac.il ד"ר יעל כדורי
KnafoAriel@post.bezalel.ac.il פרופ' אריאל כנפו
KnafoSigal@post.bezalel.ac.il סיגל כנפו
ronilb@post.bezalel.ac.il ד"ר רוני לב
abiblbnt@post.bezalel.ac.il ד"ר אביב לבנת
ciimdao@post.bezalel.ac.il ד"ר חיים דעואל לוסקי
ilronnliib@post.bezalel.ac.il רונן לייבמן
landesman@post.bezalel.ac.il ד"ר אוהד לנדסמן
namimair@post.bezalel.ac.il ד"ר נעמי מאיר-דן
smoalmi@post.bezalel.ac.il ד"ר שמוליק מאירי
izimikl@post.bezalel.ac.il יז'י מיכלוביץ'
rominska@post.bezalel.ac.il ד"ר רומי מיקולינסקי
aoddmndh@post.bezalel.ac.il ד"ר עודד מנדה לוי
sosnhmrz@post.bezalel.ac.il ד"ר שושנה רוז מרזל
dalyama@post.bezalel.ac.il ד"ר דליה מרקוביץ'
niritnls1@post.bezalel.ac.il נירית נלסון
asrslh@post.bezalel.ac.il ד"ר אשר סלה

shaulse@post.bezalel.ac.il ד"ר שאול סתר
amiron@post.bezalel.ac.il ד"ר רוני עמיר
droppimn@post.bezalel.ac.il ד"ר דרור פימנטל
arzplq@post.bezalel.ac.il ד"ר ארז פלג
aiilprie@post.bezalel.ac.il עו"ד אייל פרייס
tlprnkl@post.bezalel.ac.il ד"ר טל פרנקל אלרואי
igalzlmo@post.bezalel.ac.il יגאל צלמונה
mrbn@post.bezalel.ac.il רן רבן
rclrppor@post.bezalel.ac.il ד"ר רחל רפפורט
housnis@post.bezalel.ac.il ד"ר חוסני אלח'טיב שחאדה
oshevi@post.bezalel.ac.il ד"ר אורלי שבי
giastibl@bezalel.ac.il ד"ר גיא שטיבל
sronit@post.bezalel.ac.il ד"ר רונית שטיינברג
namsktr1@post.bezalel.ac.il נעם שכטר
ndinsnr@post.bezalel.ac.il ד"ר נדין שנקר
baztmir@post.bezalel.ac.il ד"ר בעז תמיר

סגל הוראת קורסי אנגלית:

godiaor@post.bezalel.ac.il ג'ודי אור-סתיו, רכזת לימודי האנגלית
SusanGoodman@post.bezalel.ac.il סוזן גודמן
godikspi@post.bezalel.ac.il ג'ודי כספי
helenlevy@post.bezalel.ac.il הלן לוי
andriling1@post.bezalel.ac.il אנדרו לנג
Nqilat@post.bezalel.ac.il גילת נחום
lbhshnh1@post.bezalel.ac.il לבנה סנה

סגל הוראת קורס 'כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת':

hilhzksn@post.bezalel.ac.il הילה זקסנברג
nettabacon@hotmail.com נטע ביקון
MayyanSagy@post.bezalel.ac.il שגיא מעיין
RONELYOAV@post.bezalel.ac.il יואב רונאל

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שואפת ללוות את הסטודנטים בבצלאל בשלבי הלימוד השונים בהם מתגבשת השקפת עולמם כיוצרים. תכנית הלימודים של המחלקה חותרת לחשוף את הסטודנטים להיסטוריה ולתיאוריה של האמנות, לעיצוב ולאדריכלות תוך התבוננות בתהליכי יצירה.

תכנית הלימודים נבנתה מתוך גישה הדוגלת בפלורליזם רעיוני ותוכני ומתוך שאיפה לספק לסטודנטים השראה והעשרה. הגישה הבינתחומית באה לידי ביטוי בקורסים רבים, וחותרת לקשור בין הפרקטיקה של תהליכי היצירה אליה נחשף כל אחד מן הסטודנטים, לבין ההיבטים התיאורטיים המניעים אותה.

במחלקה חברו יחד מרצים המציעים מגוון עצום של תחומי ידע, והמתמחים, בין השאר, בהיסטוריה של האמנות, בעיצוב ובארכיטקטורה מהעת העתיקה ועד ימינו.

סגל ההוראה של המחלקה כולל חוקרים המוצאים עניין בעולמות התוכן המשלבים בין רוח לפרקטיקה והמתמחים בפילוסופיה, בתרבות חזותית, בספרות, במוסיקה, בקולנוע, בארכיטקטורה, בסוציולוגיה, במדע המדינה, במנהל עסקים, במדעי הטבע ועוד.

המחלקה שואפת להעמיק את היכרותם של הסטודנטים עם התרבות והחברה בה הם יוצרים. לצד קורסים המתמקדים במקום הישראלי מקיימת המחלקה באופן רצוף כנסים וימי עיון ומפרסמת ארבע פעמים בשנה את כתב העת 'היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים'.

תכנית הלימודים

שנים א' וב'

הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשנה הראשונה ובחלק מן השנייה, מורכבים מקורסי חובה המשותפים לכלל הסטודנטים בבצלאל ומקורסי חובה המותאמים למחלקות השונות בבצלאל.

היקף הלימודים בשנה א' יעמוד על 6 נ"ז, כולן בקורסי חובה [את מבנה תכנית הלימודים ראו להלן]

היקף הלימודים בשנה ב' יעמוד על 8 נ"ז [10 נ"ז בארכיטקטורה], על פי הפירוט הבא:
2 נ"ז במסגרת קורס חובה שנתי כללי
1 נ"ז בקורס חובה מחלקתי
4 נ"ז בקורס פרוסמינר שנתי
1 נ"ז בקורס בחירה מבואי

המחלקה לארכיטקטורה:

2 נ"ז במסגרת קורס חובה שנתי כללי
4 נ"ז בקורסי חובה מחלקתיים
4 נ"ז בקורס פרוסמינר שנתי

רשימת קורסי החובה הכלליים והמחלקתיים, הפרוסמינרים וקורסי המבוא לבחירה, מפורטת בהמשך.

שנים ג'-ד' [וה' בארכיטקטורה]

בשנים ג' וד' ללימודים יש לבחור קורסים בהיקף כולל של 10 נ"ז (14 נ"ז לסטודנטים במחלקה לארכיטקטורה בשנים ג'-ה')

שנה ג' 7 נ"ז:

4 נ"ז בסמינר
3 נ"ז בקורסי בחירה מתקדמים

שנה ג' ארכיטקטורה: 8 נ"ז

4 נ"ז בסמינר
2 נ"ז קורס חובה + תרגיל
2 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים

שנה ד' – סה"כ 3 נ"ז מרשימת קורסי הבחירה המתקדמים.

שנה ד' + ה' בארכיטקטורה:

6 נ"ז של קורסי בחירה מתקדמים או סמינר נוסף בארכיטקטורה + 2 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

תכנית הלימודים - פירוט על פי שנים

שנה א' - סה"כ 6 נקודות זכות

קורסי חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 4 נ"ז:

אמנות מודרנית - קורס שנתי - 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות – סמסטר א' - 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית – סמסטר ב' - 1 נ"ז

קורסי חובה מחלקתיים בהיקף של 2 נ"ז. להלן פירוט על-פי מחלקת האם:

אמנות

* לחשוב אמנות- סמסטר א' - 1 נ"ז
* תיאוריות של צילום - סמסטר ב' - 1 נ"ז

אמנויות המסך

* מבוא להיסטוריה של הקולנוע א' + ב' – שנתי - 2 נ"ז

ארכיטקטורה

* תולדות הארכיטקטורה א': העת העתיקה וימי הביניים – סמסטר א' 1 נ"ז
* תולדות הארכיטקטורה ב': מהרנסנס עד המאה ה-19 - סמסטר ב' 1 נ"ז

עיצוב תעשייתי

* אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי - סמסטר א' - 1 נ"ז
* עיצוב ותרבות חומרית - סמסטר ב' - 1 נ"ז

צרפות ואופנה

* תולדות הלבוש מתקופת יוון הקלאסית ועד המאה ה-19 - סמסטר א' - 1 נ"ז
* אורבניה: מבטים על הגוף - סמסטר ב' - 1 נ"ז

עיצוב קרמי זכוכית

* "אל תסתכל בקנקן" – על חפצים ותרבות חומרית - סמסטר א' - 1 נ"ז
* עיצוב ותרבות חומרית - סמסטר ב' - 1 נ"ז

צילום

* צילום מקומי - סמסטר א' - 1 נ"ז
* תיאוריות של צילום - סמסטר ב' - 1 נ"ז

תקשורת חזותית

* מעיצוב גראפי לתקשורת חזותית - סמסטר א' - 1 נ"ז
* תיאוריות של עיצוב גרפי- סמסטר ב' - 1 נ"ז

שנה ב' - סה"כ 8 נקודות זיכוי (10 נ"ז בארכיטקטורה)

הלימודים בשנה השנייה מורכבים מן הקורסים הבאים:

1. קורס חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 2 נ"ז:

תולדות האמנות - קורס שנתי - 2 נ"ז

2. קורס חובה עיוני המותאם למחלקה בהיקף של 1 נ"ז [סטודנטים בארכיטקטורה: 4 נ"ז],
הפירוט להלן על-פי מחלקת האם:

אמנות

* אמנות ישראלית - סמסטר א' - 1 נ"ז

צילום

* אמנות ישראלית - סמסטר א' - 1 נ"ז

עיצוב תעשייתי

* עיצוב במאה ה-21 ומקורותיו – סמסטר א' – 1 נ"ז

עיצוב קרמי וזכוכית

* עיצוב במאה ה-21 ומקורותיו – סמסטר א' – 1 נ"ז

צורפות ואופנה

* תיאוריות של לבוש – סמסטר א' – 1 נ"ז

תקשורת חזותית

* מבוא לפרסום - סמסטר א' - 1 נ"ז

אמנויות המסך

* אמנות של תמונות נעות: על קולנוע ניסיוני ואמנות וידאו (**מסלול וידאו**) - סמסטר א' - 1 נ"ז
* להבין אנימציה בקולנוע (**מסלול אנימציה**) – סמסטר א' – 1 נ"ז

ארכיטקטורה

* תולדות הארכיטקטורה ג': המאה ה-19 ועד מלחה"ע השנייה - **סמסטר א'** - 2 נ"ז (שיעור
כפול)

* אדריכלות העידן החדש- **סמסטר ב'** - 2 נ"ז (שיעור + תרגיל)

3. פרוסמינר שנתי - 4 נ"ז

(חובה ללמוד פרוסמינר בשנה ב', ניתן לבחור נושא מן הרשימה הבאה)

אליס בארץ הפלאות

אמנות יהדות ומודרנה

אמנות לאחר הפוסט-מודרניזם

ארכיטקטורה בראי הקולנוע

"גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות

האות העברית במסורת היהודית

הגוף כרוח האדם

"החיים בזבל" – על זבל, מחזור ואקולוגיה

המוות בתרבות המערב

זיכרון, סיפור, יצירה
כשעיצוב וארכיאולוגיה נפגשים: על חומרים חפצים ואנשים
מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל
מכשפות, צוענים ומשוגעים: "האחר" באמנות
מרנסנס לרטרו – על מחווה, ציטוט ותחייה באמנות ובתרבות החזותית
סוגיות בתרבות הישראלית
פואטיקה של עיצוב בחומר
פילוסופיה/קולנוע
שימור והרס של מורשת חומרית
תפיסות של חלל באמנות

4. קורס בחירה מבואי בהיקף של 1 נ"ז

בשנה ב' על הסטודנטים להירשם לקורס בחירה מבואי אחד בסמסטר ב', מתוך הרשימה
הבאה (לבד מהמחלקה לארכיטקטורה).
שימו לב: **החל משנת הלימודים תשע"ב ניתן לבחור במסגרת זו באחד מקורסי 'כתיבה
אקדמית בסביבה יוצרת'**. לכל אחד מן הקורסים דגש שונה, על כן מוצע לקרוא בעיון את
תמצית הקורס המופיעה מטה.

סמסטר ב'

אדם ומותג: פרספקטיבה שיווקית ופסיכולוגית על פרסום
ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20
מבוא למוזיאולוגיה
מבוא לתורת הסיפור
מבוא לתרבות דיגיטלית

כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: קולה של המלה
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: שיח שדה היצירה החזותית
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: אהבה, סכנה ואתיקה בתרבות המערבית
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: מן הרעיון אל המוצג
כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: הפואטיקה של המרחבים: קריאה ביקורתית בחלום
האמריקאי

שנים ג' ד' לכלל הסטודנטים בבצ'אל:

הלימודים בשנים ג', ד' מורכבים מסמינר שנתי, ומקורסי בחירה מתקדמים. היקף הלימודים
בשנים ג' וד' עומד על **10 נ"ז**. עליכם להקפיד על הרשמה לקורסים בהתאם לפירוט הבא:

שנה ג' – סה"כ 7 נ"ז

4 נ"ז בסמינר
3 נ"ז בקורסי בחירה מתקדמים

שנה ד' – סה"כ 3 נ"ז בקורסי בחירה מתקדמים

שנים ג' ד' וה' לסטודנטים בארכיטקטורה בלבד:

שנה ג' – סה"כ 8 נ"ז

4 נ"ז בסמינר
2 נ"ז אדריכלות העידן החדש (שיעור+ תרגיל)
2 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים

שנים ד' וה' – סה"כ 6 נ"ז

מומלץ להשלים 2 נ"ז בקורסי בחירה מתקדמים וסמינר נוסף במחלקה להיסטוריה ותיאוריה
או במחלקה לארכיטקטורה בהיקף 4 נ"ז. בסך-הכל לא ניתן לבחור יותר משני סמינרים
במסגרת לימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית.
ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 5 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל
בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את
הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

קורסים רב-מחלקתיים

לסטודנט ניתנת אפשרות לכלול קורס רב-מחלקתי אחד כחלק ממאזן נקודות הזיכוי שלו
במחלקה, רק בתנאים הבאים:

1. לאחר שהשלים 3 קורסים רב-מחלקתיים.
2. סגל ההוראה של אחד משלושת הקורסים הרב-מחלקתיים, כולל מרצה/ים
מהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה
3. היקף נ"ז בגין הקורס הרב מחלקתי לא יעלה על 2 נ"ז

מידע כללי

שעות הקבלה של המחלקה

ימים א'-ג' בין השעות 10:00 ל-13:00

יום ד' בין השעות 10:00 ל-12:00

לתשומת לבכם: הנכם מתבקשים להקפיד על שעות הקבלה של מזכירות המחלקה.
ביום ה' לא תתקיים שעת קבלה.

ייעוץ

סטודנטים במחלקה מוזמנים לייעוץ אישי אצל ד"ר גל ונטורה וד"ר נעמי מאירי-דן, יועצות
הב.א של המחלקה. הודעה על שעות הקבלה של היועצות בתקופת ההרשמה תפורסם
בהמשך.

הרשמה לקורסים

ההרשמה לקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נעשית באמצעות מחשב בתכנת תעדוף,
המאפשרת לסטודנטים לקבוע את קורסי הבחירה לפי סדר העדיפויות שלהם ולדרג את
הקורסים על-פי העניין. הרישום הממוחשב מפשט את תהליך ההרשמה, אינו מאפשר
הרשמה לקורסים שאין לסטודנט אפשרות להתקבל אליהם, ומונע הרשמה לקורסים
שהמכסה שלהם מוצתה.
הרישום הממוחשב מבטיח כי כל אחד מן הסטודנטים יקבל קורס על-פי העדפותיו. עם זאת,

קורסים ייסגרו כאשר מכסת הסטודנטים שהוקצתה להם התמלאה. לאחר סגירתו של קורס לא ניתן יהיה להירשם אליו.
שיבוץ הסטודנטים לקורסים ייעשה בתום תקופת הרישום. סטודנטים חסומים (גרירת חוב שכר לימוד משנים קודמות, חסימת מחסן, חסימת ספרייה וכו'), יורשו להגיש בקשותיהם לרישום רק לאחר הסדרת חובותיהם, ובכל מקרה לא לאחר תום תקופת ההרשמה.

שינויים בהרשמה לקורסים

שינויים בהרשמה ייערכו במשך השבועיים הראשונים בכל סמסטר לכל המאוחר. מידע מפורט באשר לתקופת השינויים, יימסר לסטודנטים באמצעות המזכירות האקדמית עם פתיחת שנת הלימודים. אנא עקבו אחר המועדים על מנת להימנע מאי נעימויות. הנחיות לביצוע שינויים בתכנית הלימודים יופיעו על גבי לוח המודעות של המחלקה. לתשומת לבכם: לא ניתן יהיה לבטל או להוסיף קורסים לתכנית הלימודים לאחר המועד הנ"ל.

ביטול פטור מנוכחות

החל משנת הלימודים תש"ע, לא יתאפשר עוד נוהל פטור מנוכחות כפי שהיה נהוג בשנים קודמות. על סטודנט שנכח בקורס (מכל סוג שהוא), אך לא ניגש למבחן או לא הגיש את העבודה במועד, מוטלת החובה להירשם לקורס חדש ולעמוד בכל מטלותיו.

לימודים לקראת רמת "פטור" באנגלית

במסגרת הלימודים באקדמיה נדרש כל סטודנט להגיע לרמת "פטור" ולהיבחן במבחן "פטור" באנגלית וזאת כתנאי לזכאותו לתואר הראשון. רמת פטור באנגלית מהווה תנאי מעבר לשנה ג' על-פי החלטת סנאט בצלאל. סטודנטים אשר התקבלו ללימודים בשנת הלימודים תשע"ב, נדרשים לרמה "בסיסי" לפחות בלימודי האנגלית, כתנאי להתחלת לימודיהם.

קורסי אנגלית בבצלאל מתחלקים למספר רמות וכרוכים בתשלום נוסף לשכר הלימוד כמפורט בפרק שכר הלימוד בשנתון ובאתר בצלאל. הנוכחות בקורסי אנגלית היא חובה. לתשומת לבכם, החל משנת הלימודים תשע"ב, שונתה טבלת הרמות באנגלית והותאמה לזו המקובלת במוסדות להשכלה גבוהה בארץ. סטודנטים ממשיכים יידרשו להשלמת קורסי האנגלית בהתאם לשנתון בו החלו את לימודיהם בבצלאל וזאת ללא תשלום נוסף.

כל סטודנט אשר הגיע לרמת פטור במבחן פסיכומטרי, או קיבל ציון במבחן פסיכומטרי באנגלית, מוזמן להגיע עם עותק מקורי של תוצאת המבחן למזכירות המחלקה על מנת לקבוע את רמתו באנגלית. את רמת ה"פטור" באנגלית ניתן להשיג באחת מן הדרכים הבאות:

- א. עמידה במבחן האנגלית הכלול בבחינה הפסיכומטרית הכלל ארצית.
- ב. עמידה במבחן הפטור של המרכז הארצי לבחינות והערכה (מבחן אמיר או אמיר"ם).
- ג. לימודים במסגרת קורסי האנגלית בבצלאל, עמידה בדרישותיהם השוטפות, ובמבחן פטור פנימי בסוף הקורס בציון 70 לפחות.

רכזת לימודי האנגלית, הגב' ג'ודי אור-סתיו, תשמח לעזור ולייעץ בכל הקשור ללימודי האנגלית.

הלימודים לקראת רמת פטור באנגלית אינם חלים על סטודנטים:

- א. בעלי תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, שלמדו אנגלית כשפה זרה.
  - ב. סטודנטים אשר השלימו בגרות בבית ספר תיכון ששפת ההוראה בו אנגלית.
- יש להגיש למזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה אישורים מקוריים על-מנת לקבל את הפטור.

הכרה בקורסים ממוסדות להשכלה גבוהה

לימודים קודמים במוסד המעניק תואר אקדמי מוכר עשויים לזכות את הסטודנט בפטור מנ"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה ובלבד שקיים קשר ישיר בין הסוגיות שנלמדו לבין תכנית הלימודים של המחלקה.

על-מנת שהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה תוכל לשקול הענקת פטור בגין לימודים קודמים, נדרשים הסטודנטים, לקראת פתיחת שנת הלימודים הראשונה באקדמיה, להגיש גיליון ציונים מקורי (או צילום זהה למקור) למזכירות המחלקה. אל גיליון הציונים יש לצרף פנייה לד"ר נעמי מאירי-דן, יועצת ה.ב.א. של המחלקה ובה פירוט של הבקשה.

היקף הזיכוי יקבע על-ידי היועצת ויימסר לסטודנט. רק לאחר קבלת החלטתה של היועצת יוכל הסטודנט למחוק מתכנית לימודיו קורסים אליהם הוא רשום. המחיקה תתבצע במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

מילוי חובות הסטודנט במסגרת קורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

חובות הקורס מובאות לידיעת הסטודנט באמצעות הסילבוס הנמסר לו בראשית הסמסטר ובאמצעות המרצה במהלך הקורס. הציון הסופי יורכב על-פי שיקול דעתו של המרצה. יחד עם זאת יש להדגיש כי:

1. הנוכחות בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה היא חובה. בדיקת נוכחות בקורסים תיעשה החל מן השבוע הראשון של הסמסטר על-פי שיקול דעתו של המרצה. ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר להיקף זה, עלולה להוביל למחיקת הסטודנט מן הקורס. במזכירות המחלקה יוצגו אישורים רק במקרים של אשפוז ושרות במילואים.
2. למרצה ניתנת האפשרות להטיל על הסטודנטים עבודת ביניים, בחינת ביניים או תרגיל במהלך הקורס.
3. מטלת סיום הקורס תקבע על-ידי המרצה.
4. **חל איסור על הגשת עבודה בזוגות!**
5. במקרה של העתקה צפוי הסטודנט לעונש משמעותי.

בחינות בסוף הקורס

לוח בחינות מפורט על-פי קורסים ייקבע במהלך שנת הלימודים ויובא לידיעת הסטודנטים. הבחינות מרוכזות בתקופה קצרה ועל כן הסמיכות ביניהן רבה. על הסטודנט לתכנן את לימודיו בהתאם לכך ולהפעיל שיקול דעתו.

הסטודנטים זכאים לשני מועדי בחינה [מועד א' ומועד ב'], אולם הציון האחרון שהתקבל הוא הקובע.

במקרים המפורטים להלן בלבד תינתן אפשרות למועד מיוחד (מועד ג'):

- א. במקרה של שירות מילואים ביום הבחינה (מועד א' או ב').
- ב. אשפוז בגין מחלה ביום הבחינה.

את האישורים יש להציג במזכירות המחלקה, לא יאוחר משבועיים לאחר שהתקיימה בחינה במועד ב' בקורס המבוקש, וזאת בצירוף מכתב הכולל את נימוקי הבקשה.

הגשת עבודות בקורסים תעשה במועד שנקבע על-ידי המרצה. ככלל, אין מועד נוסף במקרה של הגשת עבודות.

התאמות ללקויי למידה

התאמות בבחינות ניתנות בהסתמך על המלצות האבחון והדרישות הספציפיות ללימודים בבצלאל. סטודנט אשר יגיש את האבחון יקבל אוטומטית הארכת זמן במבחנים והתעלמות משגיאות כתיב בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. **סטודנטים הזקוקים להתאמות שונות נוספות יגישו בקשתם לדקנאט הסטודנטים 30 ימים לפני מועדי הבחינות וההגשות.** הבקשות יועברו מדקנאט הסטודנטים אל ועדת ההוראה של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שתדון בהן לגופו של עניין.

נוהל ערעור

סטודנט רשאי לערער על ציון שניתן לו בקורס בתוך שבועיים מיום פרסום הציון בפועל. עליו למלא טופס ערעור במזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ולנמק בו את הנסיבות בעטיין הוא מגיש בקשה זו. תשובת המרצה תמסר לסטודנט באמצעות מזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

שפת הכתיבה של עבודות ומבחנים

בהיעדר הסכמה מפורשת של המרצה לבדוק את מטלות סיום הקורס בשפה אחרת, ייכתבו הללו בשפה העברית.

<http://bezalel.secured.co.il> **היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים**

כתב העת המקוון, הדו-לשוני והשפיט **היסטוריה ותיאוריה: פרוטוקולים** עולה לרשת ארבע פעמים בשנה בחודשים אוקטובר, פברואר, אפריל ויולי. כתב עת אקדמי זה, מפרסם מאמרים תיאורטיים, רשימות ביקורת ותערובות וירטואליות, ובתור שכזה הוא מייצג את קשת הדעות בבצלאל ומחוצה לה.

עד כה עלו לרשת 28 גיליונות: גיליון מס' 1: **קווים מקבילים**, נובמבר 2005//גיליון מס' 2: **היבטים באוצרות עכשוויות**, אפריל 2006//גיליון מס' 3: **הלם היפה**, אוקטובר 2006//גיליון מס' 4: **רוחות אפריל**, מרץ 2007//גיליון מס' 5: **בציר 2007: סטודנטים כותבים**, יולי 2007//גיליון מס' 6: **המודל: בין מדע לאמנות**, נובמבר 2007//גיליון מס' 7: **רובדי הזמן: חיים, מוות וזיכרון**, ינואר 2008//גיליון מס' 8: **אנימציה כיום**, אפריל 2008//גיליון מס' 9: **בציר 2008: סטודנטים כותבים**, יולי 2008//גיליון מס' 10: **ימין שמאל ורוח הקודש**, אוקטובר 2008//גיליון מס' 11: **צילום והזירה הפוליטית**, ינואר 2009//גיליון מס' 12: **הזמן: בין מדע לאמנות**, אפריל 2009//גיליון מס' 13: **מחוצ לפרוטוקול: סטודנטים כותבים**, יולי 2009//גיליון מס' 14: **גר-מאניה**, אוקטובר 2009//גיליון מס' 15: **קומיקס וקריקטורה**, פברואר 2010//גיליון מס' 16: **מצבי יצירה: אופנה וצורפות**, אפריל 2010//גיליון מס' 17: **הפרוטוקולים של צעירי בצלאל**, יולי 2010//גיליון מס' 18: **סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות**, אוקטובר 2010//גיליון מס' 19: **הפוטוריזם בן 100!**, פברואר 2011//גיליון מס' 20: **קריאות**, אפריל 2011//גיליון מס' 21: **הפרוטוקולים של צעירי בצלאל**, יולי 2011//גיליון מס' 22: **על החושני באמנות**, אוקטובר 2011//גיליון מס' 23: **אין, אינפורמציה ואי-ודאות**, פברואר 2012//גיליון מס' 24: **זוג או פרד**, אפריל 2012//גיליון מס' 25: **הפרוטוקולים של צעירי בצלאל**, יולי 2012//גיליון מס' 26: **קונפליקט: אנטגוניזם ויצירה**, אוקטובר 2013//גיליון מס' 27: **האלבית**, מרץ 2013//גיליון מס' 28: **איור: דיאלוג בין טקסט לתמונה**, יולי 2013.

פרוטוקולאז': אסופת מאמרים מתוך כתב העת המקוון, היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים. אחת לשנה מודפסת מהדורה מוגבלת הכוללת מאמרים המוזמנים במיוחד או כאלה שפורסמו בכתב העת.

חולצות חומות: אמנות מטוהרת. 18 במאי 2005. בשיתוף עם מרכז ששון לחקר האנטישמיות, האוניברסיטה העברית//**בין תיאוריה לפרקטיקה: קווים מקבילים.** הכנס השנתי הראשון של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 25 במאי 2005//**ארבעה בנובמבר 1995: רצח ברטרוספקטיבה.** 10 בנובמבר 2005//**אוצרות עכשוויות: היבטים אפיסטמיים פוליטיים אסתטיים,** בשיתוף עם אוניברסיטת תל-אביב, 4-6 בדצמבר 2005//**אודות סוביבור,** בשיתוף עם שגרירות צרפת, 7 בדצמבר 2005//**מזרחה מכאן: יפן.** 22 במרץ 2006//**האוטופיות בתרבות הישראלית,** בשיתוף עם מוזיאון ישראל, 17 בינואר 2006//**הלם היפה: על תפיסות יופי באמנות ובעיצוב,** הכנס השנתי ה-2 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה, 5 באפריל 2006//**האות העברית: דו"ח מצב** [מס' 1 בסדרת ארץ קטנה עם שפה]. בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 6 בדצמבר 2006//**מראות הרוח.** 17-19 בדצמבר 2006//**אנימציה ישראלית היום** [מס' 2 בסדרת ארץ קטנה עם שפם]. בשיתוף עם היחידה לאנימציה. 10 בינואר 2007//**החפץ הישראלי.** [מס' 3 בסדרת ארץ קטנה עם שפם] בשיתוף עם המחלקה לעיצוב קרמי. 14 במרץ 2007//**המודל: בין מדע לאמנות.** 26 באפריל 2007 בשיתוף עם מוזיאון המדע//**ימין, שמאל ורוח הקודש: אמנות, דת ופוליטיקה.** הכנס השנתי ה-3 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 20 במאי 2007//**צילום והזירה הפוליטית** [מס' 4 בסדרת ארץ קטנה עם שפם], בשיתוף עם המחלקה לצילום, דצמבר 2007//**סוף מעשה במחשבה תחילה** [מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפם] בשיתוף עם המחלקה לעיצוב תעשייתי, 12 במרץ 2008//**גר-מאניה,** הכנס השנתי הרביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 11 במאי 2008//**הזמן: בין אמנות למדע,** 5 ביוני 2008, בשיתוף עם מוזיאון המדע//**בין האישי לפוליטי: קומיקס וקריקטורה מכאן.** 21 בדצמבר 2008, הכנס השנתי החמישי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה//**מרצים כותבים.** 22 בפברואר 2009//**מצבי יצירה: אופנה וצורפות מכאן** [מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפם]. 25 במרץ 2009//**אבולוציה במדע ובאמנות,** בשיתוף עם מוזיאון המדע. 14 במאי 2009//**העתיד מאחורינו: הפוטוריזם בן 100.** 10 ביוני 2009//**סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות,** הכנס השנתי הששי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. 20 בדצמבר 2009//**קריאה וכו'** [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 1]. 24 במרץ 2010//**צירי לי כבשה: על איור ספרי ילדים בישראל** [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 2]. 5 במאי 2010//**האין: בין אמנות ומדע,** בשיתוף עם מוזיאון המדע, ה-10 ביוני 2010//**על החושני באמנות,** הכנס השנתי השביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 28 בנובמבר 2010//**זוג או פרד: יוצרים/חוקרים/משוחחים.** 4 בינואר 2011//**נוסטלגיה: להחזיר עטרה ליושנה.** בשיתוף המחלקה לאמנות ותוכנית התואר השני באמנויות. 6 באפריל 2011//**אקראיות: בין מדע לאמנות.** בשיתוף מוזיאון המדע. 9 ביוני 2011. **קונפליקט.** הכנס השנתי השמיני של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 18 בדצמבר 2011//**מיכל הספר: בין צורה לתוכן.** המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 21 במרץ 2012//**להחזיר את הדיוקן: דימוי, זיכרון, שואה.** בשיתוף אגף המוזיאונים יד ושם ומכון ון ליר, 6 במאי 2012//**תרבות חזותית במאה ה-19.** בשיתוף המכון הצרפתי ת"א. 22 במאי 2012 בבצלאל, 23 במאי 2012 במכון הצרפתי//**אדם-מכונה.** המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם מוזיאון המדע ירושלים. יוני 2012//**בין שקט להשתקה.** הכנס השנתי התשיעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 16 בדצמבר 2012//**Just Kidding כנס אקדמי על עיצוב לילדים.** בשיתוף המחלקה לתקשורת חזותית. 6 במאי 2013//**של נעליך מעל רגליך: נעליים בתרבות החזותית.** בשיתוף המחלקה לצורפות ואופנה. 23 במאי 2013//**חי צומח סינתטי.** בשיתוף מוזיאון המדע בירושלים. 12 ביוני 2013.

שנה א'
קורסי חובה שנתיים לכלל הסטודנטים בבצלאל

110-3 אמנות מודרנית
שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
ד"ר איגור ארונוב

הקורס מציג את הציור, הפיסול, האדריכלות והעיצוב באמנות המודרנית מתקופת המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו. נעסוק בהתפתחות הזרמים האמנותיים העיקריים, מהניאו-קלאסיקה בסוף המאה ה-18 ועד לפוסט-מודרניזם בימינו. נשאף להדגים את השתקפותם של רעיונות חדשים דרך ניתוחן של יצירות האמנות. מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים את הכלים להבנתן של יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי החברתי וההיסטורי.

110-7 אמנות מודרנית
שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
רונית שטיינברג

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

110-2 אמנות מודרנית
שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
ד"ר גל ונטורה

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה: סימבוליזם ואר נובו. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק

באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, הגשר, הפרש הכחול, הפוטוריזם, ההפשטה הגיאומטרית של מונדריאן ושל מלביץ', הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

9900050-1 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר חיים דעואל לוסקי

9900050-2 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר אשר סלה

9900050-3 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר דרור פימנטל

סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

קורס זה מציג מבוא היסטורי ביקורתי למושגי היסוד העיקריים שפותחו במסורת האינטלקטואלית המערבית. בקורס נבחן את חשיבותם של מושגים אלה בהקשרים תרבותיים שונים ומתוך אמונה שהללו ירכיבו עבור קהל הסטודנטים מעין ארגז כלים מחשבתי בסיסי אשר ילווה אותם בהמשך לימודיהם העיוניים והמעשיים באקדמיה. הקורס עוקב אחר שלוש תקופות עיקריות (אפיסטמות לפי פוקו) של המחשבה המערבית: הראשונה היא העת הקלאסית כלומר התרבות ההלניסטית והרומית, השנייה היא העת המודרנית בין הרנסאנס לבין הנאורות והאחרונה היא זו של ביקורת המודרנה כפי שהתפתחה בין המאה ה-19 למאה ה-20. לגבי כל אחת מהתקופות נבחן באופן סינכרוני את המשמעות של מושגי היסוד בהקשר ארבעה תחומי שיח: האונטולוגי - העוסק בשאלות אודות מהות והיש; האפיסטמולוגי - העוסק בתנאי האמת ובגבולות ההכרה האנושית; האסתטי - העוסק במחשבה אודות האמנות והגדרת היופי; האתי-פוליטי - העוסק בוויכוח הציבורי מסביב לצדק, חופש, אחריות ומשפט.

9900055-1 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אילת זהר

9900055-2 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אהד זהבי

9900055-3 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אורלי שבי

סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

המושג "תרבות חזותית" חדר לדיון האקדמי כשדה מחקר בסוף שנות השבעים, על רקע המשבר המחקרי וקריסת ערכי המדרג המודרניסטיים. משבר זה לווה בהבנה כי הדימויים על כל סוגיהם - מצוירים, צילומים וסרטים ועד דימויים של מציאות וירטואלית - נהפכו למרכזיים ודומיננטיים בחיי היומיום. כמו כן, התפתחויות טכנולוגיות אפשרו את עיצובם של מכשירים המגבירים את יכולת הראייה הטבעית של האדם, כמו גם ייצור וצריכה של דימויים בקלות יתרה. הצורך להבין את משמעותם של דימויים ואת השפעתם על הסובייקט כיחיד ועל התרבות ככלל עומד במרכזו של תחום מחקר זה. בשיעור נסקור חיבורים של הוגים מרכזיים כגון מרקס, פרויד ופוקו, שעיצבו וניסחו שאלות מרכזיות בשדות מחקר שונים, אולם הללו נהפכו למשמעותיים גם בהבנת תהליכים בתרבות החזותית. באמצעותם נגבש ונעצב את הכלים האנליטיים ואת המושגים המאפשרים ניתוח ביקורתי ליצרני ולצרכני הדימויים בחברה ובתרבות העכשוויות. בין שאר הנושאים נעמוד על שאלות של יחסי כוח ומשטור, תרבות הצריכה והראווה, פסיכואנליזה ויחסי מגדר, פוסט-קולוניאליזם וגלובליזציה.

שנה א'
קורסי חובה עיוניים למחלקות

סמסטר א'

ארכיטקטורה

1023771 תולדות הארכיטקטורה א': העת העתיקה וימי הביניים
סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז
 יום א' 18:00-16:30
 ד"ר נעמי מאירי-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האדריכלות המערבית מאז המאה החמישית לפנה"ס ועד למאה ה-14: האדריכלות היוונית, האדריכלות הרומית והאדריכלות של ימי הביניים (האדריכלות הנוצרית-מוקדמת, האדריכלות הביזנטית, האדריכלות הרומנסקית והאדריכלות הגותית). הדיון יהיה כרונולוגי במהותו, כאשר כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האדריכלות הן לאירועים, לנסיבות, למהלכים ולהלכי הרוח התקופתיים הן לאדריכלות העבר ולמבנים קיימים. לשון אחר, היצירה האדריכלית תנותח בהקשרים השונים (פיזיים, חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשתה ושאליהם נועדה, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האדריכלות, מזה. הדיון בכל אחד מהפרקים ייחתם בהפניית מבט ליצירות אדריכלות מן העת החדשה (ואף זו העכשווית) השואבות השראה מתת הפרק האמור. מטרתו של מהלך זה היא להציג את מעשה האדריכלות כמי שמושפע מהמורשת האדריכלית (של העבר) והשיח האדריכלי (של ההווה), מחד גיסא, ומשפיע על מהלכים אדריכליים ותרבותיים (של העתיד), מאידך גיסא. את הקורס כולו יפתח דיון כללי במהותם של לימודי תולדות הארכיטקטורה במסגרת של לימודי ארכיטקטורה.

עיצוב קרמי וזכוכית

"אל תסתכל בקנקן" – על חפצים ותרבות חומרית
 2 ש"ס, 1 נ"ז
 יום א' 14:00 – 12:30
 ד"ר גיא שטיבל

מסע בזמן בעקבות חפצים מן העבר וההווה כמפגש בין חומר לרוח. במרכז כל שיעור יעמוד חפץ אחד והסיפור שמאחוריו. מן החפצים נצא לעבר התמונה הרחבה של החברה תוך שימת דגש על בחינת הקשר בין עיצוב, טכנולוגיה, פרקטיות, סמליות ואמונה. בקורס נקיים דיאלוג בין האתמול להיום ונשים דגש על שמרנות בעיצוב מול חדשנות ושינוי. בין תעלומות מן העבר, עין הרע ומגיה שחורה נבחן בין היתר את התכשיט המפורסם ביותר של א"י, כלי עישון סמים, תעשיית מזכרות עולי הרגל, חפצי פולחן ונקנח ביצירתו של הזייפן הגדול בתולדות הארץ.

תקשורת חזותית

1800130 מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

ד"ר אורי ברטל

קורס המבוא נועד להציג את היסודות השונים של העיצוב הגראפי (טיפוגראפיה, איור, לוגו, פרסום ועיצוב אריזות, עיצוב אינטראקטיבי ואנימציה), התיאוריה של העיצוב הגראפי (מהי תקשורת ושפה חזותית לעומת שפה מילולית? כיצד אובייקט חזותי מקבל משמעות?), ההיסטוריה של העיצוב הגראפי במאה ה-20 (כוחות משפיעים, תנועות אמנותיות, מעצבים חשובים והצגה של העיצוב הגראפי בהקשר של עיצוב הארכיטקטורה של התקופה), תולדות האות והעיצוב הגראפי בישראל.

צילום

2800133 צילום מקומי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

דור גז

במסגרת השיח המחקרי העוסק במתחים המאפיינים את התרבות הישראלית מבחינת זיקתה למזרח ולמערב, קיים דיון רחב בשיח הקולוניאליסטי שהחל להתעצב בראשית המאה הקודמת, במקביל להתעוררותה של התנועה הציונית באירופה. בשדה הצילום המקומי פעלו תחילה צלמים אירופיים, בעקבותיהם – צלמים נוצרים פלסטינים, ומאוחר יותר – צלמים יהודים. עבודותיהם משקפות יחס אמביוולנטי לתפיסות שרווחו בשיח הצילומי המערבי של אותן השנים. הקורס יבחן את גוף עבודותיהם של צלמים מקומיים מרכזיים שפעלו בשדה האמנות הישראלי והפלסטיני בסוף המאה התשע עשרה, במהלך המאה העשרים ובתחילת המאה העשרים ואחת. תצלומיהם עשויים לעורר תגובה של סקרנות, פליאה, שעשוע או רתיעה והתקוממות אידיאולוגית – בהתאם, כמובן, לעמדתו של הצופה בהם כיום. ואולם, אין ספק שהם משמשים כר פורה לדיון בדבר התהוות התרבות הישראלית והתרבות הפלסטינית. בהתייחס לשיח טעון ומורכב זה, האורג שתי וערב תפיסות לאומיות, אתניות ודתיות עם תפיסות אמנותיות, הקורס יתמקד במעמדו של הצילום המקומי ביחס לסוגיות אלו.

אמנות

2800132 לחשוב אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר דרור פימנטל

יצירת האמנות הגדולה היא ישות חידתית, שפרשנותה נמשכת לאינסוף. ועם זאת, עלינו – כעדים של מעשה האמנות – מוטלת החובה להלשין אותו, כלומר, לתת לו ביטוי בלשון, שכן בכך אנו מבטיחים את שרידותו. בקורס נתבונן ביצירות אמנות קלאסיות ומודרניות, בינלאומיות וישראליות, ונדון בדרכים האפשריות לחשוב אותן ולתת להן ביטוי בלשון. בתוך כך ירכשו משתתפי הקורס ארגז כלים תיאורטי, שיאפשר את שכלול המחשבה הביקורתית על מעשה האמנות.

אמנויות המסך

2800128 מבוא להיסטוריה של הקולנוע, א'

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר אוהד לנדסמן

קורס זה יציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מהצעצועים הפרוטו-קולנועיים במאה ה-19 ועד לתקופת מלחמת העולם השנייה. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון האקספרסיוניזם הגרמני או הריאליזם הפואטי בצרפת), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון סרגיי אייזנשטיין, אורסון וולס או צ'רלי צ'פלין). מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבדיוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות (כמו סאונד וצבע) על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע. ההרצאות תלוונה בהקרנת קטעים מתוך סרטים ובקריאות שבועיות.

עיצוב תעשייתי

1800131 אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר יונה וייץ

שדה העיצוב התעשייתי מזהה את העיצוב כסביבה (environment) הפועלת בצמידות להקשרים חברתיים, תרבותיים, כלכליים ופוליטיים. בכדי להבין את ההתכתבות בין סביבת העיצוב לבין דינאמיקות אלו נעסוק ב"שפת רחוב" תוך התמקדות מיוחדת בשווקים ובקניונים. במסגרת הקורס יילמדו חומרים תיאורטיים הבוחנים סוגיות יסוד כגון השפעת אווירת העיצוב (atmospherics) על חווית משתמשים, האינטראקציה בין יחידים לחפצים לארכיטקטורה מרחבת, פרמטרים סביבתיים (כגון אור, ריח, טמפרטורה, רעש מוסיקה וכיוב') וסביבה הוליסטית, המתח בין המקומי לגלובאלי בשפת העיצוב, והאסטרטגיה של תיאטרון על מציאותי (hyperreal theatrical) ככלי עיצובי. במהלך הקורס נקיים תרגיל בשטח המפגיש בין תכני הקורס לאסטרטגיות מתודולוגיות (תצפית וראיון) המשמשות ב-User based design.

צורפות ואופנה

1800114 תולדות הלבוש מתקופת יוון הקלאסית ועד המאה ה-19
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 12:30-14:00
מיכל קרייזברג

הקורס יבחן את משמעויותיו ותפקידיו של הבגד בהיבטיו השונים ובהקשריו המשתנים כגון: האמנותיים, הכלכליים, החברתיים, התרבותיים, הפוליטיים והמגדריים, כפי שהם עיצבו את ההיסטוריה של התרבות המערבית מתקופת יוון הקלאסית ועד למאה ה-19, על פי סדר כרונולוגי. הדיון ייעשה תוך מעקב אבולוציוני הקושר בין מקום וזמן ובין סובייקט וחברה, שזיקתם והשפעתם על ההיסטוריה של הבגד, ולהיפך, הינם מהותיים ובלתי ניתנים להפרדה. העיסוק בבגד ייעשה תוך התייחסות לגזרות, צבעוניות וטקסטורות, המגלמות בתוכן את הנרטיב המלא של תולדות הבגד, הלבוש והאופנה.

סמטר ב'

ארכיטקטורה

120 תולדות הארכיטקטורה ב': מהרנסנס עד המאה ה-19
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 12:30-14:00
ד"ר רחל רפפורט

קורס מבוא כרונולוגי הן בתמורות החלות בארכיטקטורה החל מראשית תנועת ההומניזם במאה ה-15 ועד המהפכה התעשייתית השנייה בסוף המאה ה-19. הקורס סוקר את התפתחות האדריכלות בתקופות הרנסנס הראשון והשני, המנייריזם והבארוק עד לשקיעתו; הקורס ממשיך ולומד את השפעת תנועת ההשכלה והמהפכה התעשייתית על הארכיטקטורה: ארכיטקטורה אוטופית, ניאוקלאסיציזם, היסטוריציזם אקדמי, חלוצי הבנייה בברזל, זכויות ופלדה, תנועת האמנות ואומנות ואר נובו. הדיון מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של התקופות והזרמים השונים ובזיהוי הביטוי של אותם הרעיונות ביצירה האדריכלית. מודגש במיוחד תהליך התפתחות גיבוש הקו האישי של המתכננים השונים, נושא החשוב לסטודנט לארכיטקטורה, החווה בעצמו תהליך דומה.

צורפות ואופנה

1800118 אורבניה: מבטים על הגוף
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 12:30-14:00
ד"ר יונה וייץ

הקורס בוחן את שאלת הנראות של הגוף באורבניה באמצעות דיון בייצוגים המגוונים ובפרקטיקות השונות כשדה פעולה חברתי-תרבותי ועצמי. הדיון בפוליטיקה של הגוף עוסק בשאלות של זהות, מיניות, מגדר ופולחני גוף העוטפים-נחרטים-מוטבעים בגוף (פוליטיקה של הלבוש, בודי בילדינג, עיטורים, קעקועים, פלסטיקה) ועוד.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי זכוכית

2800127 עיצוב ותרבות חומרית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר ראובן זהבי

בקורס נעסוק בסקירה ודיון בסוגיות שבין עיצוב, טכנולוגיה ותרבות חומרית. נעקוב אחר התהוות תרבות הצריכה דרך סוגיות נבחרות המלוות את העיצוב. נתחיל את הקורס בהצגת מספר מושגים תיאורטיים ותהליכים אופייניים שיהוו בסיס להמשך הקורס: הטכנוספרה, תיאוריות של התפתחות טכנולוגית, מאפיינים של תרבות חומרית, פרולטריזציה ועוד. בהמשך הקורס נעמוד על שני מקרי בוחן: הראשון בו נדון יהיה סוגיית הזמן. נבחן מקרוב את שעונים ומכשירים למדידת הזמן מצד התפתחות העיצוב בעקבות הטכנולוגיה מחד והשלכותיהם על התרבות החומרית ותפיסת הזמן החברתית מאידך. מקרה בוחן השני בו נדון יהיה תרבות האוכל, עיצוב שולחן וכלי האוכל ומנהגי השולחן. נעקוב אחר חוליות מרכזיות בעיצוב בהקשר חומר אורגני: המזון. נתרכז במעבר לעידן התעשייתי בתזונה וממנו לעידן הפוסט תעשייתי. נבחן, לבסוף, את סוגיית תפקיד המעצב על רקע המכניזציה, התיעוש והתפשטות חברת הצריכה ההמונית. נדון בהתמודדות של מעצבי זמננו עם השלכות של תהליך זה על הסביבה ובניסיונות להעמיד גישות עיצוביות חלופיות.

אמנויות המסר

2800130 מבוא להיסטוריה של הקולנוע, ב'

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר אוהד לנדסמן

קורס זה, המהווה המשך לחלקו הראשון בסמסטר א', ימשיך להציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטוריה של אמנות הקולנוע, החל מפריחת הקולנוע האירופאי לאחר מלחמת העולם השנייה, דרך המהפכות הפוליטיות והאסתטיות בקולנוע העולמי של שנות השישים, ועד לעלייתן של מסורות לאומיות חדשות בקולנוע של המאה ה-21. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון הגל החדש הצרפתי או הניאו ריאליזם האיטלקי), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון אלפרד היצ'קוק או סטנלי קובריק). מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבדיוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות (כמו הקולנוע הדיגיטלי) על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע. ההרצאות תלוונה בהקרנת קטעים מתוך סרטים ובקריאות שבועיות.

אמנות + צילום

2800120 תיאוריות של צילום וההיסטוריה של המודרניות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

ניתוח היסטורי ורעיוני של האירועים הקשורים בהמצאת הצילום במאה התשע-עשרה, יוביל אותנו להבין כראשיתו של מפנה רדיקלי בתרבות המערב בכללה. בהקשר זה נחקור את האופנים שבהם הצילום מתפקד על קו השבר של החוויה המודרנית ומעבר לה. נעסוק בהקשר זה במשמעותם של הרגעים המכריעים, המבטים הממפים, הכוחות המארגנים, והאמצעים הזוכרים. מדי קורס יוצג אחד הנושאים המרכזיים שהצילום העמיד במאה שנותיו הראשונות—בין היתר, הגוף, הדיוקן, המבט האנתרופולוגי, התנועה, העיר, מושג התנועה בצילום, שחור/לבן בין פוזיטיב ונגטיב, מבט אופקי ומבט אנכי, פנים וחוץ, אינפורמציה ודיס-אינפורמציה, ומבנה היום-יומיות החדשה.

תקשורת חזותית

1800111 תיאוריות של עיצוב גרפי

2 ש"ס, 1 נ"ז

נעם שכטר

הקורס פותח צוהר לתיאוריות רלבנטיות לתחומי היצירה השונים המאוגדים תחת התקשורת החזותית - פרינט, טיפוגרפיה, מיתוג, אינטראקטיב וכו' - תוך כוונה לתת ביד היסטודנטים כלים וידע בעזרתם יוכלו להעשיר את החשיבה העיצובית ואת היצירה בקורסים המעשיים. נקרא טקסטים המתייחסים לשפה, לתפישות של ייצוג ולתקשורת; ובמקביל נציף חומרים גרפיים אשר מבטאים את התיאוריות השונות. בדרך זו נסקור את היוצרים שהטביעו חותמם על התפתחות התחום - מעצבים כמו יאן טשיכהולד, פול ראנד, מילטון גלייזר, וילם סנדברג, ווים קרואוול, פאולה שר, דיוויד קרסון, נוויל ברודי, טיבור קלמן, סטפן סגמייסטר, צ'יפ קיד ואחרים; וקבוצות עיצוב דוגמת גרפוס, טוטל-דיזיין, פנטגרם, אקספירמנטל ג'סט, נורם, נון-פורמט וטרויקה. נלמד 'לקרוא' עיצוב באמצעות תיאוריות שונות. נחשוף את הקשרים בין השינויים הטכנולוגיים להתבססותו של המקצוע. נבחן את מעמדה של המדיה ואת תפקידו של הקהל ביחס לתקשורת המונים ולפלטפורמה של האינטרנט, ומכאן גם את היחס בין עיצוב גלובלי לתרבות מקומית.

102-2 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר נעמי מאירי-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האמנות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס למאה ה-17: האמנות היוונית, האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים, אמנות הקדם רנסנס והרנסנס, המנייריזם והבארוק. כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי הרוח התקופתיים ו/או האישיים הן לאמנות העבר. כמו כן, לאורך כל הקורס תוצג אפשרות השפעתה של האמנות המערבית בפרק הזמן האמור על האמנות בעת החדשה (כולל זו העכשווית). דגש מיוחד יושם על יצירות מופת, מתוך כוונה לערוך דיון בהתנהלותה של האמנות בין העבר (שממנו היא שואבת השראה), ההווה (שעמו היא מקיימת דיאלוג) והעתיד (שעליו אפשר והיא משפיעה, באופן זה-או-אחר).

102-1 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר גיא טל

מדוע המלך המצרי אחנתון נראה בדיוקנאותיו כמו מלכת דראג? מדוע האינקוויזיציה הזמינה את הצייר ורונזה לשימוע? מה פשר החיוך של הגברים בפסלים יווניים ושל המונה לזיה? מדוע בורומיני בנה קפלה בצורת דבורה? מי הן הדמויות בעלות ראש כלב בתבליט כנסיה רומנסקית? כיצד הרמיזות ההומו-ארוטיות בפסל דוד של דונטלו עולות בקנה אחד עם המסר הפוליטי שלו? ואיזה פסל מן המאה ה-13 סיפק השראה לדמותה של המכשפה בסרט "שלגיה" של וולט דיסני? בשאלות אלה ואחרות נדון בקורס זה, אשר סוקר את אמנות העת העתיקה והקלאסית, אמנות ימי-הביניים ואמנות הרנסנס והבארוק.

102-3 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רוני עמיר

הקורס יסקור את תולדות האמנות ואת התפתחותה למן העת העתיקה ועד למאה השבע עשרה. בחלקו הראשון נדון ביצירות אמנות ממצרים, ממסופוטמיה ומהים האגאי וכן באמנות יוונית ורומית. בחלקו השני של הקורס נעסוק באמנות בימי הביניים, ברנסנס ובבארוק.

הקורס יקנה כלים לניתוח יצירות אמנות וילמד למקמן במרחב גיאוגרפי, היסטורי ותרבותי, תוך היכרות עם סגנונות משתנים ואמנים בולטים. הבנת תולדות האמנות ברצף היסטורי תקנה בסיס להעמקת ולהעשרת היצירות של האמן העכשווי.

שנה ב'
קורסי חובה עיוניים למחלקה – הפירוט להלן על-פי מחלקות

ארכיטקטורה
סמסטר א'

1023772 תולדות הארכיטקטורה ג': מהמאה ה-19 ועד מלחמת העולם השנייה
4 ש"ס, 2 נ"ז
יום א' 18:00-14:30
ד"ר רחל רפפורט

הקורס מציג את התפתחות הארכיטקטורה המודרנית ועוקב באופן כרונולוגי אחר גיבוש האתיקה והאסתטיקה המודרנית בתרבות המערב ב-200 השנה שבין תנועת ההשכלה ומלחמת העולם השנייה (1750-1950). הקורס דן בתנועות והזרמים האדריכליים העיקריים המופיעים באותה התקופה, בעקבות היסטוריצים אקדמי מצד אחד וכתוצאה מהמהפכה התעשייתית מאידך. הקורס מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של הזרמים השונים, אשר יצרו תמורות ושינויים בתפיסת העיר ובית המגורים; דן באבחנת ההבדלים ביניהם, בהכרת המתכננים החלוצים ובניתוח אותם פרויקטים אשר תירגמו לראשונה תא הרעיונות החדשים ליצירה אדריכלית - להמחיש את המעבר מקונצפט לצורה בנויה.

סמסטר ב'

2800129-1 אדריכלות העידן החדש: ממלחה"ע השנייה ועד שנות האלפיים
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א', 16:00-14:30
אדר' עידו גינת

בקורס זה נפענח את האופן בו משתקפים תהליכים היסטוריים שהתהוו בעולם בעשורים האחרונים, בשפה ובשיח האדריכליים. נקודת המוצא להתבוננות זו נעוצה בתפיסה כי הסביבה האדריכלית היא סיסמוגרף רגיש המשקף שינויים חברתיים ותרבותיים, מעברים אידיאולוגיים, תמורות כלכליות והלכי רוח ומחשבה.

קורס זה מהווה פרק המשך לסקירתה של ההיסטוריה האדריכלית מתקופות פרהיסטוריות ועד העידן המודרני והוא מתמקד בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה ועד לראשיתו של המילניום השלישי. תחילתו של עידן זה בהתגבשותו של סדר עולמי חדש, המשכו בתהליכים של בניית זהות ואחריותו בהתפרקותם של המוסדות הלאומיים המוכרים ועלייתם של כוחות כלכליים ולאומיים חדשים. ייחודו של פרק זמן זה נעוץ בהיותו מעין הווה מתמשך שעדויותיו זמינות עבורנו ומבנות את הסביבה המידית והמוכרת לנו. הקורס בנוי לאורך ציר הזמן והוא משרטט את התהליכים השונים שהתהוו בתקופה זו תוך הקבלה בין אירועים היסטוריים מרכזיים, עולם המושגים התרבותי ומגמות תכנוניות ואדריכליות.

2600828 אדריכלות העידן החדש: **תרגיל לשנה ב'**, אד' עידו גינת,
יום ב' 13:00-12:00 במחלקה לארכיטקטורה.

2600828-1 אדריכלות העידן החדש: **תרגיל לשנה ב'**, אד' עידו גינת,
יום ב' 14:30-13:30 במחלקה לארכיטקטורה.

מסטר א' **אמנות + צילום**

2800125 אמנות ישראלית
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 16:30-18:00
יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי, מראשיתה כחלק מן האמנות-תעמולה הציונית בפריז, ברלין וירושלים בתחילת המאה העשרים ועד ליצירת השנים האחרונות. מטרת הקורס היא להציע דרכים שונות להבנת סיפורה של האמנות החזותית הישראלית באמצעות פריסת העלילה הכרונולוגית תוך כדי דיון במספר נושאי חתך עקרוניים המלווים ומאירים את תולדותיה: מזרח או מערב, "כאן" או "שם", מקומיות או אוניברסאליות, לאומיות או היפוכה, "יחד" או יחיד, שורשים או נדודים, יהודים או ישראלים.

תקשורת חזותית

2800142 מבוא לפרסום
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 16:30-18:00
רן רבן

הקורס יערוך לתלמידים היכרות רחבה ובסיסית עם עולם הפרסום. התלמידים ייחשפו לתיאוריה ולמחקר האקדמי בתחומי התקשורת השיווקית כמו גם למספר גדול של דוגמאות למסעי פרסום בולטים מכל הזמנים, מכל העולם. כך יקבלו התלמידים סקירה עדכנת על היסודות התיאורטיים של התקשורת השיווקית יחד עם מושג ציורי וחי על המציאות היום-יומית בתעשיית הפרסום ויצטיידו ב"כלי העבודה" המשמשים היום את התאגידים הגדולים ואת חברות הפרסום המובילות. התלמידים ילמדו להכיר את תהליכי החשיבה, התכנון והביצוע המאפיינים את הקמפיינים הפרסומיים המקצועיים שבמרכזם תרגום של אסטרטגיה פרסומית לרעיונות יצירתיים לצורך בניה ותחזוקה של מותגים בעלי ערך מותג גבוה. הקורס ידגיש את נושא היצירתיות בפרסום ויציג את המחלוקת בין אנשי המחקר והאסטרטגיה לאנשי הקריאטיב. הקורס יעסוק בין היתר, גם בהיכרות בסיסית עם המדיה, בקמפיינים חברתיים ובמגבלות החוק המוסר והאתיקה. בחלקו האחרון יתמקד הקורס בטכנולוגיה ותקשורת ויציג את המודלים החדשים של התקשורת השיווקית בעידן של ניו-מדיה.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית

2800124 עיצוב במאה ה-21 ומקורותיו
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 16:30-18:00
ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב במאה ה-21" יסקור מגמות, תיאוריות, תערוכות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב העכשווי. הקורס יציג הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה-21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג

מעצבים שונים הפועלים כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העידן הווירטואלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. תוך הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה-21 לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

צורפות ואופנה

2600811 תיאוריות של לבוש
2 ש"ס, 1 נ"ז,
יום א' 16:30-18:00
יעל טרגן

במסגרת הקורס נבחן את המעמד הפרדיגמטי של האופנה כדיסציפלינה הזוכה בעשורים האחרונים להכרה ולגיטימציה, הן כפרקטיקה בעלת משמעות במסגרת התרבות והן כשיח תיאורטי מחקרי באקדמיה. נעסוק בחשיבות ובמשמעות של לימוד תיאוריות של לבוש; נשאל מדוע, כמעצבים, אנו זקוקים לתיאוריה ביקורתית לצד תיאוריה יישומית; נסקור תיאוריות לבוש קלאסיות ונדון בסוגיות עכשוויות באופנה הקשורות בשאלות של אתיקה, גופניות, מציאות וירטואלית ועוד.

אמנויות המסך

2800131 אמנות של תמונות נעות: על קולנוע ניסיוני ואמנות וידאו (למסלול וידאו)
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 16:30-18:00
ד"ר אורלי שבי

התקדמות טכנולוגית בתחילת שנות השישים הובילה לייצורה ושיווקה של מצלמת קולנוע מסוג חדש המאפשרת תפעול פשוט, זול ובאיכות טובה. המידיות והקלות בהם כל אחד יכול לייצר סרט הובילה לניסיונות קולנועיים חדשניים ונועזים, כמו גם להתפתחותה של פרקטיקה אמנותית חדשה המוכנה אמנות וידאו. עד מהרה הפך מדיום זה לזירה של ניסויים אסתטיים ונחשבה כאמנות העתיד. בשיעור זה נערוך הכרות עם אמנים ויצירות מרכזיות בתחומי הקולנוע הניסיוני ואמנות הוידאו מהמחצית השנייה של המאה העשרים. מעבר לסקירה היסטורית רחבה, ננסה למפות את התחום תוך דגש על מושגי יסוד קולנועיים ותיאוריות ביקורתיות הקשורות לתרבות הויזואלית העכשווית. נעמוד על האופן בו מתכתב מדיום אמנותי זה עם הקולנוע הקלאסי, הצילום, הטלוויזיה ותעשיית הפרסום. במקביל נדון אף באתגרים החדשים שמדיום זה מציב לעולם האמנות המסורתי כגון אופני התצוגה וצפייה ייחודיים הנדרשים לחלל המוזיאון והגלריה. בנוסף, נציב שאלות הקשורות לשינויים ולהתפתחויות של הטכנולוגיות הדיגיטליות, החל משנות ה-90, המעצבות כל פעם מחדש את התחום.

2700640 להבין אנימציה (למסלול אנימציה)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר אוהד לנדסמן

במסגרת קורס זה ננסה להבין מהי למעשה אנימציה, האם היא היא שונה באופן מהותי מהסרט המצולם, ומדוע יש להבין את ההיסטוריה שלה כחלק מתוך ההיסטוריה של המדיום הקולנועי. נדון בשאלות תיאורטיות הנוגעות לאסתטיקה של האנימציה, כגון: האם ניתן לדבר על ריאליזם בסגנון עשייה אשר בבסיסו מפוברק, וכיצד הביאה תופעת ה"דיסניפיקציה" הכה דומיננטית לסגנון ה"היפר"-ריאליסטי באנימציה? מהן האסטרטגיות הנראטיביות והאסתטיות המיוחדות לאנימציה, וכיצד באות הן לידי ביטוי בשילובה בקולנוע המצולם או בתרומתה לקולנוע הדוקומנטרי? כיצד יש להבין את תפקידו הרטורי של הסאונד המלווה את התמונה האנימטורית? מה משמעותן של ההתפתחויות הדיגיטליות האחרונות בתחום וכיצד הן משכללות את שפת האנימציה? כחלק מהדיון התיאורטי בקורס נעבור בתחנות היסטוריות שונות בהתפתחותה של האנימציה, החל מהצעצועים האופטיים הטרומ-קולנועיים וניסוייו של אדוארד מייבריידג' במאה ה-19, דרך האנימציה הניסיונית והאבסטרקטית, ועד למהפכת המחשוב באנימציה הדיגיטלית עם הופעתה של "פיקסאר". ההרצאות תלוונה בהקרנת סרטוני אנימציה קצרים ובקריאות שבועיות.

שנה ב'
פרוסמינר - חובה
עליכם לבחור פרוסמינרין אחד מהרשימה להלן

9301625 מרנסנס לרטרו – על מחווה, ציטוט ותחייה באמנות ובתרבות החזותית

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר נעמי מאירי-דן

הפרו"ס יוקדש לעיון במתח המובנה בתרבות ובשיח התרבות בין עבר להווה ובין מקור למקוריות. יש דווקא הניכוס המודע והמוצהר של מרכיבים כלשהם מ"המאגר" האינסופי של האמנות הוא שמאפשר העמדה של תוצר חדשני ושל מסר ייחודי, הנטועים בהוויית הכאן והעכשיו (הקולקטיביים והאישיים כאחת).

במהלך הקורס נבחן את התופעה המורכבת לדורותיה (למן העת העתיקה ועד ימינו, לאו דווקא בסדר כרונולוגי) ולגילומיה (באמנות ה"גבוהה" כבתרבות ה"פופולארית"). ננתח את המשותף והייחודי למונחים שונים, דוגמת מחווה, ציטוט ותחייה (או רנובציו, רנסנס, ניאו, קאמבק ורטרו), וגם השראה, פרודיה, סאטירה, פסטיש, חיקוי, העתקה וזיוף. ננסה להבחין בין מחווה לניתוח המיתוס (ושחיטתה של "הפרה הקדושה"), בין תחייה להישרדות, בין תופעות גורפות ("טרנדיות") למהלכים נקודתיים, בין ניאו לנוסטלגיה, בין השראה להתכתבות ובין מותר לאסור.

בעזרתם של הדוגמאות, התופעות ומקרי הבוחן שיוצגו במהלך הקורס, נעמוד על מורכבות האפשרית של המהלך: למן הבחירה במקורות ההשראה, דרך החלטה על טיב ה"שימוש" שנעשה בו/ בהם וכלה באופן שבו אלו מאפשרים את כינונה של יצירה מקורית.

9401232 פילוסופיה/קולנוע

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר דרור פימנטל

האם פילוסופיה יכולה לומר משהו בעל ערך על קולנוע? האם הקולנוע יכול לשאת מסרים פילוסופיים? בקורס נבחן את נקודת הממשק בין הפילוסופיה לקולנוע, ונחשוב על במאים כעל פילוסופים ועל פילוסופים כעל במאים. בהקשר זה, נבחן את האופן שבו נחשב מושג הממשי (The Real) בפילוסופיה, כמו גם את מופעיו בסרטים. בתוך כך נקרא טקסטים משל אפלטון, קאנט, בנימין, ניטשה ובודריאר.

9400237 פואטיקה של עיצוב בחומר

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר טל פרנקל אלרואי

איך מעצבים צורה בחומר? האם חומר גלם הוא מצע ניטרלי או טעון? האם טכנולוגיה היא כלי עבודה או מסר? אלו משמעויות אנחנו מייחסים לצורה? מה הם הערכים התרבותיים שחומר, טכנולוגיה וצורה נושאים? מטרת הקורס לבחון את הפעילות היצירתית כשפה אישית המותנית בהקשרים תרבותיים גלויים וסמויים. הקורס יברר את יחסי הגומלין בין היוצר והתרבות שבתוכה הוא יוצר באמצעות ניתוח אובייקטים, דרך מחקר אישי, מעשי, יצירתי ואינטלקטואלי, ובהשראת טקסטים ממבחר דיסציפלינות - סוציולוגיה ופילוסופיה, ספרות וקולנוע, עיצוב ואמנות.

1700645 "החיים בזבל": זבל, מחזור, אקולוגיה

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר גיא שטיבל

זבל מקיף אותנו. אנחנו מייצרים בממוצע 2 ק"ג זבל ביום. הפרוסמינר יוקדש ללימוד אחת התופעות שמאפיינות ביותר את האנושות ובמיוחד את התרבות המערבית. מה ההשפעות של הזבל על הטבע, על מרחב המחייה שלנו, ולא פחות על הבריאות? במהלך הקורס נפרוס את ההיבטים התרבותיים, החברתיים והפולחניים הנקשרים בזבל כפי שהם מיוצגים לאורך ההיסטוריה ובעיקר מה אפשר לעשות. בקורס נעסוק בנושאים הנקשרים לעולם הפסולת והמיחזור ונעבור מתעלות ביוב תת קרקעיות ונהר הירדן, דרך המזבלה הגדולה בעולם בהודו ובברזיל ועד לאוקיינוס השקט ותל חיריה.

9401243 "גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר אהד זהבי

ניטשה אמר על הילד שהוא גלגל המתגלגל מעצמו – אז למה מנסים כל הזמן לגלגל אותו, לכוון אותו, להורות לו את הדרך? בפרוסמינר הזה נעמוד על היחס שלו זוכים ילדים וילדות באגפים שונים של החברה והתרבות: נבחן את התמונות שמציירות לנו הפסיכואנליזה והפסיכולוגיה ההתפתחותית, נברר מהן ההנחות שעומדות בבסיסן של גישות חינוכיות שונות ונקרא במבחר ספרי ילדים כדי לבדוק מהו דיוקן הילד שעולה מהם. אגב כך נשאל אם יש בכלל דבר כזה, "ילד", ואיך ראוי להתייחס לברייה האנושית בראשית ימיה.

9401209 המוות בתרבות המערב

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר אשר סלה

המוות הינו האירוע הטבעי ביותר אך גם תופעה תרבותית רבת משמעות בחייהם של בני האדם. הקורס יציג את התפתחות הגישות השונות כלפי המוות בהיסטוריה האירופאית משקיעתה של התרבות היוונית והרומית עד המאה ה-20, בעזרת פרשנות של העדויות האיקונוגרפיות של האומנות המערבית, מהצורך ועד אדריכלות בתי קברות. כמו כן, ננתח קטעי פרזזה ושירה ומסמכים כגון צוואות, מצבות וכו'. על סמך המחקרים החלוציים של פיליפ אריאס, אדגר מורן ומישל פוקו נתחקה אחר תולדות המוות מהנוכחות של נושא האבל בהגות המערבית ועד הסתרת המוות בציוויליזציה הפוסט מודרנית. בנוסף, נעקוב אחר ההתפתחות של כמה topoi וסימבולים בתרבות המערבית בשני המילניומים האחרונים, כגון: מחול המתים, נישואי העלמה והמוות הגולגולת ושעון החול ואחרים.

9400236 מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר יעל כדורי

ארכיטקטורה ומוזיקה הן אולי שתי האמנויות הרחוקות ביותר. הראשונה – חומרית ונטועה היטב בעולם המעשי, ואילו השנייה – רוחנית ומופשטת. עם זה, ארכיטקטורה ומוזיקה הן גם קרובות מאוד: שתיהן לרוב אינן ייצוגיות אלא מתרכזות בצורניות טהורה, ושתיהן רגישות לשאלות של יחסי זמן וחלל, אקוסטיקה ויחסים מספריים. הקורס יעסוק בהשפעת הזיקה שבין מוזיקה, סאונד וארכיטקטורה על האמנויות היפות החל מתחילת המאה ה-20 ועד ימינו. במהלכו נבחן דוגמאות נבחרות לאופן שבו מזינה המוזיקה את המחשבה הארכיטקטונית כפי שזו באה לביטוי לא רק בתכנון מבנים כי אם גם בצורך בעיצוב חלל לתיאטרון, במיצבים, במוזיקה אקספרימנטאלית, בעבודות סאונד וביצירות תלויות חלל ספציפי. ההשתתפות בפרו"ס אינה מותנית בידע מוקדם במוזיקה.

1700660 הארכיטקטורה בראי הקולנוע

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר בן ברוך בליך

מאז המצאת הקולנוע, על ידי האחים לומייר 1895, וחדירתו לחיי היום של האדם המודרני, אין מדיום שישווה לו ביצירת דימויים על אודות המציאות. הקולנוע מדגים ומייצג כאחד את הסביבה הראלית, הממשית, הרוחשת אירועים סתמיים, ובה בשעה הוא מציג את הסביבה הבידיוינית, הסוראליסטית והאוטופית. המיפגש בין היצוג הראלי, לבין יצוגים בדיויניים, עושה את הקולנוע למדיום בלעדי לא רק לביטויים של דימויים, אלא גם ליצירתם של דימויים אלה בקרבנו.

בין שאר הדימויים הרבים שנוכסו על ידי הקולנוע נמצא את הארכיטקטורה. כבר מראשיתו התייחס הקולנוע אל החלל, לא כל שכן אל הסביבה – המבנה, הרחוב, והעיר בכללותה. בין שני הקטבים – מטרופוליס מצד אחד של פריץ לנג, ו'בלייד ראנר' של רידלי סקוט, מצד שני, יחד עם סרטו של אנדי וורהל 'אמפייר סטייט בילדינג' – נגלה אין ספור של סרטים ריאליסטיים ואוטופיסטיים, הרואים בארכיטקטורה לא רק נושא, כי אם גם אבן משחזת ליצירתם של דימויים מודרניים.

במהלך הקורס נעמוד על החומרים של הקולנוע וההיצג החזותי בכלל, כיצד מייצג הקולנוע את המציאות, האם ההיצג הוא טבעי או אולי הוא עניין של הסכמה, באילו תחבולות מייצג הקולנוע את הממשות ובאיזה רפרטואר של סימנים הוא משתמש. נפתח את הדין שלנו בסרטים הקצרים של האחים לומייר ובסרטו הקסום של ג'ורג' מלייס 'מסע אל הירח'. נבדוק את האופן שבו בוראת המצלמה את המרחב החזותי, כפי שעושים זאת דזיגה ורטוב (האיש ומצלמת הקולנוע), סרגיי איזנשטיין (אוניית הקרב פוטיומקין), אדווין פורטר (שוד הרכבת הגדול) ואלפרד היצ'קוק (חלון אחורי). נעמת את המרחב החזותי הנוצר בתיווכה של המצלמה עם המרחב החזותי הנוצר על ידי התפאורה: פריץ לנג (הקבינט של דר' קליגארי), שמעון ישראלי (המרתף), פאול וגנר (הגולם), דויד גריפית (אי-סובלנות), ועד לסרטים מתוך המדע הבידיויני, כמו 'אודיסיאה בחלל'. בהמשך נתמקד בסוגיות ספציפיות של יצוג הארכיטקטורה, כמו: יצוגי מקום (בתוך דירה, מטוס, רכבת, חללית, בניין משרדים, גינה וכו'). כאן נתבונן בסרטים כמו: 'חוזה השרטט', 'אשתקד במרינבאד', 'יצרים', 'המגדל הלוהט', 'הנוסע השמיני' וכו'. מאוחר יותר נטפל בסוגיה כיצד מוצגת הסביבה העירונית בקולנוע, וכאן נדון ב'מטרופוליס', 'מנהטן', 'חזרה ללאס וגאס', 'אשתקד במרינבאד', 'ברלין סינפונייה של עיר', 'יומנו של נני מורטי', 'סיפורי תל-אביב', 'בלייד ראנר', 'פריס נרדמת', 'אלפא ויל', 'חנה ושבעת אחיותיה', 'רומא', 'אורות הכרך', 'כלכותה' (מאל) ועוד.

9400238 סוגיות בתרבות הישראלית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר תמר ברגר

התבוננות מנקודת מבט בין-תחומית על התרבות הישראלית כתרבות כלאיים, המצויה בין המצאה למסורת, בין ילידיות להגירה, בין מזרח למערב, בין דתיות לחילוניות, בין פתיחות לשמרנות ובין לוקליות לגלובליות. הדין יעשה בעזרת טקסטים תיאורטיים וייצוגים שונים, ויזואליים וטקסטואליים.

1700634 האות העברית במסורת היהודית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00:10:30

ד"ר נדין שנקר

אין בתנ"ך מילה נפוצה יותר מ"ויאמר" - הכל דיבור, הכל מילה. האות היא במרכז כלל המסורת, הן בתנ"ך, במדרש, בקבלה ובתלמוד. חכמי ישראל התייחסו לאותיות כחומר הבריאה: האות היא האטום והמשפט - מולקולה. האות היא בו זמנית אור (רצון להשפיע) וכלי (רצון לקבל). משחק האותיות, צירופן, צורתן, האיכות המספרית שלהן - לכל אלה יש חשיבות עליונה במסורת. במשך 2000 שנה חכמי ישראל התייחסו לאותיות בהתפעלות יתירה, שגובלת לפעמים בסוריאליזם. בפרוסמינר זה נלמד את שבעים הפנים של האות העברית.

9401206 אליס בארץ הפלאות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר ברוך בליך

מטרת הפרו"ס לעשות היכרות עם הסיפור 'אליס בארץ הפלאות' וסיפורים אחרים של לואיס קרול, וזאת על רקע מושגי יסוד בתרבות ההמונים, שעוצבו באמצע המאה ה-19, ואשר חלחלו לתרבות הפופולארית של המאה העשרים. לצד קריאת הסיפור נעשה היכרות עם מושגי הפרשנות שליוו את הסיפור, החל מפרשנות ספרותית-טכסטואלית, דרך הפרוש הקולנועי והאנימציה ועד לפרוש הפסיכואנליטי, אשר ניתנו לסיפור זה ולסיפורים אחרים שפורסמו במקביל. ננסה לעמוד על הממד התקשורתי של הסיפור – כיצד 'מעביר' קרול את רעיונותיו ונבדוק את מידת ההסוואה בה הוא נוקט כדי להשמיע את הביקורת שלו כלפי התרבות והחברה הויקטוריאנית. בתוך כך נבדוק אמצעי תקשורת נוספים, עם דגש מיוחד על הקריקטורה והאנימציה, גם כן מתוך כוונה לבחון את 'כוחם' הביקורתי.

9401235 שימור והרס של מורשת חומרית

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר שמוליק מאירי

תרבויות, קבוצות וחברות נוהגות למיין את ה"דברים" ("Things")¹ המרכיבים את תרבותם החומרית, ליצור היררכיה ולהגדיר דברים כ"חולפים" (שאורך חייהם קצר) או כ"עמידים". מבין אלו האחרונים מגדירים "דברים" הראויים לשימור משום שהם משמעותיים למורשת של הקבוצה על שום ערכם הדתי, הלאומי, ההיסטורי, הפוליטי/חברתי, הסמלי ואף הנוסטלגי. בשימור הכוונה לנקיטת צעדים אקטיביים למען מניעת פגיעה מידי אדם או מידי גורמי הטבע. בעימותים בין קבוצות מזהות הקבוצות המתעמתות, לא פעם, את מה שהוגדר על ידי הקבוצה היריבה כראוי לשימור ומסמנים אותו כ"ראוי" להרס, או לפחות להשחתה. שימור והרס, בהקשר שיובא כאן, אינם אלא הביטוי הפיזי הבסיסי ביותר לתהליכים של הנצחה והשכחה בהתאמה. פרוסמינריון זה יסקור את המודלים התיאורטיים הנוגעים להענקת ערך ל"דברים", הגדרת הראוי לשימור, אידיאולוגיות ואסטרטגיות שימור, כמו גם אידיאולוגיות של הרס מכוון.

¹ במושג "דברים" הכוונה לכל הפיץ חומרי והיא כוללת על כן מגוון גדול של טיפוסים אובייקטים ממגוון עצום של גדלים, מבולי דואר ועד איצטדיוני ספורט.

דינמיקה זו של שימור והרס של מורשת חומרית מלווה את ההיסטוריה האנושית לכל אורכה. מקרי הבוחן, עם זאת, יתמקדו בעיקר בביטויים מודרניים/בני זמננו של התופעה, כמו לדוגמה:

שימור והרס של המורשת הנאצית/פאשיסטית; שימור והרס של המורשת הקומוניסטית בגוש הקומוניסטי המתפרק; שימור והרס במשטרים טוטאליטריים נופלים (עיראק של סאדם); הרס על רקע דתי (פסלי בודהה והטאליבן); איקונוקלזם מודרני בישראל; עימותי שימור בין ילידים לכובשים (בני המאה מול ההיספנים באמריקה התיכונה); ביטויים של שימור והרס בעימות הישראלי(יהודי)-ערבי (הן בתחומי ארץ-ישראל והן במדינות ערב); "הרס עצמי" (ימית וגוש קטיף).

9400234 מכשפות, צוענים ומשוגעים: ה"אחר" באמנות
שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 16:00-14:30
ד"ר גיא טל

הפרוסמינר עוסק בדמותו של ה"אחר" בחברה האירופית כפי שתוארה באמנות של השנים 1300 – 1800. באותה תקופה לא חלו כללי האתיקה של נכונות פוליטית (politically correct): מיעוטים של גזע, דת ומגדר, כמו גם אנשים שונים מבחינה חיצונית ונפשית, נדחו, הושפלו, הושמו ללעג, עברו דמוניזציה, נרדפו ואף הוצאו להורג. מוסלמים ויהודים נחשבו לכופרים, רווקות ואלמנות הורשעו כזונות וכמכשפות, הומואים נודעו כסודומיטים, וגמדים שימשו בחצרות המלוכה כיצורי שעשוע. בתהלוכת האאוטסיידרים שתוצג בקורס צועדים גם נכים ומשוגעים, צועניות וקבצנים, נשים ששולטות בגברים, פושעים ותליינים, קניבלים ואמריקאים, ואפילו ילדות שמנות ונשים מכוערות.

9400239 כשעיצוב וארכיאולוגיה נפגשים: על חומרים חפצים ואנשים
שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 16:00-14:30
ד"ר רוני עמיר, ד"ר יונתן ונטורה

קורס ייחודי זה מבקש לבחון חפצים יומיים מן העבר וההווה בהיבט אינטר דיסציפלינארי הכולל מישורי התייחסות מתחומי הארכיאולוגיה, סוציולוגיה, תרבות חומרית, סמיוטיקה, זהות, עיצוב ועוד. השיעור יעסוק בעיצובם של חפצים עתיקים ועכשוויים תוך התבוננות בשיטות ייצור, בטכנולוגיות, בתהליכי היצור בבית המלאכה ובתהליך היצוא והשיווק. דרך היבט מורכב זה נוכל להבין טוב יותר את ההיסטוריה של החפץ, את ההיסטוריה של התרבות בה אנו חיים, ואת האופן העכשווי בו אנו מתייחסים לחפצים וחומרים.

9401227 אמנות לאחר הפוסט-מודרניזם
שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 16:00-14:30
ד"ר איגור ארונוב

החל מן הדאדא של שנות ה-20 וה-30 ובמהלך התפתחותה של התפיסה הקונצפטואלית לאחר מלחמת העולם השנייה, התחזקה באמנות המערבית רטוריקה פוסט-מודרנית של אירוניה, סקפטיות וציניות. רטוריקה זו הנתמכת על ידי שוק אמנותי במיוחד משנות ה-90, מצביעה על חוסר אמונה באמת האמנותית המוחלטת. מה היא האלטרנטיבה לאירוניה פוסט-מודרנית? מה הם ההתפתחויות והאסטרטגיות האמנותיות המחפשות דרכים אחרות לרבות דרך מערבית עתידית? מה הוא האופי של תרבות עתידית 'אחרת', שאליה מובילים

החיפוש האנטי-פוסט-מודרניים? מה הוא ה'מיתוס' של אמנות העתיד? נדון בשאלות אלה תוך כדי ניתוח השוואתי של גישות מודרניסטיות, פוסט-מודרניסטיות ו'אלטרנטיביות'.

9401240 תפיסות של חלל באמנויות: מושגים ותיאוריות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר אביב לבנת

כל יצירת אמנות מתמקמת בחלל והחלל מתמקם בתוכה; ציור, פיסול, צילום, מיצב, וידאו, תנועה, מבנה ארכיטקטוני או פואטי, כלי מעוצב, פריט לבוש או יצירה מוסיקלית – כל תחום על איכויותיו ומאפייניו הייחודיים משקף גם מימד חללי. כשאנו בוחנים מערכות יחסים אלו מתגלה בפנינו מרחב חשיבה 'חללי' מורכב ומאתגר. זהו מרחב שבו הפיסיקה, הפילוסופיה, הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה ושאר דיסציפלינות מדעיות מחד והומניסטיות מאידך, תורמים להעמדת 'ארגז כלים' מתאים לחקירת מכלול הקשרים שבין אמנות לחלל.

יוצגו מושגים על רצף היסטורי לצד הקשרי השיח העכשוויים המתכתבים עימם, החל ממושג ה-chora האפלטוני וכניסתו לשיח הארכיטקטוני עם דרידה ואייזנמן, דרך מושגים ותיאוריות חלליות אצל אריסטו והניאו פלטוני סטים, יצחק לוריא, קאנט, פרויד, איינשטיין, היידגר, וויניקוט, פוקו, בשלארד, בובר, דרידה, דלז ורנסייר.

ההיבטים הפילוסופיים ייבחנו למול ביטויים אמנותיים תואמים מקורפוס האמנות לאורך ההיסטוריה. הקורס יעודד 'חקירה חללית' בתחומי היצירה השונים של המשתתפים מהמחלקות השונות בצלאל אשר תתגבש לעבודת סיום הקורס ותתועד.

9401238 אמנות, יהדות ומודרנה

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

ד"ר רונית שטיינברג

יום א' 16:00-14:30

בשנים האחרונות, כחלק מתפיסת עולם רב תרבותית, מתעורר עניין מחודש גם באמנות בעלת זיקה יהודית. תחרות העיצוב "סוכה סיטי" שהתקיימה במנהטן בשנת 2010 זכתה ל-600 הצעות, הגבירה את המודעות לנושא. בקורס זה נבחן את קשרי הגומלין בין אמנות לבין יהדות בתקופה המודרנית. נדון באפשרות ובלגיטימציה להגדיר אמנות על פי מוצא/לאום/דת ונקשה על המושג "אמנות יהודית". יצירות אמנות מהמאה ה-19 ישמשו כמראה לקונפליקטים של זהות התקפים גם כיום. נכיר אמנות העוסקת בשואה, נשווה בין ההתרחשויות האמנותיות ביהדות ארצות הברית לסצנה האמנותית בישראל. בקורס נתייחס גם לאמנות עכשווית ולנוכחות הניכרת של אמנות פמיניסטית דתית כמו גם לאמנות המבטאת אמירה חברתית של "תיקון עולם". נקודת המוצא של הקורס היא אמנותית, לא נדרש רקע דתי.

9401241 זיכרון, סיפור, יצירה
שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א', 16:00-14:30
ד"ר יונה וייץ

זיכרונות מציעים סקיצות אפשריות של עבר. הפרוסמינר עוסק בזיכרונות כסיפור, כיצירה גמישה, אישית וקבוצתית, המפגישה התרחשויות, אותנטיות ומדומיינות, עם שפה המציעה פרשנויות ואלתורים, דימויים, הסמלות ואג'נדות מגוונות. באמצעות היומן האישי החזותי דוגמת פרספוליס, maus וואלס עם באשיר, והקולנוע התיעודי מבקש הפרוסמינר להבין את ההתכתבות בין תודעת הזיכרונות לדינמיות של העכשווי, לפענח את האפקטיביות של רעיון העבר ביצירה של העצמי והקולקטיבי ולנסח את החיבורים האינטימיים והדיאלוגים הסבוכים בין החווית-אישי לקבוצתי התרבותי והפוליטי.

771 הגוף כרוח האדם
2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א', 20:00-18:30
ד"ר שוש מרזל

למרות שהאנושות חולקת את אותו הגוף, כל תרבות רואה אותו אחרת, ובעקבות זאת, גם מעצבת אותו בצורה שונה. לכן, מרבית החברות (בזמן ובמרחב) מחייבות את שינוי הגוף, ומיעוטן מקבלות אותו כפי שהוא. נרצה לבחון בסמינר זה מה עומד מאחורי הבדלי הגישות הללו. נדון בתפיסות התרבותיות הדורשות התעללות בגוף כנורמה חברתית, בהבדלי הדרישות הגופניות על פי המגדר, בביגוד מגביל וכואב בהתאם למעמד, בעיצוב הגוף המת, ועוד; לבסוף נבחן את הגורמים המביאים לשינוי וביטול נורמות אלה ביחס לגוף ולבושו.

שנה ב'
קורסי בחירה מבואיים וקורסי כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת
יש לבחור קורס אחד

סמסטר ב'

1600824 מבוא למוזיאולוגיה
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א', 12:00-10:30
ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאונים, ממוסדות התרבות הוותיקים ביותר במערב, זוכים בעשורים האחרונים להתעוררות חסרת תקדים הן במישור הפילוסופי-אידיאולוגי-תקשורתי והן במישור האדריכלי-עיצובי. מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיאולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים ובמה מתייחד מוזיאון האמנות מן המוזיאונים למדע, לטבע, להיסטוריה, לאתנוגרפיה וכו'?

הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאלית: ההגדרה המשתנה של המוסד ותפקידיו, ההיסטוריה של המוזיאונים, מקומם של המוזיאונים בקידום המחקר, בהנחלת מורשת ושימורה, בקביעתם של קאנונים תרבותיים ואף בהצבתה של עיר על מפת התיירות העולמית.

בין היתר, יעסוק הקורס בסוגיות הבאות: כיצד מתנהל המוזיאון בין מחויבויות אתיות לאילוצים כלכליים? כיצד הוא מתמודד עם מעמדו המשתנה של המבקר (כאורח/ צרכן/ שותף)? כיצד הוא שומר על מקומו הייחודי בעידן של תחליפים "וירטואליים"? מה הם יחסי הכוחות המתקיימים בעידן המודרני והפוסט-מודרני בין הקנקן (אדריכלות המוזיאונים) לבין מה שיש בו (המוצגים עצמם)?

9401242 אדם ומותג: פרספקטיבה שיווקית ופסיכולוגית על פרסום

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

פרופ' אריאל כנפו, סיגל כנפו

האדם המודרני מוצף במסרים שיווקיים והפרסום חודר לכל אחד ממעגלי החיים שלנו. בקורס זה נדון בממשק שבין אדם למותג – האופן שבו תהליכים פסיכולוגיים ומנגוני שיווק משפיעים עלינו.

החלק הראשון של הקורס יגדיר מושגי יסוד בשיווק והתנהגות צרכנית. נדון בהנחת היסוד ששיווק בא לענות על צורך פסיכולוגי של הצרכן. החלק השני של הקורס יתבסס על הפסיכולוגיה של הפרסום. ידע מתחום הפסיכולוגיה החברתית יאפשר הבנה של העמדות והמוטיבציות הבסיסיות המניעות אותנו לטוב ולרע, כולל הצרכים המודעים והלא-מודעים שלנו, וההטיות המחשבתיות והתפיסתיות שלנו. החלק השלישי של הקורס ידון במימדי העומק של הפרסום: כיצד פרסום יוצר אישיות למותג, ומהם הערכים שתהליך הפרסום מקנה למותג, תוך התחשבות בסמלים וארכיטיפים תרבותיים וברקע התרבותי שבו מתבצע הפרסום. במהלך הסמסטר תתבקשו לקרוא את חומר הקריאה המצורף למטה. כמו כן, תתבקשו לעקוב אחר פרסומות ולהיות מוכנים לנתח אותן ולהביאן לכיתה כשתתבקשו.

2600825-1 כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: אהבה, סכנה ואתיקה בתרבות המערבית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

יואב רונאל

הקורס יעסוק בשיח על אהבה. דרך סקירה של טקסטים תרבותיים ננסה לפענח את הקרש הנפוץ בין אהבה לבין קטגוריות כגון סכנה, שיגעון, מחלה ומוות. הקשר הטרגי והרומנטי בין אהבה לבין קטגוריות אלו הוא אחד ממעיינות היצירה הפוריים ביותר בתרבות המערבית. נקרא ביצירות שונות, הן תיאורטיות והן אמנותיות וננסה להתחקות אחרי אופני ההתבססות, הפעלה וההטמעה של שיח זה; במקביל ננסה לנסח שיח חדש על אהבה, אשר נמנע מהגורל הטרגי שלה, ומציע את האהבה לא כסכנה אלא כאפשרות של אתיקה. בין הכותבים יהיו אפלטון, שיר השירים התנ"כי, רולאן בארת, מישל פוקו, אדגר אלן פו, אלתרמן, פרויד, מרגריט דיראס, לנגסון יוז, אלאן באדיו וכן ליאונרד כהן, ניק קייב, יוסי בבליקי וניל גיימן. ננסה לבחון את ההופעות של אותו שיח בז'אנרים שונים: שירה, מוזיקה פופולארית, ספרות, פילוסופיה, קולנוע וקומיקס, ולבחון את הקשר בין המדיום לצורת הופעתו של השיח. במקביל לעבודה התיאורטית נעסוק בלימוד של כתיבה אקדמית: מכתובה ש למשפט ופסקה, עד לבנייתו של טיעון ביקורתי שלם וכתיבה של טקסט קיר ליצירות אמנות חזותית. תחום העיסוק דרכו יתורגל לימוד הכתיבה, יהיה החומר אשר נלמד בקורס.

2600825-3 כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: שיח שדה היצירה החזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

שגיא מעיין

הקורס יבקש להקנות מיומנויות בקריאה ובכתיבה בפורמט האקדמי במסגרת השיח בשדה היצירה החזותית: מחקר, ביקורת ודיון בעולמו האישי של היוצר. במהלך הקורס ייחשפו הסטודנטים לשפה ולרטוריקה הייחודית של הכתיבה אודות התרבות החזותית דרך קריאה וניתוח של טקסטים רלוונטיים, כמו כן יתנסו בכתיבת טקסטים המציגים את רעיונותיהם האמנותיים. ננסה להבין מה מאפיין את הכתיבה המסאית והאישית בסביבה היצירתית ומה מייחד את הפורמט האקדמי בכללו, על אמצעיו הרטוריים ועל מערכיו הפיגוראטיביים: כיצד מציגים נושא ומושאים בהקשרים של ייצוגי אמנות, וכיצד מזהים או חושפים את התמה של היוצר בטקסט; כיצד להשתמש בטענות התיאורטיות של 'האחר' בכדי לבסס ולנסח את טענותיי שלי וכיצד יוצרים מבנה רטורי קוהרנטי אשר יתן תוקף לקונספט / יצירה שברצוני להציג. השיעורים ילוו במטלות קריאה וכתיבה משיעור לשיעור וכן בהצגת מטלות הכתיבה לניתוח וביקורת כיתתיים. בסוף הקורס יידרשו הסטודנטים לכתוב 'טקסט קיר' לתערוכה עתידים שיקיימו במסגרת לימודיהם במחלקה.

1600802 מבוא לתורת הסיפור

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר עודד מנדה-לוי

מטרת הקורס היא להתוודע למושגי יסוד בתחום הפואטיקה של הסיפורת. הקריאות הפרשניות תעשינה תוך הדגמת תפקודם של מושגי היסוד ודרכי השימוש בהם במסגרת האינטרפרטציה של יצירת הפרוזה הבדיונית.

המוקדים העיקריים בקורס:

עלילה ומבנה: אירועים ודרכי קישורים, תבניות הסיפור, מוטיבים, תהליך הקריאה ברצף מול הקריאה ה'מרחבית', סדר הטקסט כקובע משמעות, המבנה המיוחד של המציאות בסיפורת וקשריה עם הלשון, יחסי הגומלין בין טקסט לבין תהליכי ההבנה של הקורא, מילוי פערים. הדמות הספרותית ואופני עיצובה: מושג הדמות, סוגי דמויות ותפקודן ביצירה, דרכי אפיון (ישירות, עקיפות ומקבילות), דרכי העיצוב של חיי הנפש.

המספר ונקודת התצפית: סוגי מספרים, דרכי המסירה: מבע משולב, נקודת תצפית, המספר והפרספקטיבות שלו, מהימנות ואי-מהימנות.

במהלך הקורס יידונו במידת האפשר נושאים נוספים בתורת הפרוזה: זמן ומרחב, מרכיבי הסגנון הסיפורי ועוד. לצד דיונים תיאורטיים תוצגנה פרשנויות מדגימות של מבחר סיפורים מן הסיפורת העברית והכללית. בחלק מן הסיפורים תיעשה 'קריאה צמודה' שמטרתה לתרגל ולפתח את כושר האינטרפרטציה של משתתפי הקורס.

2600827 מבוא לתרבות דיגיטלית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר רומי מיקולינסקי

דיון בתנאים הטכנולוגיים-חברתיים הקיימים בחברת המידע וביטויים באמנות, גוף, תקשורת, כלכלה ובתופעות שונות. נקודת המוצא תהא המודרנה ומקמו של הסובייקט בחברת הראווה המייצרת מארג דימויים ומערכות אליהן הוא נטווה, דרך סרטים, ספרים, אופנה, המצאות טכנולוגיות וארטיפקטים סחירים נראה כיצד ההסתגלות לנוכחות דיגיטלית משנה את ניסיון החיים ויחד איתו את התודעה.

2600825-2 כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: מן הרעיון אל המוצג

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

הילה זקסנברג

במהלך הקורס נבדוק את השימוש בטקסט כחלק בלתי נפרד מתהליך היצירה ונפתח כלים מעשיים לכתיבה בסביבה יוצרת. טקסטים מתחומי תרבות הצריכה, החפץ והמוצר יתוו את תכני הקורס. יחד, נבחן את השפעתם של חומרים כתובים כגון קטלוגים, מאמרי ביקורת והצהרות אומן על העשייה ההיסטורית והעכשווית בעולם החפץ והמוצר. נחזור ליסודות הכתיבה, נעבור על השלבים בבניית טקסט המלווה מוצג ונשכלל את היכולת לקרוא טקסט באופן ביקורתי. הקורס יהווה תמיכה לתהליך היצירה האישי של הסטודנט אשר ימליל וימשיג את התפתחות הרעיון עד הפיכתו למוצג.

2600825-4 כתיבה אקדמית בסביבה יוצרת: הפואטיקה של המרחבים: קריאה ביקורתית

בחלום האמריקאי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

יואב רונאל

הקורס יעסוק במטפורה, ברעיון ובפרקטיקה של החלום האמריקאי, דרך התבוננות ביצירות ספרות, פילוסופיה, קולנוע, טלוויזיה וקומיקס (בין היוצרים וההוגים: ז'אן בודריאר, ג'יל דלז, תום וייטס, לנגסטון יוז, וולט וויטמן, ברוס ספרינגסטין, הרמן מלוויל, ריימונד קארבר, אליזבת' בישופ ועוד). הקורס יבחן את הפער בין האידיאל האוטופי של אומה שהיא כל העולם, לבין ההיסטוריה ההרסנית של ארה"ב, וכשלונה לממש את החזון הדמוקרטי שלה. נבחן את כוחו של הרעיון של החלום האמריקאי, והמרחב האינסופי של האמריקות על האפשרויות והפוטנציאל שהוא מעמיד; נתבונן בכשלונות של רעיון אוטופי זה במחיר הכבד עליו הוקמה הדמוקרטיה האמריקאית ובשאלת התקווה העולה, אולי, עדיין מתוך עצם הרעיון של אמריקה. במקביל לעבודה התיאורטית נעסוק בלימוד של כתיבה אקדמית: מכתביה של משפט ופסקה, עד לבנייתו של טיעון ביקורתי שלם וכתיבה של טקסט קיר ליצירות אמנות חזותית. תחום העיסוק דרכו יתורגל לימוד הכתיבה, יהיה החומר אשר נלמד בקורס.

2600900 ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

יז'י מיכלוביץ'

הקורס יעסוק באמנים במאה ה-20 שהפכו את הארכיטקטורה למוקד עשייתם האמנותית. בין הנושאים שיידונו: הארכיטקטורה הקיימת כחומר גלם ש לאמנות; בניית דגמים של אובייקטים ארכיטקטוניים אובייקטים אמנותיים; אמנות הגוף והארכיטקטורה ועוד לצד אמנים העוסקים בארכיטקטורה כאובייקט תלת-מימדי, נדון גם בייצוגים אחדים של ארכיטקטורה בציור ובצילום. לצד אמנים זרים נעסוק גם באמנים ישראלים.

שנתי

2289 לקויי למידה ויצירתיות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

שלי הרשקו

הקורס יתמקד בקשר שבין לקויי למידה ליצירתיות ובהפיכת הליקוי ליתרון בתהליכי היצירה. הקורס יעמיק את הידע בתחום לקויי הלמידה ויסייע לסטודנטים בתחומי הידע הנדרשים מהם באקדמיה. הקורס יעסוק, בין השאר בהשפעת לקויי הלמידה על תהליכי היצירה, בקריאת טקסטים אקדמיים וחזותיים באמנות עכשווית, הבנתם וניתוחם, שחרור מחסום הכתיבה, אסטרטגיות למידה, הבנת שפת האמנות וניתוח הרציונל העומד מאחורי עבודותיהם של הסטודנטים. הקורס ישלב טקסטים חזותיים, הרצאות אורח וביקורים במוזיאון.

ההרשמה לקורס פתוחה אך ורק לסטודנטים משנים א' וב' אשר הגישו אבחון עדכני למשרד דקנאט הסטודנטים.

שנים ג'-ה'

ארכיטקטורה, סמסטר א'

קורס חובה

2800129 אדריכלות העידן החדש: ממלחה"ע השנייה ועד שנות האלפיים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 14:30-16:00

אדר' ד"ר אורין שחר

בקורס זה נפענח את האופן בו משתקפים תהליכים היסטוריים שהתהוו בעולם בעשורים האחרונים, בשפה ובשיח האדריכליים. נקודת המוצא להתבוננות זו נעוצה בתפיסה כי הסביבה האדריכלית היא סיסמוגרף רגיש המשקף שינויים חברתיים ותרבותיים, מעברים אידיאולוגיים, תמורות כלכליות והלכי רוח ומחשבה. קורס זה מהווה פרק המשך לסקירתה של ההיסטוריה האדריכלית מתקופות פרהיסטוריות ועד העידן המודרני והוא מתמקד בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה ועד לראשיתו של המילניום השלישי. תחילתו של עידן זה בהתגבשותו של סדר עולמי חדש, המשכו בתהליכים של בניית זהות ואחריותו בהתפרקותם של המוסדות הלאומיים המוכרים ועלייתם של כוחות כלכליים ולאומיים חדשים. ייחודו של פרק זמן זה נעוץ בהיותו מעין הווה מתמשך שעדייתו

זמינות עבורנו ומבנות את הסביבה המידית והמוכרת לנו. הקורס בנוי לאורך ציר הזמן והוא משרטט את התהליכים השונים שהתהוו בתקופה זו תוך הקבלה בין אירועים היסטוריים מרכזיים, עולם המושגים התרבותי ומגמות תכנוניות ואדריכליות.

1700668 אדריכלות העידן החדש: **תרגיל לשנה ג'**, אד' עידו גינת,
יום ב' 11:30-10:30 במחלקה לארכיטקטורה.

1700668-1 אדריכלות העידן החדש: **תרגיל לשנה ג'**, אד' עידו גינת,
יום ב' 13:00-12:00 במחלקה לארכיטקטורה.

סמינרים שנתיים

9301661 מהרצון לעוצמה של ניטשה ועד לשיגעון
2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
ד"ר חיים דעואל לוסקי

"האם לא שמעתם על המשוגע שהדליק פנס באור יום מלא, ורץ אל כיכר השוק בעודו צועק בקולי קולות: "היכן אלוהים? היכן אלוהים?" מכיוון שרבים מן האנשים שם לא האמינו באלוהים, נשמע צחוק רם מסביב... "אני אומר לכם..**אנחנו הרגנו אותו** – אתם ואני! אנו כולנו רוצחיו. אבל איך עשינו זאת? ... מה עוללנו כאשר התרנו את הארץ מכבליה לשמש? לאן תנוע עכשיו? לאן ננוע אנחנו? הלאה, הרחק מכל שמשות? האין אנו מידרדרים היישר מטה? ולאחור? ולצדדים? וקדימה? ולכל עבר? האם נותרו עוד מעלה ומטה? האין אנו נסחפים דרך כלום אין סופי? ... מעולם לא נעשה מעשה גדול מזה, וכל הנולד אחרינו יהיה שייך, בזכות מעשה זה, להיסטוריה נעלה מכל היסטוריה שעד כה".

בקטע זה, מחבר ניטשה את השיגעון, האלוהים, ההיסטוריה והפילוסופיה ומעמיד את התיזה המסתורית והפרדוקסאלית ביותר בתולדות הפילוסופיה. הסמינר יעסוק אם כך בקשרים שבין שיגעון, פילוסופיה ואמנות, דרך קריאה בכתביו של ניטשה, ובביקורות ובפרשנויות הרבות שנכתבו עליהם במאה ה-20. החל מהיידרג וסארטר, דרך קפקא, בטאיי, ארטו, ועד דלז, פוקו, לוינס ודרידה, עוסקת הפילוסופיה בניסיונות חוזרים ונשנים להבין את המחשבה ואת המושגים העשירים של ניטשה, ללא הצלחה.

נבקש לעין במכלול התזות והפרשנויות השונות, ולנסות להבין את הסוד של ניטשה, ששאל: "האם האדם הוא פשוט טעות של אלוהים, או האם אלוהים הוא פשוט טעות של האדם?" נחקור להבין את התשוקה של הפילוסופיה במאה ה-20, להבין את עמדותיו האירוניות ואת מחשבתו הניהיליסטית, ולהעניק להם משמעות עבור המוסר ועבור האמנות כאחד. נדגיש בעיקר את המסלולים הנעים מניטשה לפוקו, דרך העיסוק בשיגעון וביצירה, ברצון לעוצמה ובכוחות הדיוניסיים וההרסניים, אותם ניטשה הצליח לחשוף, אפשר להם את המוצא הפילוסופי והפוליטי ועורר את השדים האמיתיים והמדומיינים של ההווה.

9401225 הפיתוי החזותי: פרסום יפני

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אורי ברטל

הפרסום היפני העכשווי הינו תוצר מובהק של חברה בעידן הגלובליזציה המערב בתוכו אסתטיקה יפנית ומערבית כמו גם אסתטיקה גבוהה ונמוכה. אסתטיקה פוסט-מודרנית זו משמשת ביפן כיסוד לתקשורת חזותית. הקורס ינסה להבהיר מדוע וכיצד, יוצאת האסתטיקה המצויה במערב בגרירות בלבד, לרחוב ומשמשת את תקשורת ההמונים כמבע חזותי מפתה בתקשורת שיווקית.

הקורס יבחן את הקשר בין פרסום, תקשורת ותרבות, כיצד נבנית משמעות בתוך כרזת פרסומת, ומקומה ותרומתה של התקשורת החזותית כאמצעי שיווקי. חלקו השני של הקורס יתמקד ביוצרים שונים ביפן (סייטו מאקוטו והצ'ירו סוזוקי), כיצד מפרסמים מוצרים/תחומים שונים ביפן (אופנה, רכב, אלכוהול), במערכות ההתייחסות הבונות משמעות למוצרים שונים בפרסום היפני (מנגה, אמנות עכשווית ומגדר) ובטיפוגרפיה יפנית (מבנה השפה, קליגרפיה וטיפוגרפיה עכשווית).

9301613 העיר הגדולה: מרחב, זהות, טקסט

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר עודד מנדה לוי

הקורס יעסוק בסוגיות מרכזיות במחשבת העיר הגדולה כמרחב פיסי-ארכיטקטוני וכמרחב אנושי. תתברר הסוגיה העקרונית של ייצוג עיר גדולה בטקסט הספרותי, אפשרויות הייצוג, מגבלותיו וגישות יסוד במיפוי התמה העירונית. בשלב זה נשלב עיון ביצירות עקרוניות מן הספרות הכללית. בהמשך נתאר מהלך אבולוציוני של השתנות דרכי הופעתה של העיר הגדולה בסיפורת העברית החל מן המחצית השנייה של המאה ה-19 ועד אמצע המאה ה-20. השתנו בדרכי עיצוב המרחב, בעמדות האידיאולוגיות כלפי הנוכחות של העיר ובמעמדו של היחיד, נקודת התצפית שלו ועמדתו בדיאלוג עם הסביבה האורבנית.

9301662 גוף: רעיון ושפה

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר יונה וייץ

הסמינר עוסק בגוף כאתר של פרפורמנס ותודעה.

במסגרת הסמינר נעסוק במתח שבין חווית הגוף הפיזית לבין הרעיון של גוף. נדון במגוון סוגיות תרבותיות הנוגעות בשפה הסמלית והאסתטית של הגוף (המשורטטות בתפישות של טומאה וטהרה, שסעים וחריטות, דוגמת נידה, מילה וקעקועים), נתבונן בפעולת הפרפורמנס העושה שימוש בגוף ככלי אסטרטגי לעיצוב תודעה וזיכרון (באמצעות ריטואלים/פולחנים/קבוצתיים ואישיים). כמו כן נעסוק בנראטיבים של "אחרות" המנגדים את המוגדר כנורמטיבי ו"נורמאלי" (כגון ייצוגי מגדר ומיניות המתגלמים לדוגמה בקולנוע של אלמודובר, בדוקומנטרי של צוריה ובעבודות הסמליות של דוד עדיקא), בסוגיות של הגזעה ואתניות (לדוגמה בהקשרי סכסוך פוליטי ו/או מזרחיות), ובפרקטיקות מגדריות ועוד.

באמצעות טקסטים תיאורטיים (כגון פוקו, בורדיה, בטאי, בארת, באטלר, מרלו-פונטי, רז, אוסטין) וחזותיים (קולנוע, תיעודי ודוקומנטרי-אישי) נבקש לזהות ולפענח את אסטרטגיות הפעולה, הגלויות והסמויות, המופעלות על העצמי ועל הקבוצתי ואת דרגת החופש של ההתנגדות.

הסמינר שואף לברר את משמעות התובנות המופקות באמצעות הגוף על ידי עיסוק בסוגיות מורכבות וקונפליקטואליות בהקשר הגוף ומופעי הגוף ובכך להציף את מרכזיותו כפלטפורמה תרבותית .

9401244 אמנות פלסטינית: לא רק אורנמנט!

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר חוסי אלח'טיב שחאדה

הקורס יעסוק בהתפתחות האמנות הפלסטינית מראשית המאה ה-19 ועד ימינו, עם דגש על האמנות הפלסטינית העכשווית. הוא יתבסס על ניתוח יצירות מתחום האמנות החזותית על כל גווניה: ציור, רישום, פיסול, מיצג, מיצב, צילום, רקמה ועוד. מבין הסוגיות המרכזיות שיעלו במהלך הקורס: אמנות מגוייסת, מורשת אסלאמית ונוצרית, רב-תרבותיות, זהות אישית, זהות אמנותית, צנזורה, השכלה אמנותית ועוד. נייחד דיון לקשר בין מעמד האישה בחברה הערבית והשתקפותו ביצירות מתחום האמנות החזותית. דגש מיוחד יושם על מאווייהן של נשים יוצרות ועל דרכי הבעתן הייחודית בזיקה לביקורת הפמיניסטית על החברה שלרוב אמניות אלה נושאות כדגל לשינוי. ניתוח יצירות של מיטב האמנים הפלסטינים הפועלים כיום כמו חנאן אבו חסיין, אניסה אשקר, רנא בשארה, שריף ואכד, ג'ומאנה אמיל עבוד, אסד עזי, מונה חאטום, עבד עאבדי, פריד אבו שקרה, וליד אבו שקרה, אבראהים נובאני, זוהדי קאדרי, מיכאל חלאק, סלימאן מנצור, פאטמה אבו רומי, נסרין אבו בכר ואחרים, יפתח צוהר בפני הסטודנטים להבנת תהליכים חברתיים, תרבותיים ואמנותיים מורכבים בזהותם האישית והאמנותית של אמנים פלסטיניים הפועלים במקומות שונים בעולם.

9301656 העקדה והצליבה: דימויים של קורבן בתרבות המערבית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר יצחק בנימיני

שתי התמות של ההקרבה העצמית, העקדה ביהדות והצליבה בנצרות, משוחחות זו עם זו משלימות זו את זו במסגרת התרבותית המערבית. תמות אלו הן הפרדיגמות העיקריות של כינון הזהות הקורבנית. נבחן את המופעים השונים של ייצוגים אלו בטקסטים הראשוניים של המקרא והברית החדשה, בספרות היפה וכלה בתרבות ובקולנוע העכשוויים. בהזדמנות זו נעסוק למשל בספקטקל הקולנוע העכשווי של גיבסון "הפסיון של ישו" וביצירתו הפילוסופית של סרן קירקגור "חיל ורעדה". שתי יצירות אלו מעמידות את הסובייקט המערבי בתוככי חוויית הטראומה וההקרבה העצמית. כדי לנהל דיון ביקורתי על תמות אלו נעזר בתובנות פסיכואנליטיות מבית המדרש של פרויד ולאקאן.

2301608 קולנוע, היסטוריה ופוליטיקה: המקרה האיטלקי

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אשר סלה

התוצרים האסתטיים שהתהוו באיטליה הפאשיסטית לא נחקרו בהעמקה עד לעשור האחרון. קורס זה מתכוון לבחון את הקולנוע שנוצר באיטליה עצמה בתקופתו של מוסוליני (-1945) ואף לאחר קריסת הפאשיזם האיטלקי. חלקו הראשון של הקורס יוקדש לעידן הפאשיסטי. ייחודה של הדיקטטורה האיטלקית נובע מכך שלמרות שלטון היחיד של מוסוליני לא התהוותה באיטליה רק אמנות מגוייסת. דגמים שונים שימשו בערבוביה גם בשיא שנותיה

של הדיקטטורה. מה הם הדגמים השונים הללו וממה הושפעו? כיצד הם השתקפו בקולנוע? חלקו השני של הקורס יוקדש לקולנוע האיטלקי שהתהווה לאחר הפאשיזם, תוך התמקדות בניאו-ריאליזם אך גם בקולנוענים שפעלו בשנות השבעים ויצירותיהם הפכו את הקולנוע האיטלקי למיתולוגיה.

9301658 על המפנה החברתי באמנות העכשווית
2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 14:00-12:30
ד"ר אורלי שבי

בסמינר זה נדון באחד המפנים המרכזיים בעשרים השנה האחרונות באמנות אל עבר אקטיביזם חברתי. מהלך זה זכה לכינויים והגדרות שונות בספרות של ניתוח וביקורת האמנות העכשווית. מהקריאה ל"תרבות של פעולה" ועד ל"ז'אנר החדש של אמנות ציבורית", מ"יחסים אסתטיים" ועד "אנטגוניזם חברתי" – הללו מנסים להגדיר סוג חדש של יצירה אמנותית ששמה דגש מיוחד על יחסים אקטיביים עם הצופה, כמו כן, לנסח תפקיד חדש לאמן וליצירה. הניסיון בסמינר זה יהיה למפות את התפיסות השונות על המפנה החברתי, כפי שהתגבשו בספרות ובפרקטיקות האמנותיות. נעמוד על הדמיון והשוני שבין מסורות האוונגרד והניאו-אוונגרד לבין תופעה אמנותית זו. ובנוסף, נעמוד על האופן שבו מתכתבים אמנים אלו עם מגמות תיאורטיות וחברתיות כמו הדין בקשרים שבין האסתטי והפוליטי, הגדרת הקהילה, אקטיביזם ועזרה הומניטארית.

9301619 מוזיקה, סאונד, קול ודימוי במודרניזם ובאמנות עכשווית
2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 14:00-12:30
ד"ר יעל כדורי

החל מתחילת המאה ה-20 שימשה המוזיקה מודל לאמנות טהורה בעיני תנועות אשר הולידו את האבסטרקט באמנות החזותית. הייתה זו תחילתה של מגמה אשר חתרה לעבר שבירת המחיצות בין האמנויות – מגמה שבה נודעה חשיבות עליונה לשימוש האקספרימנטאלי במוזיקה, סאונד, טקסט וקול. בניסיון להתחקות אחר תהליך מרתק זה, יעסוק הסמינר ביחסי מוזיקה, סאונד, קול ודימוי באמנויות החזותיות ובאמנויות המופע, החל מהמודרניזם ועד ימינו. נבחן דוגמאות למוזיקליזציה של הציור, למוזיקה ויזואלית, ליחסי צליל ותמונה באנימציה ובקולנוע ול"סינסטזיה" אודיו-ויזואלית. בצד הדיון ביצירות המתקיימות על המשטח הדו-מימדי יעסוק הקורס בקשר שבין הנראה ובין הנשמע בצורות אמנות המתהוות בחלל ואף בזמן אמת כמו מיצבי סאונד, אמנות טקסט-סאונד, פרפורמנס ארט, מחול מודרני ותיאטרון אקספרימנטאלי. ההשתתפות בסמינר אינה מותנית בידע קודם במוזיקה.

1700642 פרצופיות: בין הפנים והדיוקן
2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א', 14:00-12:30
ד"ר אהד זהבי

הפנים האנושיות הן חידה גדולה, שהולידה במרוצת הדורות מגוון רחב של יצירות אמנות שביקשו להציג אותה או להתעמת איתה ושל דברי הגות ששאפו לבאר אותה או לחדד אותה. במסגרת הסמינר נתחקה על ההופעה של קלסתר הפנים בקולנוע, בספרות ובאמנות החזותית, נעיין בטקסטים נבחרים שתוהים על דיוקן הפנים, על ארשת הפנים ועל הפנים

בכלל, ובעזרת כל אלה נשרטט קווים לדמותו של הפרצוף: נתמקד בעין, בסנטר ובפה; נעקוב אחרי עוויתות בלתי-רצוניות, מצמוצים מפתיעים ותווי פנים סוררים; נברר מהו כוחו של המבט, מה מחוללת הצעקה ולמה בעצם אנשים מחייכים; נשאל מה הפרצוף חושף ומה הוא מסתיר, נתוודע לרוח שאצורה בו ולבשר שנותן לו גוף; ונבדוק איך אנחנו תופסים את הפנים ומה בהן לעולם ייוותר בלתי-נתפס.

9301622 אמן: מיתוס ומציאות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר איגור ארונוב

הקורס מתמקד בתפישות של דמותו האמן באמנות מודרנית, פוסט-מודרנית ועכשווית. השאלות המרכזיות של הקורס הן איך אמן רואה את עצמו ומביע את עצמו באמנותו מול איך הצופה וחברה תופשים את דמותו? מה היא משמעותו ומקומו של אמן בחברה? האם אמן יוצר גם מיתוס עצמי? איך שוק אמנותי משפיע על אמן ודמותו? מה הם יחסי גומלין בין דמותו "האמיתית" של אמן לבין דמותו בקונבנציות חברתיות, כגון "אמן כגאון ונביא", "אמן כקורבן של חברה", "אמן כשופט של תקופתו", "אמן טהור", "אמן מגויס" וכו'?

9301657 היסטוריה ותיאוריה של מחשבים: מגלגלי שיניים ועד למחשב הקוונטי

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר בעז תמיר

הסמינריון עוסק בהיסטוריה ובתיאוריה של המחשבים מן המאה השש עשרה עם הופעתם של התקני החישוב ראשונים ועד למחשבים המודרניים של המאה העשרים ואחת. מן המאה השש עשרה ואילך המילה מחשב computer שימשה בדרך כלל לתיאור עבודתו של אדם שעסק בחישובים ידניים. לעיתים קבוצה של אנשים היוו computer. מכונות החישוב הדיגיטאליות הראשונות נולדו מתוך הקשר חברתי וכלכלי במאה התשע עשרה, אלו היו מכונות גלגלי השיניים של צארלס בבג: 'המנוע הדיפרנציאלי' ו'המנוע האנאליטי'. בבג לא הצליח להשלים את בנייתם של המנועים ואולם הרעיונות שבבסיסם היוו את התשתית למחשבי העתיד. לקראת אמצע המאה התשע עשרה נשכח המודל הדיגיטאלי וגברה ההתעניינות במודל האנאלוגי. מחשבים אנאלוגיים שימשו כמאה שנה ועד לסוף מלחמת העולם השנייה. באמצע שנות הארבעים של המאה העשרים הופיעו המחשבים האלקטרוניים הדיגיטאליים הראשונים כמו ה-ENIAC ו ה-EDVAC. אלו גם השנים בהם נולדה ארכיטקטורת החישוב של וון ניומן שהיא הבסיס לארכיטקטורות החישוב המודרניות. מאמצע המאה העשרים ואילך מואצת האבולוציה של המחשב על רקע התפתחויות טכנולוגיות, ראשיתם בהמצאת הטרנזיסטור ואחריתם בהמצאת המעגלים המשולבים. אנו נראה כי המחשב שולח זרועות לכל הטכנולוגיות של תקופתו. הסמינריון יעסוק גם בתיאוריות מודרניות של אלגוריתמים ובמודלים חדשים של חישוב כמו חישוב DNN וחישוב קוונטי.

9401220 מעל ומתחת לקליפה: אופנה וטיפוח במדיה ובאמנות
שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 16:00-14:30
ד"ר שושנה מרזל

בקורס זה נבחן כיצד אופנה, אביזרי לבוש, איפור ועיצוב שיער משתלבים בתוך יצירת אומנות נאראטיבית. על ידי ניתוח פרטני של יצירות מייצגות, הלקוחות מז'אנרים שונים, נראה כיצד אביזרים אלה מתפקדים בשני אפיקים: מחד, הריאליזם המובע בהם משריש את היצירה בזמן ובמרחב; מאידך, האביזרים הללו גם כוללים פונקציות נאראטיביות: הם באים לאפיין את הדמות ואת התפתחותה בעלילה, יחד עם בניית המעטפת המעמדית-כלכלית שלה. בנוסף לשני אלו, הם גם מסייעים להביע עמדות סוציו-פוליטיות, כגון ביקורת חברתית, בניית אוטופיות, ועוד. אולם, לא בכל היצירות הלבוש מתפקד כפי שמצופה ממנו, וגם ל"סטיות" הללו יש משמעות רבה.

9301628 קראפט ועיצוב בתרבות חומרית עכשווית
2 ש"ש, 4 נ"ז
יום א' 16:00-14:30
ד"ר ראובן זהבי

הקראפט - יצירה מבוססת מיומנות אישית - נמצא דווקא היום במוקדי פעילות חדשים: בין טכניקות עתיקות לטכנולוגיות קצה, בין ערוץ מחאה לאורנמנט, בין עבודת היד בסטודיו לייצור יחידי וקוסטומיזציה. הוא חלק ממהלכים של קיימות ושל יחס ייחודי אל הפרט, אל היצר ואל הצרכן. בצד העיצוב הוא נוכח באמנות, בארכיטקטורה בהכנת המזון, באופנה או ביצירה הדיגיטאלית.

הסמינר, הפונה לכל המחלקות, מבקש לפתח דיון בציר שבין עיצוב במובן הרחב לקראפט מול עבודותיהם של יוצרים ויוצרות ומעצבים ומעצבות בני זמננו. נסקור בשיעורים הראשונים, בקצרה, את התפתחות מושג הקראפט והיחס אליו. נעמיד את העשייה בהיבטים חברתיים, מעמדיים וכלכליים מתוך פרספקטיבה תיאורטית וביקורתית.

נעמיק השנה את הדיון בקראפט כדרך אלטרנטיבית במרחב התרבות החומרית של המאה הנוכחית: בנייה, מזון, מחאה... לצד זה נדגיש את פריצות הדרך האקטואליות בהכלאות שבין הקראפט לטכנולוגיות ותפיסות עיצוב אקטואליות (bio-design, open design, slow design).

נסקור מאמרים וספרות אקטואלית בנוגע לתיאוריה של קראפט, טכנולוגיה ועיצוב. נצפה במבחר תפיסות מעשיות ועקרוניות המלוות את התפתחות התחום ועתידו. את הדיון נקיים תוך התבוננות בפיתוח ועיצוב חפצים פרי ידיהם של מעצבים עכשוויים. ננתח, לאורך הסמסטר הראשון, דוגמאות של התפתחות אובייקטים הנוגעים לתחומי הקראפט.

בסמסטר השני הסטודנטים יונחו לאיסוף מקורות מידע ולפיתוח הצעת מחקר לכתובת העבודה הסמינריונית. הם יתבקשו להציג בפני הכיתה רפראט ולהכין את התשתית הכוללת לכתובת עבודה החוקרת יוצרים, חפץ או תחום מוגדר של עיצוב עשייה עכשווית בהקשר לקראפט, לחקר, לתעד, ללמוד ולנסח, על סמך מקורות עיוניים, ראיונות שדה, עמדה אישית וביקורתית.

1700639 קולנוע דוקומנטרי עכשווי

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר אוהד לנדסמן

בסמינר זה נבחן כמה מהמגמות המרכזיות בקולנוע הדוקומנטרי העולמי מאז שנות ה-80 ועד היום. נתמקד בו זמנית בקולנוע דוקומנטרי מסחרי (כגון סרטיהם של ארול מוריס, ניק ברומפילד או מייקל מור) ובקולנוע דוקומנטרי ניסיוני ועצמאי (כגון סרטיהם של אנייס ורדה, כריס מרקר או ורנר הרצוג), וננסה לתת מענה לשאלה מרכזית ורלוונטית: מדוע וכיצד תפס בשנים האחרונות הקולנוע הדוקומנטרי מקום בכורה בקולנוע העולמי, הן באופן ביקורתי ומסחרי? מהם הסגנונות ודרכי המבע הקולנועי בהם משתמש הקולנוע הדוקומנטרי העכשווי, והאם מדובר בחידוש או בטרנספורמציה של מסורות תיעודיות ישנות יותר? כיצד, לדוגמא, חוברים להם יחד הדימוי והעובדתי לשם יצירת תת ז'אנרים דוקומנטריים דומיננטיים כגון הסרט המוקומנטרי, הקולנוע ההיברידי, או האנימציה התיעודית? מהן הסיבות לתנופה הברורה של הקולנוע הדוקומנטרי האישי, כפי שמתבטאת בגל החדש של יומני הוידאו או סרטי המאמר, והאם ניתן לראות בכך ריאקציה לאתוס הנאיבי של שקיפות והתבוננות אובייקטיבית, כפי שהושרש על ידי "קולנוע האמת" בשנות ה-60? כיצד נוצרות מתוך המפגש הנוכחי עם טכנולוגיות חדשות פרקטיקות חדשניות של הפקה, הפצה והקרנה התורמות להשתכללות אמצעי המבע התיעודי? כיצד עושה הקולנוע התיעודי שימוש מחדש ברעיון הספקטקל הקולנועי בעזרת טכנולוגיית התלת מימד, ומהי המשמעות של העניין המחודש באינטראקטיביות בין צופה לטקסט בעזרת האינטרנט? תוך קריאה בטקסטים אקדמיים העוסקים בהתחדשותו של הקולנוע התיעודי וצפייה במגוון קטעים מתוך סרטים תיעודיים עכשוויים, סמינר זה יציע דרכים חדשות להתבוננות בעשייה קולנועית אשר ממשיכה להמציא את עצמה מחדש שוב ושוב.

Bring out your Dead 9301630 – על החיים ועל המוות בעולם העתיק

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר גיא שטיבל

כל אחד צריך בסוף למות. מנקודת מוצא זו ייצא הסמינר למסע בעקבות המוות בעולם העתיק תוך ניסיון להציג תמונה רחבה ככל האפשר של ההיבטים הנלווים – חומריים כמו גם רוחניים. אחד הביטויים החומריים המשמעותיים של החברות האנושיות המוקדמות הוא היחס והטיפול במת. במהלך הקורס נעקוב אחר דרכי הקבורה והשתנותן לאורך הזמן ובמרחב מהפריהיסטוריה עד העולם הקלאסי. נפרט את הפרקטיקה והפולחן של הקבורה כמשקף מעמדי, מגדרי ואתני, תוך שימת דגש על מספר מקרי מבחן נודעים של ידוענים דוגמת תות ענח'-אמון ואחרים. נתייחס לדיאלוג של הקבורה עם המרחב הפרטי והציבורי במסגרתו נסקור את הארכיטקטורה של הקבורה, מקבורה של מכשפה קדמונית עד למבני הפירמידות והמוזוליאום הרומי. הסמינר יידון גם בהיבטים החוקיים של המוות ויתייחס לתופעת ההתאבדות בעולם הקלאסי ושורשיה הפילוסופיים. במסגרת הקורס נפרט את דרכי ההתאבלות ואת דרכי עיצוב הזיכרון תוך סקירת היבטי ההנצחה האישית והממלכתית והתייחסות לקשר בין המוות והפוליטיקה. לבסוף נבחן את הניסיונות של העמים השונים להשיג חיי נצח ונחשוף כמה שלדים שעדיין מצויים בארון.

9301652 פורנוגרפיה: תרבות גבוהה או נמוכה?

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר ברוך בליך

אין ויכוח על העובדה כי הפורנוגרפיה היא אחת התעשיות בעלות ההשפעה ועתירות הממון. בניגוד לתעשיות אחרות ולמתווכים אחרים, חלחלה הפורנוגרפיה אל ארסנל הדימויים של תרבות המערב, בין אם בגלוי או במסווה. נמצא אותה באמנות, בתקשורת, בפרסום, בפוליטיקה ולמרבה ההפתעה נמצא אותה גם בהקשרים דתיים. למרות כל זאת, הפורנוגרפיה לא ניתנת לזיהוי בקלות, גם אם טביעות האצבע שלה מוצקות ובולטות. הואיל והפורנוגרפיה אינה תופעה חולפת, אשר את ניצניה ניתן לזהות כבר ביוון העתיקה, חשוב לבחון את קשריה עם תרבות המערב מנקודת מבט היסטורית, פסיכולוגית, סוציולוגית, אנתרופולוגית וכו'. אחת השאלות שתעלה במהלך הקורס תהיה האם תעודת הזהות של תרבות המערב היתה שונה ללא הפורנוגרפיה, האם הפורנוגרפיה היא תקלה בתרבות המערב, או היא תופעה שנקשה להסתדר בלעדיה. דגש מיוחד יושם על חדירתה של הפורנוגרפיה לאמנות (ציור, צילום, קולנוע) ואל תחומים משיקים כמו הפרסום על גווני השונים.

1700555 הספר כחפץ

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר אשר סלה

מהו ספר? קשה לומר. ואכן, אין עוד חפץ כה מוכר לנו ובו בזמן כה רווי מסתורין, כה מתכלה ועם זאת כה נצחי, שבו המוחשי והמופשט נפגשים באופן כה אינטימי. תפקידיו העיקריים של הספר היו מאז ומתמיד להפיץ ולשמר את הידע האנושי. ברם, את הפונקציות הללו מילאו וממלאים חפצים שונים באינספור צורות, מה'קיפוף' - מחרוזות הקשרים המהווים טקסט אצל האינקה, ועד מגילות הפרגמנט, מהפטרולוגיפים של האדם הקדמון ועד מסכי ה-iPads של הקפיטליזם המאוחר - וכולם הינם למעשה ספרים. בקורס זה נעיין בשלבים השונים של תולדות הספר מאז טבלאות החרס השומריות ועד לטקסט הדיגיטלי ולספריות וירטואליות, תוך כדי שימת דגש על המהפכות התרבותיות הכרוכות במעבר בין המגילה לחוברת, בין כתב היד לדפוס ובין הקלף לנייר. שאלה נוספת אותה נבחן במהלך הסמינר היא: האם הספר הוא אובייקט - חפץ כשאר חפצי העולם - או סובייקט בפני עצמו - ואולי אפילו הפרוטגוניסט של מה שנהוג לכנות 'התרבות החומרית'? קרוב לוודאי שהוא שניהם. המושג 'תרבות' בעצמו תלוי ביכולת האדם לרשום אותה על גבי 'ספרים' למיניהם. אם כן, האם מהותו של הספר היא רוחנית או גשמית? פיזית או מטאפיזית? בחלקו השני של הקורס נעסוק בניתוח פנומנולוגי של משמעות היות הספר - חפץ. כמו כן נבדוק את השפעתו של דמותו החומרית של הספר על מושג הטקסט, על הגדרתו, על חלקיו, על מבנהו ועל תפוצתו. נביאי הזעם של הפוסט-מודרנה מצביעים על מהפכת האינטרנט ועל המצאת ה-E-books כניצני סוף העידן של הספר כחפץ חומרי ואת תחילתה של תקופה חדשה לגמרי - וירטואלית ואי-מטריאלית. בהחלט יתכן שאנו נמצאים על סף שינוי חסר תקדים של התרבות הכתובה וננסה לעמוד על משמעותו והשלכותיו.

שנים ג'ה'
קורסי בחירה מתקדמים

סמסטר א'

1700607 אמנות בקונטקסט (הקורס מתקיים בתל אביב)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ו' 10:30-12:00

נירית נלסון

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם: אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף), בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג – פרשנות; עיתונות - ביקורת).
הקורס יתקיים בימי שישי בתל אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני של בצלאל, ברחוב סלמה, בתל אביב.

1700667 תרבות חזותית של המדע

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 10:30-12:00

ד"ר אבנר בן זקן

לאורך ההיסטוריה מדענים חיפשו דרכים שונות לתאר את הטבע. אותיות, מספרים, סמלים ותמונות עמדו לשימושם בהתאם לצרכי השעה, לשינויים טכנולוגיים, ולאופיין הלעיתים בלתי-נראה של האובייקטים של הטבע. בין ההיסטוריה של המדע להיסטוריה של האומנות התפתח לו עם השנים תחום מתווך העוסק באופן שבו מדענים נתפסים כמייצרי-ידע העושים שימוש באומנות, בסגנונות ובטענות חזותיות להעביר את ממצאיהם ולשכנע את הקהילה המדעית. השילוב של תמונות בתיאור הטבע, לא היה דבר של מה בכך. הוא השפיע באופן מרחיק לכת לא רק על הצגת הטבע אלא גם על האופנים שבהם נקבעה דרגת אמינותו של ידע זה או אחר. עם הופעת התמונות הופיע גם מושג מדעי חדש- אובייקטיביות. בקורס זה נסקור את התפתחות הוויזואליזציה של המדע. נתחיל מהתקופה העתיקה שבה הסתפקו בסימנים הירוגליפים, דרך המדע היווני והערבי שבו אותיות, מספרים וגיאומטריה ייצרו ויזואליזציה של תופעות הטבע באמצעות דיאגרמות. נעבור דרך מהפכת הדפוס וגילוי העולם החדש שאילץ מדענים להעביר את הטבע החדש והלא נודע באמצעות איורים, דרך המצאת מכשירים אופטיים מאריכי חושים כמו הטלסקופ והמיקרוסקופ שיכלו לספק טיעונים מדעיים רק באמצעות איורים, ועד לעליית הצילום שהצליח לא רק להקפיא אובייקטים של הטבע אלא גם לטעון כי השבריר הקטן ביותר של החשיבה האנושית שווה לזמן פתיחת הצמצם, לעשירית השנייה.

הקורס יחשוף את התלמיד לספרות דינמית ומתפתחת בהיסטוריה של המדע המבקשת להראות כיצד טיעון ויזואליים, החליפו את טיעוני המופת-הלוגיים, ויצרו מדע חדש המבוסס ביסודו על ייצוגיים אסתטיים של הטבע ועל אמון בתהליכי היצירה של ייצוגים אלה.

1700665 הכל אודות נעליים ועוד קצת על כפות הרגליים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר אליה ברטל

נעליים - כחול אשר על שפת הים. אין ספור נעליים - ואין ספור מחשבות אודותיהן. הצצה חטופה, תשקף מיד מצב עניינים זה. בואו ניקח לדוגמה את נעלי הזכוכית של סינדרלה. מה לא נאמר ונכתב אודותיהן.. המחקר האנתרופולוגי, הראה שמוטיב הגבר המזהה את אהובתו באמצעות נעל שאבדה, הוא עתיק יומין - ועדויות לכך נמצאו עוד במיתולוגיה של מצרים העתיקה. המחקר הפסיכואנליטי, פירש סיפור זה בהקשר אדיפאלי (איך לא!?), והראה כיצד מתגברים על "חרדת הסירוס" ו-"קנאת הפין" באמצעות סיפור על כף רגל, ההולמת באופן מושלם - נעל מזכוכית. התנועה הפמיניסטית לא נותרה דוממת. היא נחלצה מייד לעזרת סינדרלה - וקראה לה לחלוץ את נעליה - שהרי "לא כל הנוצץ זהב הוא" ויש להעדיף רגל ענייה ומשחררת על פני נעל מזהבת (ראו סינדרלה של דליה רביקוביץ'). התנועה הפמיניסטית אף אמרה לסינדרלה - "אל תחיי בסרט!", ויצרה סרטים בהם סינדרלה מורדת. לא עוד נעל זכוכית כולאת ומשתקת, אלא נעל ספורט קלה ומשחררת. וכמו באגדות כך גם בסרטים: סוף טוב - הכל טוב. סינדרלה בוחרת נסיך חלומות, ומגישה לו נעל למזכרת. אז במה יעסוק הקורס? לא רק בנעליים של סינדרלה, אלא בנעליים בהקשרים שונים: נעליים כדיוקן עצמי באמנות ובספרות, ונעליים בפולחן הדתי - מטקס החליצה ביהדות ועד להסרת הנעליים בפתחו של המסגד המוסלמי. וכמובן נעלי הלוטוס במזרח ועדויות לקיומה של מסורת דומה גם במערב. וכמובן, שאי אפשר גם בלי תרבות ישראלית - שהרי כל סיפור אהבה מתחיל "בסנדלים על גשר הירקון". כמובן שאי אפשר בלי קצת פילוסופיה. אז בהקשר זה, ייבחן הנושא באמצעות המעבר מהעידן הדתי הימי ביניימי - לעידן המודרני. בעידן הדתי, האדם נשא עיניו למרומים, בתקווה להגיע באחרית הימים לעולם שכולו טוב. אך בעידן החילוני (אקזיסטנציאליסטי) - עידן בו קרסה הוודאות ביחס לאחרית הימים - האדם משפיל עיניו מדי יום אל האדמה ואל כפות רגליו והוא מייחל לעולם, שיהיה בו לפחות מעט מן הטוב. אז מעט מן הטוב, הזה ננסה לטעום בקורס..

נ.ב. תנאי מוקדם להשתתפות - אהבה לנעליים !

2700617 הדינזאור - ממאובן לגיבור תרבות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר שמוליק מאירי

למרות שאחרוני הדינזאורים נכחדו לפני למעלה מ-65 מיליוני שנים, נטבע המושג "דינזאור" רק לפני כ-170 שנה. בפרק הזמן שעבר מאז דומה שלא זו בלבד שהיצור הנכחד זכה לתחייה, אלא שהוא פולש יותר ויותר לכל תחומי החיים ומככב בתרבות החזותית להיבטיה השונים.

הקורס יציג את דרכי התפתחותו של דימוי חזותי, מראשיתו בשדה המדע, דרך ייצוגים שלו במדע הפופולארי ובאמנות ועד להפיכתו לאייקון תרבותי ולמקדם מכירות. על מנת להבין את דרכי התפתחותו של המושג והדימויים החזותיים המלווים אותו, יש להתוודע תחילה לרקע המדעי, ההיסטורי, החברתי והתקשורתי של המושג "דינזאור". לצורך כך, יוצגו בקורס מושגי יסוד בתחומי הדעת המדעיים הרלוונטיים (גיאולוגיה וביולוגיה אבולוציונית), מזה, ובהיסטוריה התרבותית של המערב במאות 19 - 20, מזה. היבטיה המגוונים של הפופולאריות שלה זכה הדינזאור ייבחנו במהלך הקורס בחינה מעמיקה. על מנת לאבחן את סוכני התרבות האחראיים לפופולאריות זו ייסקרו ציוני דרך בתערוכות העולמיות ובמוזיאונים, בספרות המדע הפופולארי והמדע הבדיוני, בקולנוע ובטלביזיה, בעיתונות, בקומיקס ובפרסום.

9401237 איינשטיין: מאה שנה לתורת היחסות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 10:30-12:00

ד"ר בעז תמיר

מאה שנה מלאו לתורת היחסות. על רקע אווירה פוליטית חברתית מהפכנית, משבר חריף במדעים של סוף המאה התשעה עשרה, ועלייתה של חשיבה פילוסופית רלטיבי סטית, מופיעה בתחילת המאה העשרים אחת התורות הפיזיקאליות המהפכניות ביותר שידע עולם המדע: תורת היחסות. קבלתה של תורה זו, משמעה – הרס מן היסוד של תפיסת עולם קודמת, זו של ניוטון. הקורס יציג את הרעיונות המרכזיים של תורת היחסות הפרטית והכללית ואת המשמעויות הפילוסופיות מאחורי רעיונות אלה.

1700651 קלאסיקה מאוירת לילדים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

אורנה גרנות

במהלך הקורס נבחן מגוון ספרי ילדים מאוירים ונסקור את התפתחותו של הספר המאויר לילדים מן המאה ה-19 ועד ל"פיקצ'רבווק" של ימינו. מטרת הקורס היא למקד את תשומת הלב והמבט אל האיור כפרשנות חזותית לטקסט מילולי בכלל, ואל הספר המאויר לילדים כסוגה ייחודית בפרט. ההתבוננות ההיסטורית-תרבותית על הפן החזותי של הספר המאויר תיעשה תוך מתן דגש לתרומתם הייחודית של האיור והמאיירים אל התהוותן של היצירות הקלאסיות לילדים. יצירות לדוגמא: יהושע, הפרוע, פו הדוב, פיטר ראביט והקוסם מארץ עוץ. מאיירים לדוגמא: וולטר קריין, רנדולף קלדקוט, מוריס סנדק וטומי אונגרר.

1700664 "לא תעשה לך פסל" – על היחס בין האלוהי לבין החומרי במחשבה היהודית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר ארז פלג

לאורם של טקסטים נבחרים פרי עטם של פילוסופים ומקובלים יהודים, ננסה לבחון גישות שונות לשני נושאים עיקריים: מקור החומר ומשמעותו; הייצוגיות של החומרי את האלוהים ומשמעויותיה.

1700653 בין ירושלים לתל אביב: יצירתה של אדריכלות סמלית וממלכתית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

אדר' אורין שחר

הקורס יעסוק בערים ירושלים ותל-אביב ויתמקד בתפקידו של המעשה האדריכלי בתהליך הבניית ישותן הסמלית ומעמדן הממלכתי. מסגרת הדיון בשתי הערים תחל עם קום המדינה ותמשך עד ימינו, והיא תבנה כדיאלוג סמוי המתבטא בסוגיות של ניגוד, הקבלה והשלמה. נבחן כיצד השפיעו המטענים ההיסטוריים על יצירתם של מיתוסים עירוניים שונים. נמפה את הניגודים התפקודיים, הפוליטיים והייצוגיים של שתי הערים. נבדוק מה קדם למה: האם השוני האדריכלי הוא פועל יוצא של הפערים התרבותיים והסמליים בין הערים או שהיה בו

כדי לתרום להעמקת הפערים האלו . בנוסף, ננסה לפענח כיצד משתקפות התמורות ההיסטוריות והגיאוגרפיות בעיצוב המרחב העירוני וכיצד הן תורמות לביסוס שפת המקום.

סוגיות אלו יידונו תוך סקירת התפתחותן של שתי הערים, חקירה של פרויקטים אדריכליים נבחרים ועיון בביטויים מתחומי הספרות, הקולנוע והאמנות. הקורס ייכלול הרצאות ודיונים.

1700510 מסע בספר הזוהר

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר נדין שנקר

בקורס ננתח את המושגים הבאים: מיקומו של ספר הזוהר בספרות הנסתר, תורת הספירות, אישים מרכזיים, ולמות ההנהגה, התהוות החומר, האין סוף, החלל הפנוי, סוד השפה והאותיות, תפילה, כוונה, התבודדות, חיי אישות, חידושו של הזוהר במחשבת ישראל.

1628 פרנץ קפקא כאמן חזותי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

יז'י מיכלוביץ'

הקורס יתמקד במספר סיפורים 'קצרים-ארוכים' של פרנץ קפקא: המחילה, הגלגול, מושבת העונשין, החומה הסינית ועוד. בקורס נדון ביצירות אלה ונתמקד ב'ארכיטקטורה הווירטואלית' הקפקאית, והדרכים בהן חללים ארכיטקטוניים בנאליים ורגילים (משרדים, פרזדורים, חדרי שינה, ואפילו רצפות) משתנים ללא הרף, בהתאם להלך הרוח של הדמויות, והופכים לחריגים ומוזרים. בנוסף לממד הארכיטקטוני ביצירתו, נדון גם בקפקא כיוצר ה'הוגה בתמונת' וננסה לשפוך אור על יצירתו כנובעת מחשיבה ציורית.

1700666 פילוסופים עכשוויים חושבים על אמנות וקוראים במקרא

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר חיים דעואל לוסקי

אחרי ניטשה, ולמרות ההודעה הדרמטית על "מות האל", הפילוסופיה במאה ה-20 ובמאה ה-21, עדיין עסוקה באלוהים, בהיעדרותו ובלידהלבהופעה המחודשת שלו. הקורס יעסוק בפילוסופים אלה המסרבים לקבל את דין "מותו של האלוהים", ומבקשים לחדש את העניין בו ואת מעמדו ומקומו בחיים ובפילוסופיה. כמו בשלהי הפילוסופיה המודרנית, עסקו מספר הוגים כמו רוזנצווייג, בובר, שולם ובנימין, בתפקיד האלוהים בחיים המודרניים, כך גם בפילוסופיה העכשווית, העיסוק באלוהים הפך לעיסוק פורה, שזכה לאחרונה אף לתפנית מרתקת: הפילוסופים העוסקים באלוהים, במהותו ובחשיבותו, פילוסופים הדורשים אחר האתיקה של היחס האינטר-סובייקטיבי, מחברים את האלוהים לשאלות אסתטיות ולאמנות, בצורות שלא היו מוכרות לנו עד כה. מתוך כך, עומד המקרא (הברית הישנה והברית החדשה) מחדש במרכז הקריאה של הוגים עכשוויים, כמו לוינס דרידה, לקאן, מאריון, פטנם, באטלר, דלז ואופיר, המאירים את הספרים המוכרים לכל אחד, מנקודות ראות חדשות ומעניינות.

1700669 מדיניות חינוך ואוריינות במערכת החינוך בישראל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר דליה מרקוביץ'

הקורס עוסק בקווי הגבול האידיאולוגים והביורוקרטים המנהלים את מערכת החינוך הממלכתית בישראל ואת זיקתן לתחום החינוך לאמנות. בהקשר לכך נדון בנסיבות ההיסטוריות, התרבותיות, הכלכליות והפוליטיות, שהשפיעו על גיבוש מערכת החינוך, על האופי המשתנה של מטרותיה ועל הדרכים בהן ביקשה המערכת להיענות לאתגרים חינוכיים שונים באמצעות ניסוח תפיסות פדגוגיות, אורייניות ומנהליות משתנות. באמצעות בחינת אופייה המשתנה של מדיניות החינוך בישראל נדון בצירים הרעיוניים המרכזיים שעיצבו את המערכת וכן באלו שנדחו ממנה. כמו כן נדון בתפקיד החברתי והתרבותי המשתנה שנטל על עצמו השדה החינוכי הפורמאלי ובפרקטיקות המגוונות שאימץ. הדיון בסוגיות אלו יתנהל סביב טקסטים שנכתבו במקור על ידי הוגי הרפורמות ומעצבי המדיניות, טקסטים אמפיריים שבדקו את היישום בשטח, טקסטים שראו את המציאות החינוכית מנקודת מבט ביקורתית וטקסטים קולנועיים-תיעודיים הפורשים את הנושא מבעד לעדשת הזיכרון האישי.

1501001 קולנוע ופסיכואנליזה

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 12:30-16:00

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הקורס ננתח יצירות קולנועיות נבחרות באמצעות התיאוריה הפסיכואנליטית, במיוחד של זיגמונד פרויד, ז'אק לאקאן וסלבוי ז'יז'ק. באופן זה, לא רק שנלמד על הסרטים, מבחינה צורנית ותוכנית, אלא גם נשתמש בסרט כטקסט שיכול אף להבהיר לנו את התיאוריה הפסיכואנליטית, בהתאם לכותרת ספרו של ז'יז'ק: "כל מה שרצית לשאול את לאקאן ולא העזת לשאול את היצ'קוק".

1700650 מוזיאון ואתיקה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר שמוליק מאירי

מדוע כה קשה ליישם קוד אתי אחד לכל המוזיאונים?
כי אתיקה פרקטית, ממש כמו פורנוגרפיה, היא עניין של גיאוגרפיה (וזמן).
מוזיאונים במאה ה-21 מתחבטים בסוגיות אתיות רבות ומורכבות. כיצד מתנהל מוזיאון פוסט קולוניאלי עם "ירושה" קולוניאלית של אלפי שרידי אדם ומיליוני פרטי ביזה ושלל? כיצד הפך מה שפעם היה אתי וראוי לבזוי ודחוי. כיצד מתמודד מוזיאון פוסט-מודרני בעידן של סימולציות וסימולקרות עם המושג אותנטיות? ומה מקומם של העתקים וזיופים? ומה באשר לאובייקטים גנובים, או כאלו שנרכשו בכסף "מזוהם", היש להם מקום במוזיאון? והאם, בשם האמנות והמדע, מותר להציג במוזיאון הכל גם במחיר של פגיעה בבעלי חיים, בבני אדם, בדתות, בעמים ובמגדרים?
וכיצד מגולמת האחריות הציבורית-חברתית של המוזיאון כ"מוסד לנחלת הכלל"?
מעל כל אלו מרחפת שאלת עצם קיומם של המוזיאונים הנדרשים לא פעם לשינויים מרחיקי לכת, לצעדים פופוליסטיים ולתערוכות "שוברי קופות" כדי לשמור על עצם חיותם. האם קיום בכל מחיר?

1700641 בספטמבר: על גורלו של המבט בעידן המציאות המדומה
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 14:30-16:00
ד"ר אהד זהבי

האירוע שהתחולל בארצות הברית ב-11 בספטמבר 2001 היה ללא ספק אחד האירועים הדרמטיים ביותר בעשור הקודם, אבל הוא גם היה מחזה מוזר מאוד: זה היה אירוע חסר תקדים, ועם זאת התלוותה לצפייה בו תחושה חזקה של דז'ה-וו; זה היה אירוע טראומטי, שגבה אלפי קורבנות בתוך זמן קצר, ועם זאת כמעט לא נראו בו אנשים; וזה היה אירוע שזכה לסיקור תקשורתי שאין לו אח ורע, ועם זאת במידה רבה לא ראו בו מאום – כאילו נותר אטום למבט.

במסגרת הקורס נחזור לאירועי אותו יום וננסה להתמודד עם הדילמות הנוקבות שהם מציבים בפני המחשבה הפוליטית והמבט הביקורתי. נעיין בכתביהם של הוגים מרכזיים מהעת הזאת דוגמת ז'אן בודריאר, פול וירליו, סלבו ז'יז'ק וסוזן באק-מורס ונחدد בעזרתם כמה מן השאלות הפילוסופיות והתרבותיות הגדולות שמונחות היום על כף המאזניים: היחס בין הממשי לבין המדומה, ההבדל בין ביקורת לבין טרור וטיבה של המלחמה הניטשת בין הקפיטליזם המאוחר לבין מתנגדיו. נצפה בסרטים כגון "קינג קונג", "מועדון קרב", "השעה ה-25" ו"טיסה 93" ונעמוד באמצעותם על היחסים הסבוכים בין הדימוי הקולנועי לבין המציאות, שנשזרו לכאורה זה בזה באותו יום גורלי. נקרא בספריהם של דון דלילו, ג'ונתן ספרן פויר ואחרים ונבדוק איזה יחס כלפי האירוע מציעה הספרות. ובד בבד נתהה על תפקידה של האמנות בעידן הניוון של הממשות והשקיעה של המבט.

1700670 אמנות פוגשת חברה פוגשת אמנות
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 14:30-16:00
ד"ר דליה מרקוביץ'

הקשר בין אמנות לחברה נדון מבעד לתפיסות שונות ומנוגדות. האמנות והאיכות האמנותית הוגדרו כתוצר של מערך מוסדי מורכב המופעל באמצעות מומחים וברי סמכא אשר אינם תלויים בתכונות או במאפיינים הכרחיים וקבועים הטבועים ביצירה; האמנות וטיבה הוגדרו כתוצר של תהליכי חירות (למידה וחניכה) בעקבותיהם ניתן לזהות אובייקט כיצירת אמנות, ל"דובבו" ולחשוף את המובן והפשר הטמונים בו, לכאורה, ואשר קודמים לתהליך הלמידה; האמנות הוגדרה כאמצעי המתניע ביקורת מוסדית שיטתית שעניינה שיטות הייצור, הייצוג וההמצגה של האובייקט והמרחב האמנותיים, כמו גם חשיפת מבנים חבויים, כוחות דומיננטיים, נרטיבים מכוננים, קטגוריזציות, קלסיפיקציות וקולות "מושתקים; בהקשרים אחרים היא הוגדרה כצורת מפגש, התכנסות, חשיבה ודין המתפקדים כאתר של פוטנציאל (מחשבתי ופרקטי) הנוגע ברעיונות ובתפיסות הנטועים מחוץ להקשרים אמנותיים מובהקים (למשל: חברה, פוליטיקה, אקולוגיה ועוד), ומחוץ לדפוס חקירה "לוגים", "אובייקטיביים" ו"ליניאריים" מקובלים. הקורס יוקדש לזיקות גומלין אלה, לתנאים הסוציו-היסטוריים שהבנו אותם ולהיתרים והמגבלות הטמונים בהם וזאת בתחום האמנות הפלסטית בפרט והתרבות בכללה.

2800126 עדות וצילום
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 14:30-16:00
ד"ר רוני גינזבורג

בשלושת העשורים האחרונים מושג ה"עדות" תפס מקום מרכזי בדיון האינטלקטואלי שהתפתח כחלק מלקחי מלחמת העולם השנייה. סוגיות כמו מה זו עדות, מי הוא העד,

האם ניתן להכיר בטראומה ולהבין זוועה, עולות תוך כדי עיסוק בתמות מרכזיות בתיאוריות ביקורתיות הדנות במה היא הוכחה, כיצד מיוצרת האמת, המפגש עם האחר ואחרות ומה מעמדו של הטקסט ומחברו. בקורס נקרא טקסטים של כמה מנציגיה הבולטים של המסורת הביקורתית על העדות כמו פלמן ולאוב, ליוטאר, אגמבן, סונטג ובולטנסקי ונשאל כיצד ניתן לקשור את הבחנותיהם לצילום. באמצעות מושגים מרכזיים ביחס למדיום של עדות ולזה של צילום ולמעשה הצילום יועלו שאלות אודות מהו היחס לאירוע, לדוקומנטציה, לעד/צופה, למספר, למרחב ההופעה ולמרחב ההשתתפות. ננתח בקורס צילומים ביחס למושגים שנלמד יחד.

1700656 אובייקט, מבנה וגוף: פיסול במחצית הראשונה של המאה ה-20
2 ש"ס, 1 נ"ר
יום א' 14:30-16:00
יז'י מיכלוביץ

בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 התרחשו בפיסול שלוש התפתחויות אשר בסופו של דבר קבעו את אופי הפיסול בהמשך. ההתפתחות הראשונה (גם כרונולוגית) היא החידושים מרחיקי הלכת שעשה הפסל הצרפתי אוגוסט רודין בטיפול הפיסולי בגוף. המהפכה שהחל בה רודין היא הפיכת הגוף לישות סובייקטיבית שאותה יש להביא בפני הצופה במקום פסלים בעלי "תקינות אנטומית". פיסול גוף במאה ה-20 הותווה במידה רבה ע"י פריצת דרך ענקית שעשה רודין בתחום זה. ההתפתחות השנייה היא המצאת פיסול קונסטרוקטיביסטי, כלומר פיסול המחובר ביחד מחלקים שונים. המובילים בתחום זה היו הקונסטרוקטיביסטים הרוסים שהשיגיהם בתחום גם השפיעו השעה עצומה על תחום הפיסול במאה ה-20. ההתפתחות השלישית, אולי הגורלית ביותר, היא כמובן החדרת אובייקטים מעוצבים (ע"י מעצבים תעשייתיים למשל) לתחום העשייה האמנותית. פורץ הדרך כאן הוא כמובן מרסל דושן. בשיעור נעקוב אחרי הדרכים בהן פסלים החלו לשלב אובייקטים שלא נעשו על ידם. מלבד הצגה של שלושת ההתפתחויות הללו, השיעור יעקוב גם בקצרה אחרי מספר מגמות באמנות בסוף המאה ה-20 ותחילת המאה ה-21 אשר הושפעו או עוצבו ע"י שלושת ההתפתחויות הרוט גורל אשר בהן נעסוק במהלך השיעור.

1700503 עולם הפרסום – הדור הבא
2 ש"ס, 1 נ"ר
יום א' 14:30-16:00
רן רבן

הקורס יספק לסטודנטים כלים עדכניים כדי להתמצא ולתפקד במרחב הרב-ממדי של התקשורת השיווקית המשתנה יחד עם הצורך לקדם רעיונות חברתיים בנושאים כמו: אורח חיים בריא ופעיל, איכות הסביבה, הפער בחלוקת ההכנסות, אלימות במשפחה ועוד. הקורס יעסוק בדוגמאות ומקרי מבחן רבים מן השנים האחרונות המסמנים את הדור הבא של תעשיית הפרסום, את ה"הזדמנות הגדולה" של הארגונים החברתיים ואת הדרך הנכונה לשלב את התאגידים המסחריים בקידום רעיונות חברתיים לשיפור החברה והסביבה. הקורס יתמקד במרחב המוגדר על ידי הנושאים הבאים ובמיוחד בקשר ביניהם: תורת המותג, ערוצי המדיה החדשים, שיווק חברתי. העבודה המסכמת של הקורס תעסוק בקשר שבין מותגים ורעיונות חברתיים בעידן של ניו-מדיה.

1501002 סדנה בכתיבה יוצרת
4 ש"ס, 2 נ"ר
יום א' 14:30-18:00

ד"ר עודד מנדה לוי

"לכתוב: לנסות בקפדנות לשמר משהו, לעשות שישרוד משהו: לקרוע כמה פתותים מדויקים מן הריק שמתרוקן, להותיר, אי שם, איזשהו תלם, איזשהו עקב, איזשהו אות או כמה סימנים"

(ז'ורז' פרק, חלל וכו': מבחר מרחבים, [1974] 1998).

במפגשי הקורס נכיר, נשוב ונכיר, בערך של הכתיבה ובכתיבה כערך. ננסה באופן עקבי ובלתי מתפשר להאזין לעצמנו ביושר, בכנות. נתבונן ושוב נתבונן בזולתנו, בסביבה, בדרך שבה אנחנו רגילים לתפוס את העולם. נשחרר אי אילו בריחים זעירים שבתוכנו, נתרגל התייחסות 'אחרת' למוכר ולידוע, נערער על האמונות המוצקות שלנו, נראה בהם נקודת מוצא לפליאה, לקסם שבגילוי.

את הכוחות המחודשים שאולי נגלה בעצמנו ננסה ליצוק לכלים של צורה, מבנה ותשתית של לשון. נבנה את ה"קול" של היצירה, נשרטט דמויות ומצבים שיספקו איזו מלאות או תלת-ממדיות, נכיר במוסיקליות של השפה, בערך של הריתמוס, בצורות השונות לעורר רגש ולהנכיח אותו בלשון. נקרא סיפורים וקטעים ספרותיים, נלמד מהם, ננהל איתם דיאלוג, נופרה מהם ונפרה זה את זה. כל העת נעסוק במפגשים. במפגשים עם טקסטים, עם שפות, עם הלשון, עם זיכרון, עם העולם. נשוב ונזכיר לעצמו שהטקסט הספרותי הוא צורה אומנותית. נכיר בערך המוחלט של יסודות פואטיים: מי מספר את הסיפור? מהי נקודת המבט שלו? איך הוא מספר? באיזה סדר? מהי מערכת הזמנים? מה המקום של הממד הלשוני בסיפור? מהו הסיפור, בעצם? איך יוצרים הזדהות או הסתייגות? מהי משמעות של טקסט ספרותי? איך יוצרים אותה? במהלך המפגשים נבחן מבחר מהנושאים העקרוניים הללו, נתקרב אל הדברים בעזרת תרגילים ספרותיים שישללנו את ההתבוננות ואת הביטוי, נכתוב ושוב נכתוב, נקרא לעצמנו ולזולתנו ונביע את עצמנו. המפגש בין מילה, מבנה וצורה של טקסט לבין נושאים ועקרונות ביצירה ובאומנות שלכם עשוי להצמיח כיווני מחשבה, יצירה ותגבור הדדי שכדאי לבדוק ולהכיר. נציב מטרה: לכתוב. אנחה ואלווה אתכם לאורך המפגשים, בתקווה שנשמח במעשה הכתיבה.

בשל אופיו של הקורס מספר המקומות מוגבל. אנא, הירשמו אלה מביניכם המעוניינים מאוד להתנסות בכתיבה. הדבר דורש רצינות, מחויבות, התמסרות, תרגול רצוף לאורך הסמסטר ויכולת לקבל ביקורת ותגובה.

2700650 העיר קהיר: היסטוריה של אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר חוסי אלח'טיב שחאדה

העיר קהיר נחשבת לבירת התרבות והאמנות הערבית של ימינו. בקורס זה נלמד על התפתחותה של העיר, שבמידה רבה משקפת גם את התפתחותה של תרבות האסלאם מראשיתה ועד ימינו. נדון בביטויים האמנותיים החזותיים אשר עיר זו מספקת לנו לאורך התקופות וזאת בהקשר התרבותי הרחב: הדתי, הפוליטי והחברתי. אנו נתייחס גם לביטוייה של עיר זו באמצעים אמנותיים בני זמננו, בציור, בספרות, בשירה ובקולנוע.

2700651 המהלך הסוציו-פואטי: אמנות וידאו עכשווית מהמזרח התיכון

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

דור גז

טכנולוגיית הוידאו, ככזו המייצרת אשליה ש לתנועה באמצעות רצף של דימויים סטטיים, אפשרה אופן התבוננות חדש באמנות, ככזו המנהלת יחס 'ישיר' עם המציאות דרך תיווך אופטי. למעשה, המצאת הדימוי הנע מהווה מוקד לחשיבה אסתטית חדשה מאז שנות השלושים, כאשר התנועה הסוריאליסטית החלה לייצר 'קולנוע ניסיוני' בכדי לבחון את תיאורם של החלל והזמן דרך עין העדשה. עם המצאת טכנולוגיית הוידאו בסוף שנות השישים הפך הוידאו לכלי זמין וזול יחסית ואמנים רבים, בעיקר אמריקאים, החלו לעשות בו שימוש נרחב.

המצלמה, כמכשיר שהומצא במערב, משמשת כיום ככלי אמנותי-ביקורתי משמעותי בידיהם של אמנים עכשוויים מרכזיים מאזור המזרח התיכון דוגמת: אקראם זעטרי (לבנון), ואליד ראד (לבנון), סולמז שאהבאזי (איראן), סולימן מנסור (פלסטין), קוקן ארגון (טורקיה) ורביע מרואה (מצרים). אמנים אלו בוחנים את הסירקולציה של הדימוי ביחס למציאות האזורית דרך בחינה איקונוגרפית של סריקות מארכיונים, דימויים מהאינטרנט, תצלומי עיתונות, תוכניות טלוויזיה ועוד. עבודותיהם משקפות את העידן הפוסט 'סעיד', את התמצאותם במחקר האוריינטליסטי העכשווי כצומת רב-סיטרי, כמו גם הכרות מעמיקה עם הגותם של חוקרי צילום ווידאו דוגמת מרשל מקלוהן, ולטר בנימין, סטנלי קאוול ורוזלינד קראוס. הכרות זו יצרה מגמה אותה ניתן להגדיר כ"מהלך סוציו-פואטי": ניסוחם של היבטים סוציולוגיים באופן שמחלץ מהם מימד פואטי ואמנותי. מגמה זו, הכוללת גוף עבודות רחב ומגוון, מאופיין בזיקה אמנותית מורכבת לפרקטיקות סוציולוגיות, היסטוריות ואנתרופולוגיות.

1700637 אהבה ממבט אחרון: ייצוגי עיר וחוויה עירונית באמנות המאה ה-20
2 ש"ס, 1 נ"ר
יום א' 16:30-18:00
יז'י מיכלוביץ'

עיר כמציאות חזותית, רגשית, ומושגית ללא כל תקדים בעבר מזהה עם התכנים המובהקים של ה'מודרניות' ועם ההכרה העצמית של האמנים הבולטים של המאה ה-20. הקורס יעקוב אחר גלגולים של ייצוגי המציאות והחוויה העירונית באמנות והגות מודרנית, כנעים בין שני קטבים: כאוס וגריד. הדגש בקורס יושם על הבנת המושגים הללו כשפה חזותית ומושגית ייחודית, ועל המימדים שלהם: פרגמנט, מבט מקרי, סחרור, סתירה בלתי פתירה מצד אחד, ומשטור, גיאומטריה מלבנית, קו ישר, מבט על מאחד, מצד שני. נקודת הזינוק של הדיון היא פאריז במאה ה-29 ונקודת הסיום היא תופעת עיר על, מושג ה-junk space ועיר כאפוקליפסה דיגיטאלית וחורבה של סימנים, אובייקטים וארכיטקטורה. מקום מיוחד יוקדש לעלייתה של דמות המשוטט ומבטו על העיר המודרנית. לצד אמנות חזותית (בעיקר ציור וצילום) התלמידים יחשפו בצורה סלקטיבית להוגי דעות ואנשי ספרות שנדרשו לנושא.

1700647 תולדות הכתב
2 ש"ס, 1 נ"ר
יום א' 16:30-18:00
מיכל וקסלר

מטרת הקורס לסקור את תולדות הכתב והכתיבה מראשיתה בתקופה הניאוליטית ועד ימינו. הקורס יתמקד בתולדות הכתב העברי והכתב הלטיני, בהתפתחות סגנונות קליגרפיים שונים והתפתחות הטיפוגרפיה מאז המצאת הדפוס. בקורס ידונו גם ההקשרים התרבותיים הרחבים של תופעת הכתב והדפוס: השתנות צורת החשיבה בתרבויות שונות כפי שהיא משתקפת בכתב שלהן, גישות תיאולוגיות ומיתיות שונות, הסתרה והצפנה ומשמעותן החברתית, שאלות מגדריות, טכנולוגיות, כלכליות ופוליטיות.

1700663 מגדר, מיניות ותרבות חזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר רותי גינזבורג

הקורס מציע קריאה בטקסטים מכוננים בתיאוריה הפמיניסטית והקווירית תוך התייחסות לאמנויות השונות כולל צילום, אמנות, עיצוב, ארכיטקטורה ועוד. במסגרת הקורס נבחן את נקודות ההשקה בין התיאוריה הפמיניסטית והקווירית לתיאוריה של תרבות חזותית ואת ההבדל ביניהן. לשתי צורות אלה של חשיבה יש עשייה, אסטרטגיה, היסטוריה ותפיסה פוליטית משלהן. בקורס נדון כיצד תיאוריות אלה מציעות ותובעות עמדה כלפי חוויה חזותית; מה התפיסות הפמיניסטיות והקוויריות חושפות ביחס לאופן בו רואים ולאופן בו מייצגים אמנות; מה התפקיד החברתי-פוליטי של אופנים אלה בתוך התרבות. נדון ברישות של רשתות חברתיות בשדה האמנויות ובאופן ספציפי כיצד רשתות אלה מעוצבות ומאורגנות על ידי מגדור או "הבדלים בין המינים" וכיצד הן מבנות את הזהות המגדרית של היוצרת/ת ושל הצופה.

2700641 אוריינטליזם טרום-ישראלי בצילום המקומי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

דור גז

הקורס יבחן את ההקשר התרבותי והאידיאולוגי שבו נעשו תצלומים בסגנון אוריינטליסטי ב"ארץ-ישראל" בעשורים הראשונים של המאה העשרים, בזמן שבו בני העליות הראשונות עסקו בגיבוש דימויים העצמי כחלק מתהליך כינון זהותם הלאומית. במהלך הקורס תודגש האיקונוגרפיה הצילומית המשותפת לעבודותיהם של צלמים יהודים שפעלו באזור במחצית הראשונה של המאה העשרים דוגמת אפרים משה ליליין, אברהם סוסקין וצדוק בסן. באופן זה תודגש הזיקה של תצלומים אלו למגמה היסטוריוגרפית ציונית רחבה של התייחסות למונח "המזרח" באמנות יהודית מאותן השנים. כמו כן, ייבחן המושג "אוריינטליזם" כמונח ביקורתי לניתוח יחסי "מזרח" ו"מערב", לאור השיח הפוסט קולוניאלי.

1700661 ג'אז: לשמוע, לצייר, לחשוב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר אביב לבנת

ג'אז – הסוגה האמנותית שהתפתחה במוסיקה בתחילת המאה העשרים חצה את שדות הכותנה, חדר והשפיע על שדות מחשבה, תרבות ויצירה מגוונים בעולם כולו. צלילי הג'אז ליוו את המאה העשרים ברגעיה הדרמטיים וניתן להשקיף על סגנונות הג'אז המרכזיים שעלו בעשורים השונים כמשתקפים מתוך ולעיתים אף מסמנים תופעות היסטוריות ותרבותיות ולוקחים חלק במארג התרבותי-חברתי המבנה אותם. לאורך העשורים השונים של המאה העשרים התגבשו סגנונות הג'אז השונים מהבלוז, הסווינג, הביבופ, הג'אז החופשי ועוד והפליגו לארבע קצוות תבל כשהם נקלטים בקרב לאומים שונים.

מהו הג'אז? מהו הצליל שלו? הצורה שלו? המחשבה שלו?

תוך חשיפת שאלות יסוד אלו בפילוסופיה של הג'אז הקורס יבקש לעמוד על רגעי מפתח בהיסטוריה של הג'אז ולבחון את ההשפעות של צורת ביטוי ייחודית זו על התרבות המערבית, ספרות, אמנות ופילוסופיה של המאה העשרים וראשית המאה העשרים ואחת.

מוסיקאים והוגים ביניהם ג'ון קולטריין, אורנט קולמן, אריק הובסבאום, לתאודור אדורנו, ז'יל דלז, אמנים, סופרים פילוסופים וכמובן מוסיקאים אשר לקחו חלק הבנייה ובהעשרה של התרבות והאמנות העולמית בזיקה לאמנות הג'אז יידונו במהלך הקורס שילווה במצגות סאונד ווידאו. יידונו מושגים כמו: אימפרוביזציה, ביט, שאלה תשובה, מודליות, סינקופציה, אשכולי צליל, ופלי ריתמיות ועוד, תוך מעקב אחר האופן שבו הם מהדהדים באמנויות החזותיות, בוידאו, אמנויות מיצב ומיצג, במהלכים קונספטואליים, כמו גם בביטויים של אמנות שימושית ובחיבור שבין אמנות לחיים. הסטודנטים יוזמנו להיחשף לארגז כלים אלטרנטיבי אשר הג'אז מציע להרחבת המבע היוצר ולביסוס מערך ידע תיאורטי באוריינטציה מוסיקאלית.

1700623 ישראל לפני ישראל: אמנות עד 1948

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:30-20:00

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות המודרנית בישראל מאז ראשית המאה העשרים ועד להקמת המדינה. האמנות תוצג גם בהקשר היסטורי ופוליטי. השיעורים הראשונים יעסקו באופן שבו הייתה תחילתה של האמנות בישראל, ובעיקר פעולת בית המדרש לאמנות "בצלאל", חלק מן הפרויקט הציוני הכללי מצד אחד וחלק מתפיסת העולם האירופית ביחס ללאומיות ולמזרח מצד שני. לקראת סוף הסמסטר נעסוק באופן שבו החלה האמנות בישראל להתרכז בנוסחי יצירה שנשענו על תפיסות מודרניסטיות ובינלאומיות. בין לבין נעסוק באופן שבו נעשתה היצירה האמנותית לאמצעי מרכזי של מימוש משימות תרבותיות וקיומיות כ"שליטת הגלות", "שיקום הגוף היהודי" או "בריאת תרבות ילידית". במהלך הקורס ידונו המתחים שהתגלו במציאות התרבותית ב"שנות הישוב" בנוגע לשאלות כמו: יהדות או ארצישראליות, מזרח או מערב, סוציאליזם או בורגנות, אמנות בשירות הבניית אומה או ככלי לביטוי הפרטי והאישי. הנחת היסוד של הקורס היא שחלק מן השאלות שעלו במהלך השנים הללו שמורות כמן גנים תרבותיים בזיכרון הקולקטיבי והן עולות וצפות גם ביצירה המאוחרת בארץ. לכן יובאו בכל שיעור דוגמאות מן האמנות הישראלית העכשווית כדי להעשיר את הדיון.

1700504 זכויות יוצרים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

עו"ד אייל פרייס

מטרת הקורס להקנות מושגים ועקרונות בדיני זכויות יוצרים ומדגמים ביצירות אמנות, יצירות אדריכליות, תצלומים, עיצובים גרפיים, עיצובים קראמיים, צורפות ועיצובים תעשייתיים. יסקרו זכויות ביצירות מיוחדות ותידון השאלה מהי העתקה אסורה ומותרת של יצירה (למשל בהקשר פרודיה). תנוחת זכות האמן למנוע מאחרים לערוך שינויים ביצירה. עוד ידון: מסחור זכויות והגנה בארצות זרות על זכות יוצרים, ומדגם של יוצרים ישראלים.

1700652 מושג באמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

נרית נלסון

ב-1968 ג'ון בלדסרי קבע כי "אמנות היא יצירה לעין וניתן רק לרמוז עליה באמצעות מילים".

משפט זה הוא חלק מפסקה שרשם על בד קנבס, כלומר חלק מציור שכותרתו "מהו ציור". ביצירה זו המחיש בלדסרי את המורכבות בהגדרת המושג אמנות. מושג הוא רעיון, או עקרון מופשט שאנו תופסים בשכלנו ומשמעותו מקובלת על הכלל. רכישת מושגים מקובלים על הכלל היא חלק בסיסי בלימוד שפה וכך גם לגבי שפת האמנות ולגבי השפה בה מנתחים ומתייחסים ליצירות אמנות. לעיתים קרובות אנו משתמשים במושגים מבלי שפירושם ושורשיהם נהירים לנו ולכן גם הייחוס שלהם יכול להיות שגוי. ובמילים אחרות, מבלי שיהיה לנו מושג מה משמעותם הנכונה. השימוש במושג אוונגרד, לדוגמא, נפוץ למדי אך לעיתים קרובות משויך לאדם, לאירוע או ליצירה שאינם זכאים לו. מושגים אחרים המרכזיים לתחום האמנות וחשובים להבנתה, זרים לנו. הקורס יכלול סדרת הרצאות על מושגים באמנות ואופן ביטויים על ידי יוצרים עכשוויים המבקשים להאיר מושגים או ליצור איתם דיאלוג ולבחון את תקפותם.

שנים ג'ה'
קורסי בחירה מתקדמים

סמטר ב'

2700670 מדע, תרבות ואמנות בתחילת העת החדשה
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 10:30-12:00
ד"ר אבנר בן זקן

הקורס יציג לסטודנטים נושאים מרכזיים בהיסטוריה של המהפכה המדעית. באמצעות קריאת מקורות ראשוניים ומשניים הקורס יעסוק ביחסים שבין מדע לתרבות, דת, אמנות, מיסטיקה, פוליטיקה וכלכלה, תחומים אשר לכאורה נראים נפרדים אך למעשה מכורבלים אלה באלה. בנוסף הדיון במדע יווני וערבי יאפשר מבט מורכב ורחב על שאלות של קיטוע והמשך בהיסטוריה של המדע. בהתעסקות בנושאים כאלה ואחרים הקורס יראה שהמהפכה המדעית לא היתה "התפקחות" והשתחררות של האנושות. במקום זאת, המהפכה המדעית תתגלה דרך סוגיות עכשוויות - תרבותיות מדעיות, אמון, וקרדיט מדעי - כמרכיב בפעילות תרבותית וחברתית. הכיתה אמורה לרכוש את ההבחנה שהמדע אינו בהכרח משקף את הטבע, אלא הוא אופן חשיבה על הטבע המשקף ערכים ופרקטיקות תרבותיות.

1800113 קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית
2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 10:30-12:00
רונן לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלשים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

2700643 צעדים ראשונים בפיזיקה קוונטית

2 ש"ס, 1 נ"ז

א' 12:00-10:30

ד"ר בעז תמיר

הפיזיקה הקוונטית מהווה מהפיכה בתפיסות העולם המדעיות על רקע הפיזיקה הקלאסית של תחילת המאה העשרים. היא מגדירה מחדש את האונטולוגיה של הטבע, את היחסים בין המדען לטבע ואת תפקידה של התורה המדעית בכלל. לפיזיקה הקוונטית הצלחה אדירה בניבוי ובהסבר המדעי, ואולם הויכוחים הפילוסופיים סביב טענותיה עדיין מתנהלים. הקורס יעסוק במושגים בסיסיים כמו סופרפוזיציה קוונטית, מדידה קוונטית, דואליות חלקיק גל, עקרון אי הוודאות, יחסי צופה אובייקט, שיזור של חלקיקים, דה-קוהרנס, עיקרון ההתאמה ועוד. כמו כן יוצגו בקורס מספר יישומים מודרניים של הפיזיקה הקוונטית בתחום האינפורמציה והחישוב כמו טלפורטציה קוונטית, הצפנה קוונטית, חישוב קוונטי ועוד.

2700663 צליל-תמונה-סרט: מה בין האודיו לוויזואל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר בעז בן-משה

בחלקו הראשון, יבחן הקורס את הקשרים בין מוסיקה לבין תמונה, תוך בדיקת יצירות מוסיקליות מן המאה העשרים שנכתבו בהשראת ציור ופיסול. האקספרסיוניזם כפי שהוא מתבטא ביצירה של האסכולה הווינאית השנייה, האימפרסיוניזם וביטוי במוסיקה של קלוד דביוסי ומוריס ראוול, הניאו-קלאסיציזם אצל סטרווינסקי ופרוקופייב. בחלקו השני יעסוק הקורס ב"תמונה הנמשכת או הסצנה הוויזואלית" – ביטוייה המוסיקלי ביצירות לקולנוע של ברנרד הרמן (פסיכו), לאונרד ברנשטיין (חופי הכרך) וג'ון וויליאמס (מפגשים מהסוג השלישי).

2700642 הישראלי בראי הקומיקס

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א', 14:00-10:30

צחי פרבר

מטרת הקורס להציג את האופן בו נתפסת ההווה הישראלית על גווניה הרבים באמצעות הקומיקס. הקומיקס הישראלי שנוצר טרם הקמת המדינה ועד לימנו אלה, דומה בתמהיל התכנים שלו לקומיקס הכללי בשקפו את ערכי החברה ותכניה מכל זווית אפשרית: עם במצור, צבא ובטחון, סטריאוטיפים חברתיים, ועד למקומו של הפרט בהווה הישראלית. במהלך השיעור יוצגו סדרות קומיקס שפורסמו בירחונים לילדים, בעיתונים יומיים ובספרים (הנובלה הגראפית). במקביל לכך נארח בשיעור ציירי קומיקס ממגזרים רבים – קומיקאים ידועים, אך גם כאלה הנמנים על החברה החרדית.

2700666 הקולנוע המוקומנטרי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 12:00-10:30

ד"ר אוהד לנדסמן

הקולנוע המוקומנטרי הוא אחת מהצורות המוקדמות בהיסטוריה של הקולנוע המבקשות לחתור תחת אבחנות מדויקות בין תיעוד לבדיון. פרקטיקה זו התפתחה והשתכללה כתגובה לשלל המסורות התיעודיות הקיימות וכתגובה אליהן כדי לייצר סאטירה וביקורת על הקונבנציות האסתטיות של כל אחת מהן, הנחותיהן האפיסטמולוגיות, והנאיביות שלהן בחיפוש אחר ייצוג האמת. במקום להעמיד פנים שהוא מייצג מציאות כמו הקולנוע התיעודי, הקולנוע המוקומנטרי מזייף, משקר, ומתחזה במכוון כדי להגיב בביקורתיות על העדפת אסטרטגיה תיעודית זו או אחרת כמפתח לייצוג המציאות. בקורס זה נתמקד בשלל סרטים מוקומנטריים המתייחסים למסורות תעודיות מגוונות (התיעוד הפוליטי, יומן החדשות, התיעוד המוזיקלי, היומן האישי, הייצוג האנתרופולוגי) ונבדוק כיצד הם מאתגרים כל ניסיון להכיל את הקולנוע הדוקומנטרי בתוך מסגרות אסתטיות ספציפיות ולהניח כי סגנון מבטיח ידע ואמת. דרך התמקדות ברטוריקה הפארודית והביקורתית של קולנוע זה, נכיר בערכן ומגבלותיהן של מסורות תיעוד שונות כגון קולנוע ההתבוננות הישיר, הסינמה וריטה, קולנוע היומן, ועוד. נעסוק גם במספר תצורות קולנועיות עכשוויות המשיקות בהנחותיהן לקולנוע המוקומנטרי, כמו הדוקו-דרמה או הקולנוע ההיברידי, ונבחן כיצד גם הן מייצרות שיח ביקורתי על האוטוריטה של הקולנוע התיעודי. הקורס יציע כי ניתן להבין מוקומנטציה לא רק כלעג בדיוני אלא גם כאסטרטגיית תיעוד המייצרת טענות אמת לגבי המציאות באופן המניח את מקומם הבלתי מבוטל של הסובייקטיביות והבדיון בתהליך ייצוג ההיסטוריה בקולנוע.

2700668 שיר השירים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר נדין שנקר

הקורס יעסוק במגילת שיר השירים לאור יופיו היוצא מן הכלל של הטקסט, ובעיקר, בגלל יחסו ההדוק לתהליך האומנותי. מגילת שיר השירים השפיעה רבות על השירה העברית והספרות העולמית: האדם בחיפושו אחר אהבה; האמן בחיפושו אחר השראה; האדם בחיפושו אחר אינסוף בלתי-נתפס. רבדים אשר כולם נוכחים ביצירה ייחודית זו. מלאכת מחשבת של מחבר המגלה במסע טקסטואלי של דילוגים, הלוך ושוב, את תהליכי ומניעי חיפושיו, חרדותיו, ייאושו ותקוותו. שיר השירים הוא טקסט החושף בפני קוראיו את בניית היחסים בין האמן ליצירה.

2700664 המוסיקה של המזרח הקרוב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר בעז בן-משה

הקורס יעסוק במרכיבי המוסיקה המזרחית תוך בחינת יסודות הצליל, המקצב, הצורה המוסיקלית, השירה וכלי הנגינה. בקורס תוצג באופן כללי תורת המקאם הערבי, תורת המקצב וביטויים צורניים בסיסיים (סמאי, לונגה, תקסים, מאוועל). ייבחן יישום האמצעים הללו במוסיקה של ארבעה מרכזים תרבותיים (פרס, מצרים, תורכיה, אנדלוסיה). הקורס יפתח בשני שיעורים של לימוד מרכיבי המוסיקה הבסיסיים, מרווחים, סולמות, יסודות הקצב, כל זאת בכדי לאפשר למשתתפי הקורס להשתתף בו באופן פעיל. הקורס ילווה בנגינה פעילה של משתתפי הקורס.

2700667 המסך – על יחסי סובייקט ומסך מהקולנוע ועד לסמרט-פון

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הקורס אבקש להציג קווי מתאר לניתוח עקרוני-תיאורטי אודות האופנים העכשוויים שבהם נתקל הסובייקט-צופה במסך (הטלוויזיה, הקולנוע והמחשב). נעשה זאת באמצעות התיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד ולאקאן ובשילוב למידה של תיאוריות ביקורתיות העוסקות בממד של האינטרפלציה (מיעון) ש להסובייקט ובאופיו הסימולטיבי של העולם הטכנולוגי-בידורי הנוכחי: בנימין, מץ, וריליו, אלתוסר, ז'יז'ק, בודריאר, מאלווי ואחרים. ראשית, יתואר המסך כ-האחר שמביט בסובייקט ומעביר אותו תהליך הן של הזדהות והן של אובייקטיות, ושנית יתואר מה שמסתמן להיות תחילתו של תהליך (אפוקליפטי ומשחרר בו-זמנית) שבו יותר ויותר המסך הן המובן הפיזי והן במובן המנטאלי מתמזג עם הסובייקט-צופה למהות אחת עד להתנדפות העתידיה של עצם ההבחנה ביניהם.

9301626 אק-סתטיקה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר דרור פימנטל

האם האמנות מחויבת שיהיה לה אובייקט כדי שתוכל להתקיים? האם היא כרוכה בהכרח בחפץ? ומה אם האמנות אינה אלא אירוע? אירוע שממהותו לחלוף, אך גם לחשוף: את ההווה, האמת, האל או את האחרות. הקורס יתבונן באמנות מנקודת מבט פנומנולוגיה עכשווית, וינוע לעבר הגדרתה כאירוע של ביאת האחר. תנועה זו תושג בקריאת טקסטים משל ניטשה, היידגר, מריון וגם משל בארת ולאקאן, ובהתבוננות מודרכת ביצירות אמנות.

2800135 ביצוע קולי של שירה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:30-14:00

ד"ר עודד מנדה לוי

בקורס נבחן את שאלת הביצוע הקולי (כלומר קריאה בקול / דקלום) של שירה. הביצוע הקולי הוא בסיס עקרוני ורב חשיבות בהצגת היצירה, וביכולת לדון בה מתוך כבוד לטקסט ואפשרויות הבנתו. המחקר והפרקטיקה של קריאה בקול מתמקדים במה שמייחד את השירה מז'אנרים אחרים, אותו מסתורין רתמי, אותו המתח שבין "כתיבה" ל "קול", בין טקסט/תחביר/סמנטיקה לבין ריתמוס, מכלול ההיבטים הפרוזודיים, ומימוש אקוסטי ואופני ביצוע. מחקר ובחינה מעשית של הכרעות בקריאה קולית מתייחסים למכלול ההיבטים הנוגעים לתורת השיר. אולם, מתודת הקריאה הקולית מציגה פרשנות ומשמוע החומקים מ"ניתוח", ופונים ליצירת דיאלוג קונקרטי, חושי, מנטלי ומוסיקלי, תזכורת שהשיר הוא פעולת דיבור המתממשת גם (ולעיתים רק) בביצוע של קריאה קולית. "השירה היא אלימות מאורגנת כלפי המבע הרגיל" (יאקובסון). ביצוע קולי של שירה יוצר קשב מחודד במפגש עם הטקסט ומדגיש את ייחודיות המבע, את הטקסטורה של השיר, את תכונותיו החושיות, את המאגיות והמוסיקליות יותר מאשר את ה"ספרותיות" שבו. הקורס בעזרת מרחב של מקרי קריאה מוקלטים ומבוצעים של שירים יהווה תשתית לגיבוש גישה אלטרנטיבית במפגש עם שירה. נעמוד על מכלול מרכיבי הביצוע הקולי, סוגיות בדיקציה ואינטונציה, ניגון ומקצב. נעסוק בשאלות פרשניות של הטקסט כיסוד לקריאה, נבחן

גישות לביצוע קולי והשתנותן של נורמות ביצוע, נקליט ונאזין לעצמינו, למשוררים ולקרייני שירה.

2700673 אלים וקדושים בשירות התרבות החזותית החילונית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר נעמי מאירי-דן

סוסים טרויאניים ושואות אפוקליפטיות מרבים לככב במקומותינו. מה להם ולשיח העכשווי? מדוע צצים ונוס, הרקולס ונרקיס ביצירות רבות כל-כך בעולם שאינו מאמין עוד באלוהיות היווניות והרומיות? ומה מוצאים יוצרים ישראלים, שגדלו על ברכי היהדות, בישו, באמו ובקדושים נוצריים אחרים? ובמלים אחרות, האם וכיצד הצגתם של החייל בתור ישו ו/או הדוגמנית בתור ונוס מחדדת את האמירה שאליה חותר האמן/המפרסם, מעצימה אותה ומייחדת אותה? הגבול בין אמונה לכפירה ובין "דתי" ל"חילוני" אינו חד-משמעי ומוכן מאליו, כפי שאולי נדמה, אלא היה בימינו לנזיל ולמתעתע. למרות זאת, מן הידועות שהאמנות הדתית לדורותיה ניכסה לעצמה מרכיבים הן מדתות אחרות הן מהתרבות הלא-דתית. ולחלופין, העולם ה"חילוני" פונה לעתים למיתוסים דתיים - כאלו שאבד עליהם הכלח, כמו גם כאלו שממשיכים להיות רלוונטיים. מן הבחינה הזו יש הבדל מהותי בין החייאתם של מוטיבים פגאניים "מתים" לבין אימוץ של מוטיבים נוצריים - "חיים" בעליל - שלא לצורך העמדת מסר נוצרי.

הקשרים בין שני ה"עולמות" האלו יעלו לדיון במסגרת קורס המוקדש לבחינתם של יצירות אמנות, כרזות פוליטיות, צילומי עיתונות ופרסומות המבקשים להעמיד מסר "חילוני" (הנוגע, לרב, באירועים עכשוויים - פוליטיים, וחברתיים, תרבותיים ואפילו אישיים) באמצעות שימוש מודע, מוצהר (ולעתים קרובות אף בוטה) במרכיבים השאולים מהעולם הדתי - הן זה הפגאני והן זה הנוצרי.

2700675 פירנצה: העיר בתקופת הרנסנס

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר רחל רפפורט

הקורס לומד את התפתחותה של העיר פירנצה (פלורנציה) החל מסוף ימי הביניים, ומתאר את תהליך הפיכתה לערש אמנות ואדריכלות הרנסנס. הקורס עוקב אחר היסודות הרומיים של העיר, לומד את מוקדיה הדתיים ואזרחיים, וממשיך בהתפתחותה המהירה החל ממגפת הדבר ופריחת תנועת ההומניזם. הדיון מתמקד בתמורות האדריכליות ואומנותיות של ראשית הרנסנס, בפועלו החלוצי של ברונלסקי כאדריכל העיר, בעלייתו והשפעתו של בית מדיצ'י, ולומד את תרומתם של ג'וברטי, אלברטי, מיכלאנג'לו ואחרים ביצירת פרויקטים חדשים בתחום העירוני. זאת, בהשוואה לתופעות מקבילות בערים סיינה, פיזה, אורבינו ופיינזה.

2700656 אמנות ותרבות באסלאם בימי הביניים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר חוסני אלח'טיב שחאדה

בקורס זה, נפרוש בפני הסטודנטים מגוון רחב של היצירה האמנותית האסלאמית בתחומים שונים, כגון: ארכיטקטורה חילונית ודתית, אמנות זעירה, ציור וקליגרפיה; כמו כן, נדון בתחום כתבי-היד המעוטרים המכילים מיניאטורות מימי הביניים, תוך דגש על הקשר בין טקסט לציור; נושאים אמנותיים אלו מיועדים להקנות לסטודנטים אספקט נוסף להבנת התרבות האסלאמית החומרית על מכלול ענפיה, תוך דגש על ללימודי תקופות היסטוריות שונות של שלטון האסלאם. הדבר יכול לספק ראייה חדשה בתחום תרבות האסלאם ודרכי השימוש בהעברת ידע תרבותי ואידיאולוגי.

2700672 דימוי וייצוג בעולם פוסט-קולוניאלי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר שאול סתר

העולם שבו אנו חיים שונה מאוד מן העולם שבו נוצרה מחשבת האמנות המערבית: אירופה כבר איננה במרכז והקולוניות יצאו משליטתה; גם הזהויות האתניות והלאומיות, שפעם נדמה שהן מקובעות ומוגדרות היטב, נחשפות כזהויות ביניים, מוטלאות וממוקפות. כיצד הדבר משפיע על מושגי "הדימוי" וה"ייצוג" שבבסיס המחשבה והעשייה האמנותית? בקורס זה נעסוק בשיח הפוסט-קולוניאלי שתבע להבין אותם לא רק כמושגים אסתטיים המבססים שיח אמנותי אוניברסלי כביכול, אלא כמושגים שבבסיסם מערכי כוח פוליטיים וחברתיים. נדון במושגי הדימוי והייצוג כפי שהם מנוסחים בשורה של תיאוריות פוסט-קולוניאליות מרכזיות משנות החמישים ועד עתה (בארת, סעיד, באבא, ספיבק, מחמוד). נידרש לאופני כינונו של ה"אחר" הפוסט-קולוניאלי כדמות, למבט המושת עליו, לתבניות החזותיות שבהן מוטבע הדימוי שלו, ולצורות ממסדיות ואלטרנטיביות לייצוגו. נתבונן ביצירות אמנות ומוצרי מדיה שניתן לנתח מבעד לתובנות של השיח הפוסט-קולוניאלי, כמו גם ביצירות שהן עצמן מהוות חלק מהשיח הזה ומחוללות בו עצמו תמורות.

2700655 סדנה לכתיבת שירה

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א', 14:30-18:00

ד"ר דרור פימנטל

השירה, כותב המשורר הגרמני ריינר מריה רילקה, היא "אוושה על כלום". שהרי השירה היא המדיום הלשוני המינורי ביותר: כל מה שצריך כדי לכתוב שירה הוא דף ועט. אך עם זאת, האפקט שלה אדיר, שכן יש ביכולתה לייצר שורות אלמותיות שיחקקו בלבבות לנצח. מתח זה בין התוכן האלמותי לצורה הפשוטה והעדינה חווה כל מי שאי פעם חטא בכתיבת שירה. זו בדיוק עבודת השירה: להכיל את עודפות המשמעות בכלי השביר של השורה הקצוצה. בסדנה נתרגל את עבודת השירה, תוך כדי התוודעות לטכניקות כתיבה כמו משקל וחריזה, אימאז' והרמז, ולצורות שיריות מצומצמות ורחבות, מסורתיות ומודרניות. כל זאת מתוך עיון בדוגמאות מופת מהשירה העברית ומשירת העולם.

2700558 אורבניות: עיצוב העיר בקולנוע ובמדיה

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 14:30-18:00

סיגל בר-ניר

הקורס יעסוק בשתי יצירות מרכזיות של המערב במאה ה-20: העיר והקולנוע. בסוף המאה ה-19 העיר משתנה והופכת למושא מרכזי לדיון ופעולה. הקולנוע מאידך מתחיל את דרכו בתקופה הזאת, ומתפתח להיות אחד התחומים המרכזיים בתרבות העממית והגבוהה. הקורס יעסוק בשאלת היחסים ההדדיים שנוצרו בין התחומים הללו: מדוע המרחב העירוני הופך למצע ולחמור גלם בקולנוע? וכיצד המבט הקולנועי הופך לנקודת מוצא להתבוננות על העיר ולתכנונה? וכיצד מתוך יחסי הגומלין האלה נוצרת ומדומיינת העיר? הקורס ידון בעיצוב העיר בז'אנרים שונים של הקולנוע והמדיה החדשה ובאסכולות השונות של תכנון אורבני.

2800136 שובו של המודחק: מלחה"ע ה-2 בתרבות חזותית ביפן 1945-2010

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר אילת זהר

בקורס נעסוק בחומרים החזותיים שנוצרו ביפן בששת העשורים האחרונים תוך התמקדות באפקט המצטבר של טראומת מלחמת העולם השנייה, זכרון המלחמה ונכחותם בתרבות החזותית של יפן כיום. במהלך השיעורים ניתן מיקוד מיוחד להתפתחות השפה החזותית בתרבות היפנית כמו קולנוע וצילום, מנגה ואנימציה, מחול וספרות, ציור ופיסול, מיצב ומיצג, וידאו ארט ומדיה חדשה. נבחן שאלות של עשייה הנוגעות בשאלות של ייצוג יחסים חברתיים ופוליטיים במסגרת התרבות החזותית של יפן בעשורים האחרונים.

2700674 נחושת – תרבות חומרית, אמנות ומחשבה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר אביב לבנת

השיעור יתמקד בחומר הנחושת על גלגוליו ההיסטוריים, האמנותיים והרעיוניים. החומר הנחושת, נקשר בשני קטבים הפכיים לאורך השנים. מאידך שימש ככלי חולין, החל מהמהפכה הכלקוליתית ואילך במעלה השנים כשהוא תורם להתפתחות כלים וטכנולוגיות שונות. מאידך נקשר החומר עם איכויות של קודש. בהקשר זה שימושו המרכזי בסביבות הקדש של המשכן ובית המקדש.

לאורך השנים הנחושת נקשרת עם ביטויים אלכימיים ועם ביטויים של כלי ריטואל יהודיים מסביבות הבית היהודי ובתי הכנסת ולקחה חלק בעיצוב קורפוס אמנות היודאיקה. נסקור במהלך הקורס את התחנות המרכזיות הנקשרות בביטוי הנחושת, החל מתקופות עתיקות בקרב עמים ותרבויות מגוונות עד להתעוררות המודרנית של בצלאל ושל החוג המטלופלסטי היהודי במזרח אירופה. קבוצה של אמנים יהודיים שבחרה להחיות את אמנות הריקוע בנחושת ואשר מרביתה לא שרדה את השואה.

הדגש יהיה על אמנות הריקוע מתוך ניסיון לחשוב את מדיום הריקוע ואת מעמדו הייחודי [בין ציור לבין פיסול] כמו גם את האפשרויות המגולמות בו ליצירה עכשווית בתחומי האמנויות השונים.

2700636 מיתולוגיה יוונית בתרבות חזותית עכשווית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר רוני עמיר

סדרת ספרי פרסי ג'קסון, הסרט מלחמת הטיטנים, משחק המחשב אל המלחמה (God of War), עבודת הוידאו קרימסטר (The Cremaster Cycle) וכן יצירות עכשוויות נוספות מצטטות מן המיתולוגיה היוונית. האם קצנו בגישה הא-פרסונאלית המדעית והטכנולוגית? מדוע מדברת אלינו המחשבה המיתולוגית הסיפורית? וכן כיצד חזרו לשיח העכשווי גיבורים ואלים מן המיתולוגיה היוונית? השיעור יעסוק בסיפורים המיתולוגיים, בפרשנותם הפסיכולוגית ובייצוגם החזותי מאז כתיבתם ועד היום.

2700677 נפש יהודי: סוגיות נבחרות בתולדות השואה והנצחתה בשראל

3 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 16:30-19:30

ליאור אלפרוביץ'

מלחמת העולם השנייה ורצח העם היהודי במהלכה, השפיעו באופן ישיר הן על הקמת מדינת ישראל והן על צביון החברה. קורס זה מבקש להציג את תולדות השואה כמאורע היסטורי, וכן לבדוק באילו אופנים עוצבה הנצחתה מאז הקמת מדינת ישראל ולפענח את האידיאלים שהביאו אותנו כחברה להנציח את השואה כפי שהדבר נעשה בימינו.

2800134 בין אופנה ואידיאולוגיה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר שוש מרזל, ד"ר גיא שטיבל

על פי מילון אבן-שושן, אידיאולוגיה מוגדרת כ"מערכת של אידיאות, מכלול רעיונות בתחום מסוים – מדיני, לאומי, חברתי וכדומה". לעומת זאת, יש הרואים באידיאולוגיה השקפת עולם כולל, המתייחסת למציאות הנוכחית והעתידית כאשר מטרתה היא ליצור מסגרת רעיונית המאפשרת לאדם לארגן ולהבין את עולמו. לא רק הכתיב אלא גם הבדלי ההגדרות מראים עד כמה המושג אידיאולוגיה הוא חמקמק, ועד כמה ניתן להצר אותו או להרחיבו. מורכבות זו מתחדדת כאשר בוחנים כיצד אידיאולוגיה באה לידי ביטוי בלבוש, לאורך ציר הזמן. בקורס זה נתמקד בגילום אידיאולוגיות שונות באמצעות הביגוד, ונבחן בין השאר, אידיאולוגיות פוליטיות, דתיות, לאומיות ועוד.

2700669 אמנות המאה ה-21

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:30-20:00

ד"ר איגור ארנוב

הקורס בוחן את ההתפתחויות האמנותיות במאה ה-21 מסביב לעולם, המתבטאות בצורות מגוונות, כגון "אמנות המרחב הציבורי" (Public Art), "ריאליזם ציני" (Cynical Realism), "תנועת הקיטש" (The Kitsch Movement), "אנרגיה מתחדשת" (Renewable energy), "אמנות איטית" (Slow Art), "אמנות אורבאנית" (Urban Art), אמנות המשטח (Superflat Art), "אמנות המכה" (Superstroke Art), "אמנות משחקי ווידאו" (Videogame Art), "אמנות (VJ Art) (VJ), "אמנות ווירטואלית" (Virtual Art), "אמנות המדיה החברתית" (Social Media Art), "אמנות הביו" (The Bio-Art), "אמנות הגוף" (Body Art).

נדון בשאלת התערבות האמנות בחיים אישיים, ציבוריים וחברתיים-פוליטיים, ובהתמודדות האמנות עם סוגיות הגלובליזציה, הרב-תרבותיות, האקולוגיה והשינויים החברתיים.

2700675 מבוא לקיימות – בין תיאוריה למעשה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

ד"ר מיכל ביטרמן

"The question of reaching sustainability is not about if we will have enough energy, food, or other resources... The question is: Will there be enough leaders in time?" **Dr. Karl-Henrik Robèrt, Founder, The Natural Step**

קיימות היא אחד מהאתגרים המרכזיים של המאה ה-21. המפתח להצלחה נעוץ ביכולת לאימוץ התפיסה מתוך הבנת המושג ואופן יישומו- נושאים העומדים בליבת הקורס. הקורס יהיה קורס מבוא לתחום הקיימות ויספק הבנה לגבי מהי תפיסת הקיימות (Sustainability)- החשיבה, הרציונל והמונחים המרכזיים שבליבה שלו. במסגרת הקורס ייבחנו האתגרים המרכזיים שניצבים בפנינו, הסוגיות המהותיות העומדות בבסיס תפיסת הקיימות, העקרונות האסטרטגיים להתייחסות לסוגיות וכלים מובילים למימוש.

הקורס יתבסס על הגישה של אסטרטגיית פיתוח בר קיימא (Strategic Sustainable Development- SSD). הסטודנטים ייחשפו להבנה לגבי המערכת (בהתייחס לעקרונות מדעיים בסיסיים), לגורמי ההצלחה המכתיבים את תפיסת הקיימות (בהתייחס לגורמים המשולבים החברתיים- כלכליים- סביבתיים). ייבחנו אסטרטגיות וקיום מנחים להטמעת הבנת הקיימות וצורת החשיבה המנחה (בהינתן דגש על חשיבה רוחבית, ארוכת טווח, רב תחומית, backcasting). כמו גם- ייבחנו צורות פעילויות שונות שניתן ליישם בהתמודדות עם האתגרים (כגון- Product- Services systems, Sustainable Cities). ולבסוף, תינתן התייחסות ממוקדת לכלים ספציפיים (כגון- Strategic Life Cycle , Net Zero Buildings, Assessment).

תכני הקורס ייכללו בין היתר תיאורטית- אקדמית עם דוגמאות ומקרי מבחן מהשטח. הקורס ייכלול נושאים המשיקים לעולם התוכן בהווה ובעתיד- בתחומי אדריכלות, עיצוב, פיתוח מוצר, תכנון, מנהיגות לקיימות וכדומה. בנוסף, תינתן הדעת ליצירת הקונטקסט העולמי והמקומי תוך התייחסות למגמות המרכזיות של התנועה העולמית כמו גם התנועה בישראל בנושא.